

Externé hodnotenie Operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020

realizované v rámci projektu

Technická pomoc OP ĽZ pre MPVSR SR 2019 - 2023

Hodnotenie pokroku k naplneniu cieľov PO Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci OP ĽZ

ZÁVEREČNÁ HODNOTIACA SPRÁVA

Objednávateľ:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Poskytovateľ:

Skupina dodávateľov v zložení: Octigon, a.s., Projektové služby, s.r.o., RADELA s.r.o.

Autori správy:

Jela Tvrdoňová
Martin Obuch
Marek Pihulič
Matej Smieško

Za obsah, zistenia a odporúčania tejto hodnotiacej správy je zodpovedný Poskytovateľ. Vyjadrenia a názory uvedené v tejto správe sa nemusia nutne zhodovať s názormi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

1 Obsah

Zoznam použitých skratiek	4
Zhrnutie	11
Executive Summary	14
2 Kontext hodnotenia	17
3 Metodika hodnotenia	24
4 Zistenia	25
4.1 Posúdenie napĺňania špecifických cieľov PO2	25
EO1: Do akej miery sú napĺňané spoločné a programovo špecifické ukazovatele PO2?	25
EO2: Do akej miery prispieva implementácia pomoci poskytovanej v rámci prioritnej osi k plneniu stanovených cieľov a dopadov prioritnej osi?	39
4.2 Vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca	84
EO3: Do akej miery je dosahované priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia ukazovateľov?	84
EO4: Existuje riziko nenaplnenia výkonnostného rámca OP ĽZ? Aké navrhujete opatrenia na elimináciu prípadného rizika?	84
4.3 Zhodnotenie hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vykonávania PO2	87
EO5: Do akej miery je vhodne nastavený systém zberu dát vo vzťahu k účastníkom, prípadne do akej miery je možné zefektívniť a zjednodušiť proces získania týchto informácií?	87
EO6: Do akej miery je možné zintenzívniť implementáciu PO?	90
EO7: Do akej miery sú finančné prostriedky a nástroje použité na plnenie cieľov využívané efektívne a hospodárne?	92
Prístup k hodnoteniu	92
4.4 Posúdenie, ako prispieva OP k stratégii Európa 2020	112
EO8: Do akej miery prispievajú PO k hodnotám výsledkových ukazovateľov a následne k napĺňaniu stratégie Európa 2020?	112
5 Odporúčania	118
Operatívne opatrenia pre programové obdobie (2014 – 2020)	118
Strategické (pre programové obdobie 2021 – 2027)	118
6 Prílohy	120
6.1 Príloha 1 – Logický rámec/matica	121
6.2 Príloha 2 – Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor	125
6.3 Príloha 3 – Použité zdroje informácií	127
6.4 Príloha 4 – Teória zmeny pre PO2	128

Zoznam použitých skratiek

AOTP	aktívne opatrenia na trhu práce
CCP	celková cena práce
CKO	Centrálny koordinačný orgán
COVID-19	infekčné ochorenie (z anglického „Coronavirus disease 2019“)
CS	cieľová skupina
CR	spoločný ukazovateľ výsledku
ČSH	čistá súčasná hodnota
DB ÚPSVaR	export z databázy ÚPSVaR k 31.12.2020
DN	dlhodobý nezamestnaný
DOP	dopytovo-orientovaný projekt
EK	Európska komisia
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EO	Evaluačná otázka
EÚ	Európska únia
EUR	Euro (mena)
FS	fokusová skupina
IA MPSVR SR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
ILO	Medzinárodná organizácia práce
ISCED	stupeň vzdelania podľa medzinárodnej klasifikácie (z anglického „International Standard Classification of Education“)
ISSZ	Informačný systém služieb zamestnanosti
ITMS2014+	centrálny informačný systém
IZM	Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí
LC	Lučenec
m.	mesiac
MAPP	participatívna kvalitatívna metóda na hodnotenie vplyvu programov a projektov (z anglického „Mobilising for Actions through Planning and Partnerships“)
MI	Michalovce
MP	Metodický pokyn
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MRK	marginalizované rómske komunity
MRR	menej rozvinutý región
MU	merateľný ukazovateľ
MUoZ	mladý uchádzač o zamestnanie
NEET	mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (z anglického „not in employment, education and training“)
NFP	nenávratný finančný príspevok
NP	národný projekt
NPR SR	Národný program reforiem Slovenskej republiky
NP Vzdelávanie MUoZ	Národný projekt „Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie“
NP Vzdelávanie MUoZ 2	Národný projekt „Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie 2“
NP REŠTART pre MUoZ	Národný projekt „Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie“
NP REŠTART pre MUoZ 2	Národný projekt „Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie 2“
NR	Nitra
OP	operačný program
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
PO	prioritná os
PO3	Prioritná os 3: Zamestnanosť
RO	riadiaci orgán
SO	sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
SZČ	samostatná zárobková činnosť
SZČO	samostatne zárobkovo činná osoba
SL	Stará Ľubovňa
SŠ	účastníci so stredoškolským vzdelaním
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TN	Trenčín
UoZ	uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Úrad PSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
VSV	výročná správa o vykonávaní OP ĽZ
VŠ	účastníci s vysokoškolským vzdelaním
VŠ vzdelanie	vysokoškolské vzdelanie
VZ	vymeriavací základ

YEI	Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (z anglického „Youth Employment Initiative“)
ZŠ	účastníci so základným vzdelaním
ZŤP	zdravotne ťažko postihnutý
ŽoNFP	žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku

Zoznam obrázkov

<i>Obrázok 1: Pracovné sily a zamestnanosť na Slovensku v období 2013 - 2019</i>	19
<i>Obrázok 2: Miera zamestnanosti v troch kategóriách mladých ľudí v rozpätí od 15 do 29 rokov v období 2013 - 2020</i>	20
<i>Obrázok 3: Mladí uchádzači o zamestnanie v období 2013 - 2020</i>	20
<i>Obrázok 4: Porovnanie miery nezamestnanosti mladých 15 – 24 a celkovej miery nezamestnanosti v sledovanom období</i>	21
<i>Obrázok 5: Nezamestnanosť mladých 15 – 29 a 15 – 24, porovnanie EU 27 a SK</i>	21
<i>Obrázok 6: Porovnanie vývoja nezamestnanosti mladých a NEET v EU 27 a na Slovensku</i>	22
<i>Obrázok 7: Podiel národných projektov na CR01</i>	27
<i>Obrázok 8: Podiel národných projektov na CR02</i>	28
<i>Obrázok 9: Podiel národných projektov na CR03</i>	29
<i>Obrázok 10: Podiel národných projektov na CR04</i>	30
<i>Obrázok 11: Podiel národných projektov na CR05</i>	31
<i>Obrázok 12: Podiel národných projektov na CR06</i>	32
<i>Obrázok 13: Podiel DOP na CR07</i>	33
<i>Obrázok 14: Podiel DOP na CR08</i>	33
<i>Obrázok 15: Podiel DOP na CR09</i>	34
<i>Obrázok 16: Podiel národných projektov na CR10</i>	35
<i>Obrázok 17: Podiel národných projektov na CR11</i>	36
<i>Obrázok 18: Podiel národných projektov na CR12</i>	37
<i>Obrázok 19: Podiel národných projektov na O0085</i>	38
<i>Obrázok 20: Vývoj počtu MUoZ a MUoZ DN počas programového obdobia a vývoj podielu MUoZ DN na celkovom počte MUoZ</i>	40
<i>Obrázok 21: Výstup FS k celkovej implementácii PO2</i>	74
<i>Obrázok 22: Intervenčná logika prioritnej osi PO2 – ciele EU2020, OP ĽZ, PO2 a očakávané výsledky v prepojení na jednotlivé nástroje</i>	77
<i>Obrázok 23: Kumulatívne plnenie MU F002</i>	85
<i>Obrázok 24: Počet účastníkov a priemerné náklady na účastníka podľa jednotlivých NP PO2</i>	85
<i>Obrázok 25: Plnenie O0085 za jednotlivé roky</i>	86
<i>Obrázok 26: Plnenie O0085 kumulatívne za jednotlivé roky</i>	86

Zoznam tabuliek

<i>Tabuľka 1: Pracovné sily v tis. mladých na Slovensku podľa vekových skupín v období 2013 – 2019 ..</i>	19
<i>Tabuľka 2: Miera zamestnanosti mladých ľudí na Slovensku podľa vekových kategórií v období 2013 - 2020</i>	19
<i>Tabuľka 3: Porovnanie miery nezamestnanosti mladých 15 – 24 a celkovej miery nezamestnanosti v sledovanom období.....</i>	20
<i>Tabuľka 4: Plnenie cieľových hodnôt MU k 31.12.2020</i>	25
<i>Tabuľka 5: MUoZ a DN MUoZ v rokoch 2013 – 2020.....</i>	39
<i>Tabuľka 6: Prehľad NP a DOP, ich opatrení a výziev v prioritnej osi 2 OP LŽ</i>	40
<i>Tabuľka 7: Situácia v implementácii NP Praxou k zamestnaniu</i>	44
<i>Tabuľka 8: Situácia v implementácii NP Praxou k zamestnaniu2</i>	44
<i>Tabuľka 9: Situácia v implementácii NP Absolventská prax štartuje zamestnanie aktivita 1</i>	48
<i>Tabuľka 10: Situácia v implementácii NP Absolventská prax štartuje zamestnanie, aktivita 2.....</i>	48
<i>Tabuľka 11: Situácia v implementácii NP Úspešne na trhu práce, aktivita 1.....</i>	51
<i>Tabuľka 12: Situácia v implementácii NP Úspešne na trhu práce, aktivita 2.....</i>	51
<i>Tabuľka 13: Implementácia vzdelávania z vlastnej iniciatívy</i>	54
<i>Tabuľka 14: Implementácia Opatrenia č. 1: Podpora rekvalifikácie MUoZ (REPAS+) - vyzvanie 1.....</i>	55
<i>Tabuľka 15: Implementácia Opatrenia č. 1: Podpora rekvalifikácie MUoZ (REPAS+) - vyzvanie 2.....</i>	55
<i>Tabuľka 16: Implementácia Opatrenia č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) - vyzvanie 1.....</i>	56
<i>Tabuľka 17: Implementácia Opatrenia č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) - vyzvanie 2.....</i>	57
<i>Tabuľka 18: Implementácia Opatrenia č. 1 NP Reštart pre MUoZ - poradenstvo, vyzvanie 1.....</i>	60
<i>Tabuľka 19: Implementácia Opatrenia č. 2 NP Reštart pre MUoZ - príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie, vyzvanie 1</i>	60
<i>Tabuľka 20: Implementácia Opatrenia druhého vyzvania NP Reštart pre MUoZ - príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie, vyzvanie 2</i>	61
<i>Tabuľka 21: Implementácia Opatrenia č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) - vyzvanie 2.....</i>	63
<i>Tabuľka 22: Implementácia AOTP § 49 - Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ.....</i>	65
<i>Tabuľka 23: Implementácia AOTP § 50 - Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ</i>	66
<i>Tabuľka 24: Implementácia AOTP § 52 - Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ.....</i>	66
<i>Tabuľka 25: Implementácia AOTP § 53 - príspevok na dochádzku za prácou pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ</i>	67
<i>Tabuľka 26: Implementácia AOTP § 54 pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ</i>	67

<i>Tabuľka 27: Implementácia AOTP § 50j - Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ</i>	<i>68</i>
<i>Tabuľka 28: Implementácia AOTP § 52a Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ</i>	<i>68</i>
<i>Tabuľka 29: Implementácia AOTP § 53a Príspevok na podporu mobility za prácou pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ.....</i>	<i>69</i>
<i>Tabuľka 30: Implementácia AOTP § 54 - REPAS pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ</i>	<i>69</i>
<i>Tabuľka 31 Prehľad podpory MUoZ prostredníctvom vybraných AOTP – rodové hľadisko</i>	<i>70</i>
<i>Tabuľka 32: Podpora prijímateľa podpory i a ich klienti</i>	<i>72</i>
<i>Tabuľka 33: Prehľad príspevkov jednotlivých NP a ich opatrení vo vyzvaniach k očakávaným výsledkom PO2.....</i>	<i>78</i>
<i>Tabuľka 34: Prehľad výstupov riadených rozhovorov k vplyvu jednotlivých NP na očakávané výsledky PO2.....</i>	<i>78</i>
<i>Tabuľka 35: Priebeh dosahovania výsledkov počas implementácie OP ĽZ, PO2 podľa účastníkov FS..</i>	<i>79</i>
<i>Tabuľka 36: Príspevky jednotlivých nástrojov a ďalších faktorov na dosahovanie očakávaných výsledkov podľa účastníkov FS</i>	<i>81</i>
<i>Tabuľka 37: Priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca PO2 OP ĽZ k 31.12.2020.....</i>	<i>84</i>
<i>Tabuľka 38: Zoznam iných údajov definovaných pre PO 2 vrátane skutočných dosiahnutých hodnôt</i>	<i>88</i>
<i>Tabuľka 39: Hodnoty pre ukazovateľ D0262 - Mzda mužov refundovaná z projektu (medián) podľa projektov</i>	<i>89</i>
<i>Tabuľka 40: Prehľad základných údajov o NP Absolventská prax štartuje zamestnanie.....</i>	<i>93</i>
<i>Tabuľka 41: Čistá účinnosť opatrenia (%)</i>	<i>95</i>
<i>Tabuľka 42: Finančná efektívnosť nástroja.....</i>	<i>95</i>
<i>Tabuľka 43: Prehľad základných údajov o NP Praxou k zamestnaniu</i>	<i>95</i>
<i>Tabuľka 44: Prehľad základných údajov o NP Praxou k zamestnaniu 2.</i>	<i>96</i>
<i>Tabuľka 45: Čistá efektívnosť opatrenia (%)</i>	<i>97</i>
<i>Tabuľka 46: Finančná efektívnosť nástroja.....</i>	<i>98</i>
<i>Tabuľka 47: Prehľad základných údajov o NP Reštart pre MUoZ</i>	<i>98</i>
<i>Tabuľka 48: Prehľad základných údajov o NP Reštart pre MUoZ 2.</i>	<i>99</i>
<i>Tabuľka 49: Čistá efektívnosť opatrenia (%)</i>	<i>100</i>
<i>Tabuľka 50: Finančná efektívnosť nástroja.....</i>	<i>100</i>
<i>Tabuľka 51: Prehľad základných údajov o NP Šanca pre mladých.....</i>	<i>101</i>
<i>Tabuľka 52: Prehľad základných údajov o NP Úspešne na trhu práce.....</i>	<i>102</i>
<i>Tabuľka 53: Čistá efektívnosť opatrenia (%)</i>	<i>103</i>
<i>Tabuľka 54: Finančná efektívnosť nástroja.....</i>	<i>103</i>
<i>Tabuľka 55: Prehľad základných údajov o NP Vybrané opatrenia pre MUoZ.....</i>	<i>104</i>
<i>Tabuľka 56: Čistá účinnosť opatrenia (%)</i>	<i>105</i>
<i>Tabuľka 57: Finančná efektívnosť nástroja.....</i>	<i>105</i>

<i>Tabuľka 58: Čistá účinnosť opatrenia (%)</i>	105
<i>Tabuľka 59: Finančná efektívnosť nástroja</i>	105
<i>Tabuľka 60: Prehľad základných údajov o NP Vzdelávanie MUoZ</i>	106
<i>Tabuľka 61: Prehľad základných údajov o NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie - 2.</i> 107	
<i>Tabuľka 62: Čistá efektívnosť opatrenia (%)</i>	108
<i>Tabuľka 63: Finančná efektívnosť nástroja</i>	108
<i>Tabuľka 64: Čistá efektívnosť opatrenia (%)</i>	108
<i>Tabuľka 65: Finančná efektívnosť nástroja</i>	108
<i>Tabuľka 66: Prehľad čistej účinnosti, priemerných nákladov a finančnej návratnosti vybraných opatrení PO2 Iniciatíva na podporu zamestnania mladých</i>	110
<i>Tabuľka 67: Vývoj finančnej návratnosti AOTP PO2, pre ktoré bola stanovená kladná finančná návratnosť</i>	111
<i>Tabuľka 68: Miera zamestnanosti (%) a počet zamestnaných osôb vo veku 20 - 64 rokov (tis.)</i>	114
<i>Tabuľka 69: Počet účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch po odchode z opatrenia zamestnaní (15 – 29 rokov)</i>	114
<i>Tabuľka 70: Počet účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch po odchode samostatne zárobkovo činní (15 – 29 rokov)</i>	115
<i>Tabuľka 71: Počet účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch po odchode zamestnaní, alebo samostatne zárobkovo činní (15 – 29 rokov)</i>	115
<i>Tabuľka 72: Miera dlhodobej nezamestnanosti (%) a počet DN (tis.)</i>	116
<i>Tabuľka 73: Miera nezamestnanosti mladých ľudí 15 – 24 rokov (%)</i>	116

Zhrnutie

Kontext

Pri tvorbe OP ĽZ pre programové obdobie 2014 – 2020 sa vychádzalo z kľúčových dokumentov prijatých na pôde Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a EÚ s cieľom nastaviť opatrenia tak, aby napĺňali národné ciele v súlade so stratégiou Európa 2020.

PO2 je zameraná na podporu zamestnanosti mladých ľudí, ktorí patria k NEET do 29 rokov a na kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, odbornej prípravy po strate zamestnania, alebo ukončení formálneho vzdelávania. PO2 pozostáva z jednej investičnej priority a jedného špecifického cieľa.

Metodika hodnotenia

Predmetom tohto hodnotenia bolo posúdenie pokroku k naplneniu cieľov PO2 v rámci OP ĽZ a napĺňania špecifického cieľa 2.1 PO2 k 31.12.2020, vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca, zhodnotenie hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vykonávania PO2 a posúdenie príspevku PO2 k stratégii Európa 2020.

Hodnotenie prebiehalo v štyroch fázach. V prvej fáze „príprava a štruktúrovanie“ bola realizovaná analýza dokumentov a dostupných údajov a pripravený hodnotiaci rámec. V rámci druhej fázy „pozorovanie“ bolo realizované kvantitatívne a kvalitatívne hodnotenie. Kvantitatívny prístup sa opieral najmä o údaje z DB ÚPSVaR a údaje z ITMS2014+ v stave k 31.12.2020. Kvalitatívny prístup sa zamerával na zber kvalitatívnych informácií pomocou riadených rozhovorov a fokusovej skupiny so zástupcami odborných sekcií MPSVR SR, IA MPSVR SR, ÚPSVaR vybraných úradov PSVaR (Trenčín, Nitra, Lučenec, Michalovce, Stará Ľubovňa) a prijímateľa DOP. V rámci tretej fázy hodnotenia bola zrealizovaná analýza a syntéza údajov a informácií, formulácia úsudkov na základe zozbieraných informačných zdrojov. Základnými vstupmi do analýzy bola existujúca dokumentácia, dostupné dáta z ITMS2014+ a dáta z ÚPSVaR a výsledky z riadených rozhovorov. V poslednej fáze boli formulované odpovede na hodnotiace otázky, závery a odporúčania.

Hlavné zistenia

V PO2 bola dosiahnutá vysoká miera naplnenia programom definovaných cieľových hodnôt spoločných MU výsledku CR01-06 a 11, v rozmedzí od 115 % do 239 %. Hlavným dôvodom vysokého prekročenia stanovených cieľových hodnôt uvedených MU bol konzervatívny prístup pri stanovení cieľových hodnôt a zavedenie nových NP s nižšími nákladmi na účastníka spolu s primeranými alokáciami finančných zdrojov na jednotlivé NP, ktoré sa úspešne implementovali. V kontraste s vyššie uvedenými MU bola dosiahnutá veľmi nízka miera naplnenia cieľových hodnôt spoločných MU výsledku CR07-09 (neaktívni účastníci), v rozmedzí od 1 % do 9 %. Hlavným dôvodom nízkej miery plnenia stanovených cieľových hodnôt bola neúspešná implementácia DOP, ako aj nespustenie plánovanej dopytovo-orientovanej výzvy „Krok za krokom“.

Plnenie cieľov PO2 bolo zabezpečované prostredníctvom realizácie siedmych NP a troch dopytovo-orientovaných výziev. Na základe realizovaného hodnotenia je možné skonštatovať, že väčšina použitých nástrojov bola veľmi vhodná z pohľadu dosahovania očakávaných výsledkov a plnenia špecifického cieľa PO2.

Po analýze účinnosti nástrojov sa javia najúčinnjšími hlavne nasledovné projekty: NP Praxou k zamestnaniu, NP Reštart pre MUoZ, NP Absolventská prax štartuje zamestnanosť a NP Vzdelávanie MUoZ, ktoré prispeli ku všetkým očakávaným výsledkom PO2. Podobný efekt mohli mať aj NP Úspešne na trhu práce, opatrenie 1 vďaka nastaveniu na udržateľnosť pracovného miesta po skončení podpory a vyžadovanie preobsadenia v prípade predčasného odchodu MUoZ z podpory. V čase, keď sa implementoval, mu konkuroval hlavne svojím obsahom a efektami na zamestnanosť

a zamestnateľnosť MUoZ súbežne implementovaný NP Praxou k zamestnaniu, kde tieto podmienky neboli a ľahšie plnenie preberal MUoZ práve NP Úspešne na trhu práce. Podobne 2. opatrenie NP Úspešne na trhu práce v oblasti samozamestnávania, kde mu zase konkuroval § 49 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Aj keď nástroje čiastočne podporili DN s nízkou kvalifikáciou, práve ten, ktorý bol na to výhradne určený – NP Šanca pre mladých, mal iba malý efekt, a to hlavne preto, že v čase, kedy sa začal plne realizovať, sa štruktúra DN MUoZ zmenila smerom k vyššiemu podielu horšie zamestnateľných MUoZ, pre ktorých svojím obsahom nebol presne určený. Celkovo možno skonštatovať, že práve takýto nástroj v skladbe projektov chýbal, lebo nastavenie výziev na DOP, ktoré boli tiež určené pre podobné skupiny MUoZ, neumožňovalo ich plnú realizáciu (opäť konkurencia s viacerými NP a tiež sťažené podmienky a administratívna náročnosť pre podporených prijímateľov).

Účinnosť uvedených NP by bolo možné zvýšiť lepšou kombináciou podmienenou efektívnejšou komunikáciou a spoluprácou medzi zúčastnenými stranami, ústiace do menšieho počtu nástrojov s lepšie špecifikovanou cieľovou skupinou, ktoré zohľadňujú regionálne charakteristiky, sociálno-ekonomickú situáciu a situáciu na trhu práce, ako aj štruktúru nezamestnaných.

Ústredným prvkom zberu dát vo vzťahu k účastníkom je karta účastníka, ktorej vyplnenie z dôvodu komplikovanosti použitého technického a právneho jazyka sa väčšinou nezaobíde bez pomoci pracovníkov ÚPSVaR. Vypĺňanie údajov v karte účastníka a ich následné overovanie pracovníkmi úradov PSVaR by výrazne zjednodušilo zjednodušenie formulára a prepojenie informačných systémov Sociálnej poisťovne a ÚPSVaR. Keďže počas realizácie OP aj v rámci iných osí (PO3) je možno rátať počet vyplnených kariet účastníkov na státisíce, prípadné časové úspory sú značného rozsahu.

Čistá účinnosť jednotlivých opatrení zameraných na MUoZ do 29 rokov mala veľmi rozdielnu intenzitu a vývoj v čase. Intenzita čistých účinkov jednej skupiny AOTP s časom od nástupu do intervencie klesala (Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe, Príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie, Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní a REPAS+). Opačný priebeh môžeme sledovať pri Príspevku na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj a pri Príspevku na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby, ktorých čistá účinnosť po 36 mesiacoch stúpila na 19,6 % a 12,4 %. Čisté efekty na zamestnanosť účastníkov opatrení podporovaných v rámci PO2 sú po 18 mesiacoch konzistentné. Pohybujú sa v intervale 3,7 % až 5,2 %, s výnimkou Príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (8,2 %). Negatívnu čistú efektívnosť sme zaznamenali iba pri KOMPAS+ (- 4,0 %). Pri opatreniach, kde boli štatisticky významne zastúpené podskupiny evidovaných UoZ, boli analyzované čisté efekty na jednotlivé podskupiny. Výsledky poukazujú na výrazné rozdiely v čistej účinnosti opatrení na rôzne skupiny účastníkov, napr. Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní podľa § 51a bol najvhodnejší pre DN UoZ a MUoZ so základným vzdelaním.

Efektívnosť opatrení bola posúdená na základe finančnej návratnosti investovaných verejných zdrojov do AOTP. Najvyššiu efektívnosť dosiahlo opatrenie Príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie s návratnosťou verejných zdrojov do 0,7 roka. Veľmi vysokú efektívnosť vykazuje opatrenie Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (2,1 roka) a REPAS+ (2,8 roka). Naopak, najnižšiu finančnú návratnosť spomedzi podporených opatrení sme zistili pri opatreniach s najvyššími priemernými nákladmi na účastníka: Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa (12,1 roka) a Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (9,8 roka). Investície do KOMPAS+ boli neefektívne a nie sú návratné.

Celkový (hrubý) príspevok implementácie NP PO2 bol v roku 2020 na úrovni 0,88 % miery zamestnanosti. Aj vďaka prínosom Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa miera zamestnanosti dostala na úroveň 72,5 % a Slovenská republika bola schopná splniť národný cieľ stratégie Európa 2020. V prípade cieľa znížiť dlhodobú mieru nezamestnanosti na úroveň 3 % môžeme

konštatovať, že Slovensku sa v roku 2020 podarilo podiel DN UoZ na celkovej populácii zredukovať na 3,2 %. Vzhľadom na východiskový stav v pokrízovom období považujeme dosiahnutú hodnotu za významný pokrok, aj keď cieľ nebol splnený. Odhadujeme, že celkový príspevok PO2 k dosiahnutému stavu je na úrovni 0,4 %. Bez implementácie AOTP v rámci PO2 zameraných na DN UoZ by sa odklon od cieľovej hodnoty pravdepodobne zvýšil a rozdiel od cieľovej hodnoty by sa zväčšil.

Hlavné odporúčania

Hodnotiacia správa obsahuje spolu 10 odporúčaní pre budúce programové obdobie. Odporúčania sa týkajú 2 hlavných oblastí:

1. Príprava budúcich nástrojov AOTP
(zlepšenie komunikácie a spolupráce zúčastnených strán, využitie pozitívnej skúsenosti s implementáciou vybraných NP, zníženie počtu nástrojov a ich lepšie cielenie, zohľadnenie sociálno-ekonomických podmienok regiónov, zameranie DOP by malo byť doplnkové k NP, aby si navzájom nekonkurovali).
2. Zber a spracovanie dát
(zjednodušenie a preformulovanie otázky v karte účastníka, prepojenie informačných systémov Sociálnej poisťovne a ÚPSVaR (Register sociálnych dávok a pod.) tak, aby sa buď ISSZ automaticky predvypĺňal, alebo aby umožnil zobrazit' rôzne údaje o účastníkoch pre príslušných pracovníkov úradov PSVaR).

Executive Summary

Background

The development of the HR OP for the programming period 2014-2020 was based on key documents adopted by the Slovak Republic (hereinafter referred to as "SR") and the EU in order to set measures to meet national objectives in line with the Europe 2020 strategy.

PP2 is aimed at supporting the employment of young people who are NEET up to 29 years of age and at providing quality employment, further education, vocational training after job loss or leaving formal education. PP2 consists of one investment priority and one specific objective.

Evaluation methodology

The subject of this evaluation was the assessment of progress towards the fulfilment of the objectives of PP2 within the HR OP and the fulfilment of the specific objective 2.1 of PP2 as of 31.12.2020, the evaluation of the fulfilment of the performance framework, the assessment of the economy, effectiveness and efficiency of the implementation of PP2 and the assessment of the contribution of PP2 to the Europe 2020 strategy.

The evaluation took place in four phases. In the first phase, "preparation and structuring", an analysis of documents and available data was carried out and an evaluation framework prepared. In the second "observation" phase, a quantitative and qualitative evaluation was carried out. The quantitative approach was mainly based on data from the DB of the Office for Employment and Social Affairs and data from ITMS2014+ as of 31.12.2020. The qualitative approach focused on the collection of qualitative information through guided interviews and focus groups with representatives of the expert sections of the MoLSAF SR, IA MoLSAF SR, COoLSAaF of selected LSaAF offices (Trenčín, Nitra, Lučenec, Michalovce, Stará Ľubovňa) and the beneficiary of the DOP. The third phase of the evaluation involved the analysis and synthesis of data and information, and the formulation of judgements based on the collected information sources. The basic inputs to the analysis were the existing documentation, available data from ITMS2014+ and data from the COoLSAaF and the results of the guided interviews. In the last phase, answers to the evaluation questions, conclusions and recommendations were formulated.

Main findings

In PP2, a high rate of achievement of the programme-defined target values for the common outcome measurable indicators (hereinafter "MIs") CR01-06 and 11 was achieved, ranging from 115 % to 239 %. The main reason for the high over-achievement of the targets set for these MIs was the conservative approach in setting the targets and the introduction of new NPs with lower costs per participant, together with adequate allocations of financial resources to individual NPs, which were successfully implemented. In contrast to the above MIs, a very low rate of achievement of the target values of the common MIs for the CR07-09 outcome (inactive participants) was achieved, ranging from 1 % to 9 %. The main reason for the low rate of achievement of the targets set was the failure of the implementation of the DOP as well as the non-launch of the planned demand-driven call "Step by Step".

The fulfilment of the objectives of PP2 was ensured through the implementation of seven NPs and three demand-oriented calls. On the basis of the evaluation carried out, it can be concluded that most of the instruments used were very appropriate in terms of achieving the expected results and meeting the specific objective of PP2.

After the analysis of the effectiveness of the instruments, the following projects appear to be the most effective: the NP Practice to Employment, NP Restart for YJSs, NP Graduate practice starts

employment and NP Education of YJSs, which contributed to all expected results of PP2. NP Successfully on the labour market, Measure 1 could have had a similar effect by setting up for job sustainability after the end of support and requiring reemployment in case of early exit of YJSs from support. At the time it was implemented, it was mainly competed by the parallel implemented NP Practice to employment, where these conditions were not present, and the easier implementation was taken over by the NP Successfully on the labour market. Similarly, the 2nd measure of the NP Successfully on the labour market in the area of self-employment, where it was again competed by § 49 of Act No. 5/2004 Coll. on employment services and on amendment and supplementation of some acts as amended.

Although the instruments partially supported the low-skilled, the one that was exclusively designed for this purpose, the NP Opportunity for Youth, had only a small effect, mainly because by the time it was fully implemented, the structure of the YJSs' employment structure had changed towards a higher proportion of less employable YJSs, for whom its content was not precisely designed. Overall, it can be concluded that just such an instrument was missing from the project mix because the set-up of the calls for DOPs, which were also intended for similar groups of YJSs, did not allow for their full implementation (again, competition with several NP and also difficult conditions and administrative burden for the supported beneficiaries).

The effectiveness of these NPs could be improved by a better combination, conditional on more effective communication and cooperation between stakeholders, resulting in fewer instruments with a better specified target group, taking into account regional characteristics, the socio-economic and labour market situation and the structure of the unemployed.

The central element of data collection in relation to participants is the participant card, the completion of which, due to the complexity of the technical and legal language used, usually cannot be done without the assistance of the staff of the LSAAf Office. Filling in the data in the participant card and their subsequent verification by the LSAAf staff would greatly simplify the form and the linking of the information systems of the Social Insurance Office and the LSAAf. As the number of completed participant cards can be counted in hundreds of thousands during the implementation of the OP and under other axes (PO3), the potential time savings are considerable.

The net effectiveness of the different measures targeting YJSs under 29 years of age varied widely in intensity and evolution over time. The intensity of the net effects of one group of ALMM declined with time since the start of the intervention (Allowance for graduate traineeship, Allowance for active YJSs who find a job, Allowance to support the creation of a job in the first regularly paid employment and REPAS+). The opposite pattern can be observed for the Allowance for activation activity in the form of smaller municipal services or in the form of smaller services for the municipality and for the Allowance for activation activity in the form of voluntary service, whose net effectiveness after 36 months increased to 19.6 % and 12.4 % respectively. The net effects on employment of participants in the measures supported under PP2 are consistent after 18 months. They range between 3.7 % and 5.2 %, with the exception of the Job Creation Allowance for the first regularly paid job (8.2 %). Only for KOMPAS+ (- 4.0 %) did we observe a negative net efficiency. For measures where subgroups of registered JSs were statistically significantly represented, the net effects per subgroup were analysed. The results show significant differences in the net effects of the measures on different groups of participants, e. g. the allowance to support job creation in the first regularly paid employment under § 51a was most suitable for long-term unemployed JSs and YJSs with primary education.

The effectiveness of the measures was assessed on the basis of the financial return on public resources invested in ALMM. The highest efficiency was achieved by the measure Allowance to active YJSs who find a job with a return on public resources within 0.7 years. Very high efficiency is shown by the measure Allowance for activation activity in the form of smaller municipal services or in the form of smaller services for the municipality (2.1 years) and REPAS+ (2.8 years). On the contrary, the lowest financial returns among the supported measures were found for the measures with the highest

average cost per participant: Mentored placement and work experience with an employer (12.1 years) and Job creation allowance in the first regularly paid job (9.8 years). The investment in KOMPAS+ has been inefficient and is not recouped.

The total (gross) contribution of the implementation under NP of PP2 in 2020 was at the level of 0.88 % of the employment rate. Also, thanks to the contribution of the Youth Employment Initiative, the employment rate reached 72.5 % and the Slovak Republic was able to meet the national target of the Europe 2020 strategy. In the case of the target to reduce the long-term unemployment rate to 3 %, Slovakia has managed to reduce the share of long-term unemployed JSs in the total population to 3.2 % in 2020. Considering the baseline situation in the post-crisis period, we consider the achieved value to be a significant progress, even if the target has not been met. We estimate that the overall contribution of PP2 to the achievement is 0.4 %. Without the implementation of the ALMM under PP2 targeting long-term unemployed JSs, the deviation from the target value would probably have increased and the gap with the target value would have widened.

Main recommendations

The evaluation report contains a total of 10 recommendations for the next programming period. The recommendations relate to 2 main areas:

1. Preparation of future ALMM instruments
(improved communication and cooperation between stakeholders, use of positive experience with the implementation of selected NPs, reduction of the number of instruments and their better targeting, taking into account the socio-economic conditions of the regions, the focus of the DOPs should be complementary to the NPs so that they do not compete with each other).
2. Data collection and processing
(simplification and reformulation of the question in the participant card, linking the information systems of the Social Insurance Institution and the Social Benefits Register, etc.) so that either the ISIS is automatically pre-populated, or to allow different data on participants to be displayed to the relevant staff of the LSAaF Offices).

2 Kontext hodnotenia

Rozhodnutím Európskej komisie z 9. decembra 2014 bol prijatý a schválený OP ĽZ pre programové obdobie 2014 – 2020.¹ Stratégia OP ĽZ vychádza z Národného programu reforiem Slovenskej republiky (ďalej len NPR SR) s cieľom nastaviť opatrenia tak, aby sa naplňali národné ciele v súlade so stratégiou Európa 2020. V programovom období 2014 – 2020 plní úlohu riadiaceho orgánu pre OP ĽZ MPSVR SR.

PO2 je zameraná na zavedenie záruky pre mladých ľudí, ktorí patria do skupiny NEET, na zvýšenie zamestnanosti, zamestnateľnosti a účasti mladých ľudí na trhu práce s využitím inovatívnych nástrojov, ako školenie, zapracovanie, mentoring, v rámci tematického cieľa Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily. Podpora v rámci PO2 smeruje pre mladých ľudí, ktorí patria k NEET do 29 rokov a je zameraná na kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy, stáže v lehote 4 mesiacov po strate zamestnania, alebo ukončení formálneho vzdelania. PO2 pozostáva z jednej investičnej priority a jedného špecifického cieľa.

Základom stratégie OP ĽZ je dodržanie logiky intervenčného rámca, ktorá by mala smerovať od prostriedkov ku globálnemu cieľu OP. S využitím dostupných prostriedkov sa realizovali aktivity, prostredníctvom ktorých boli dosahované výsledky, a tie prispeli k dosiahnutiu špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých prispela daná intervencia k dosiahnutiu globálneho cieľa. Intervenčný rámec sa snažil byť nastavený tak, aby sa dali identifikovať logické či kauzálne prepojenia na jednotlivých úrovniach, t. j. od globálneho cieľa, cez špecifický cieľ, očakávané výsledky a stanovené cieľové hodnoty ukazovateľov výstupu a výsledku.

Cieľom hodnotenia pokroku k naplneniu cieľov PO2 v rámci OP ĽZ je posúdenie naplňania špecifického cieľa 2.1 PO2, vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca, zhodnotenie hospodárnosti, účelovosti a účinnosti vykonávania PO2 a posúdenie príspevku PO2 k stratégii Európa 2020.

PO2 bola plánovaná ako príspevok k jednému z tematických cieľov stratégie Európa 2020, a to dosiahnuť 75 % podiel zamestnaného obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov. Slovenská republika si stanovila konkrétny cieľ, a to **dosiahnuť 72 % mieru zamestnanosti** obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov do roku 2020.

Globálnym cieľom OP ĽZ je **„Podporiť rozvoj ľudských zdrojov, celoživotného učenia a ich plnohodnotného začlenenia sa na trh práce na zlepšenie ich sociálnej situácie“**.

Kontext PO2

Mladí ľudia tvoria významnú zložku v skupine nezamestnaných na Slovensku, podobne ako v Európskej únii. Pritom nezamestnanosť, najmä dlhodobá nezamestnanosť na začiatku kariéry, môže mať negatívne dlhodobé dôsledky na jednotlivca, ako sú nižšie budúce zárobky a horšie vyhliadky na zamestnanie, ale i na celú spoločnosť.

¹ Európska komisia svojím vykonávacím rozhodnutím č. C (2014) 9666 z 9. decembra 2014, ktorým sa schvaľujú určité prvky operačného programu "Ľudské zdroje" na podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a osobitných rozpočtových prostriedkov pridelených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti na Slovensku, prijala a schválila OP ĽZ pre nové programové obdobie 2014 - 2020. Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/revizia-op-ludske-zdroje/>

Štrukturálne výzvy v oblasti zamestnávania mladých ľudí

Úroveň zamestnanosti, nezamestnanosti a neaktivity mladých ľudí je do značnej miery ovplyvnená makroekonomickou situáciou, ale tiež štrukturálnymi výzvami, ktoré ovplyvňujú prechod mladých ľudí zo školy do zamestnania. Medzi tieto štrukturálne výzvy patria²:

- neuspokojivé výsledky vzdelávacieho systému a odbornej prípravy;
- segmentácia trhov práce ovplyvňujúca najmä mladých ľudí;
- nízka dostupnosť kvalitnej pracovnej skúsenosti;
- nízka kapacita verejných služieb zamestnanosti poskytovať služby šité na mieru mladým ľuďom a obmedzené úsilie týchto služieb angažovať sa u mladých ľudí v najzraniteľnejších situáciách.

V prípade, že vzdelávací systém nereaguje pružne na potreby trhu práce, opomína prepojenie teórie a praxe, produkuje pracovnú silu, ktorá sa neuplatňuje efektívne v zamestnaní a ťažko si ho získava. Toto platí pre všetky stupne vzdelania, pritom základom je, že čím skôr sa mladý človek vyradí zo vzdelávacieho systému, tým horšie sa uplatňuje pri hľadaní zamestnania.

Na segmentovaných trhoch práce sú mladí ľudia nadmerne zastúpení v dočasnej práci a práci na čiastkový úväzok, pričom mladí ľudia obsadzujú čoraz menej stálych pracovných miest. Segmentované trhy práce sa zvyčajne vyskytujú v dôsledku vysokej úrovne ochrany pracovných zmlúv na dobu neurčitú a nízkej úrovne ochrany pracovných zmlúv na dobu určitú, čo vytvára skupiny vylúčené z pracovného trhu.

Kvalita učňovského vzdelávania je určená priamou interakciou medzi školou a podnikmi, ktorí pri dobrej spolupráci môžu podporiť výchovu kvalitnej pracovnej sily uplatniteľnej na trhu práce. Takéto vzdelávanie je však mnohokrát skôr výnimkou, ako pravidlom.

Napriek tomu, že individualizované poradenstvo už preukázalo svoju účinnosť pre mladých ľudí, stále nie je dostatočne využívané verejnými službami pre podporu zamestnanosti. Individualizované poradenstvo si totiž vyžaduje zdroje, pokiaľ ide o financovanie, kvalitu zamestnancov, odborné znalosti a administratívne kapacity v miestach prvého priameho kontaktu s nezamestnanými. Už sa potvrdilo, že poradenstvo má tendenciu byť najúspešnejšie pre „pripravených pracovať“, ale pri použití prístupu zameraného na človeka môže intenzívna podpora fungovať aj pre zložitejšie skupiny.

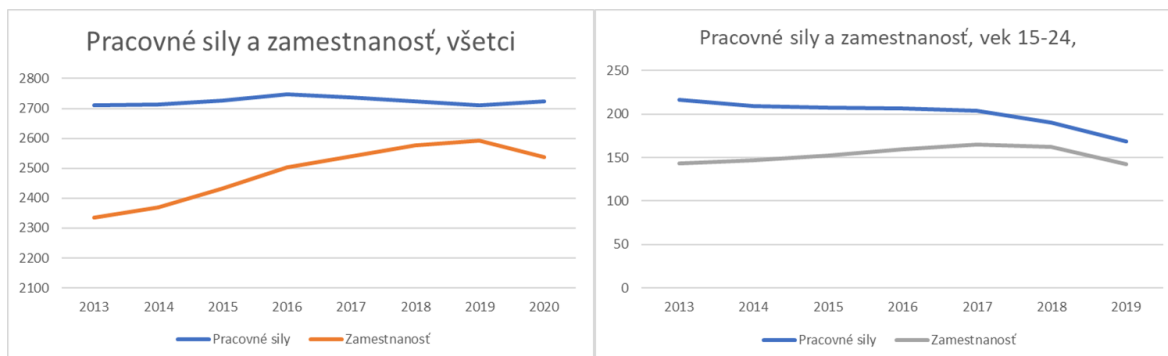
Súčasná situácia v oblasti zamestnanosti a nezamestnanosti mladých ľudí

Výsledkom vyššie popísanej špecifickej situácie na trhu práce v súvislosti s mladými ľuďmi je pomerne nízka miera zamestnanosti, vysoká miera nezamestnanosti a vysoký podiel tých mladých ľudí, ktorí nie sú v zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave (NEET)³. Na Slovensku klesal počet pracovných síl vo vekovej kategórii 15 – 24 rokov v období rokov 2013 – 2019 z 216 100 v roku 2013 na 168 800 v roku 2019 a zamestnanosť z 143 000 v roku 2013 na 142 000 v roku 2019, pritom najvyšší počet zamestnaných mladých ľudí v tejto vekovej kategórii dosiahol v roku 2017, a to 165 000. V porovnaní s celkovou populáciou pracovných síl a zamestnanosti, počet mladých, schopných sa zamestnať, rýchlejšie klesal, keď mal celkový počet pracovných síl menšie rozdiely v priebehu toho istého časového intervalu (obrázok 1). Uvedené údaje je nutné vidieť aj v širšom kontexte demografického vývoja v SR medzi rokmi 2013 - 2020. Obrázok 2 ilustruje tento vývoj. Podľa údajov štatistického úradu v tomto období klesla populácia mladých od 15 do 29 rokov až o 18,5 %.

² https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-semester_thematic-factsheet_youth_employment_en.pdf

³ NEET – not in employment, education and training

Obrázok 1: Pracovné sily a zamestnanosť na Slovensku v období 2013 - 2019

Zdroj: ILO, november 2020

Pracovné sily na Slovensku podľa údajov ILO klesali vo všetkých vekových kategóriách mladých ľudí v priebehu obdobia 2013 – 2019. Situácia vo všetkých pracovných silách nemala tento dramatický pokles, bola pomerne stabilná, s najvyšším počtom v roku 2016 (tabuľka 1).

Tabuľka 1: Pracovné sily v tis. mladých na Slovensku podľa vekových skupín v období 2013 – 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15 - 19	19,4	19,2	18,3	20,3	20,3	21,6	16,4	-
20 - 24	196,7	190,1	189,1	185,8	183,1	168,3	152,4	-
25 - 29	348,2	383,3	340,1	337,2	320,9	312,8	301,1	-
15 - 64	2 710,5	2 714,5	2 726,2	2 748,4	2 737,0	2 723,4	2 710,4	2 723,0

Zdroj: ILO, november 2020

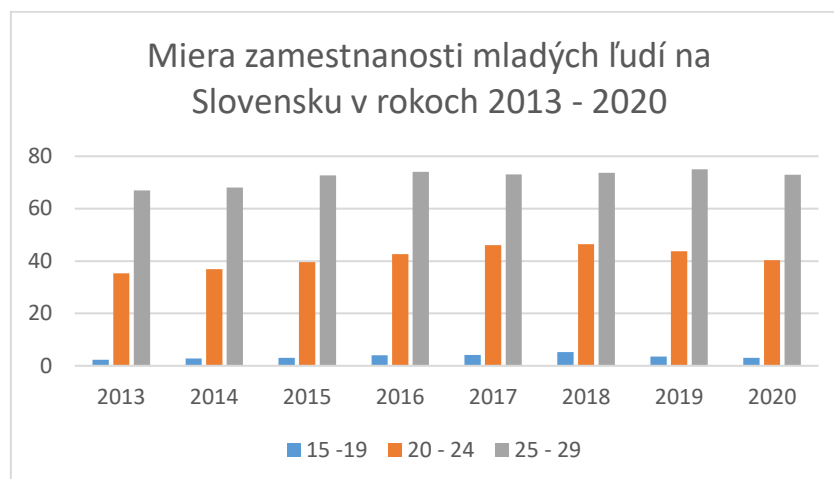
Z údajov ŠÚ SR vyplýva, že podľa vekových kategórií mladých ľudí bola najväčšia zamestnanosť v kategórii mladých od 25 do 29 rokov, zatiaľ čo u mladších od 20 do 24 to bolo o polovicu menej, nakoľko mladí ľudia v tejto vekovej skupine zvyčajne pokračujú v štúdiu na vysokej škole.

Tabuľka 2: Miera zamestnanosti mladých ľudí na Slovensku podľa vekových kategórií v období 2013 - 2020

Miera zamestnanosti	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15 - 19	2,3	2,8	3,0	4,0	4,1	5,2	3,5	3,0
20 - 24	35,3	36,9	39,6	42,6	46	46,4	43,7	40,3
25 - 29	67,0	68,0	72,7	74,0	73,1	73,7	75,0	72,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2021

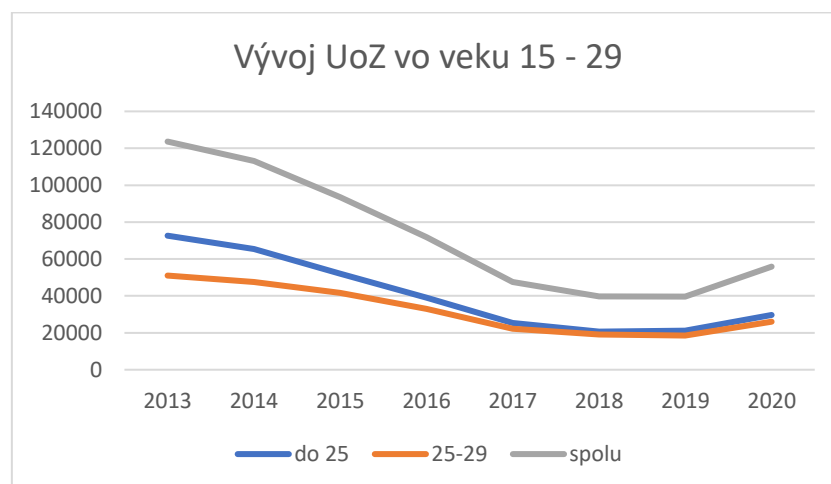
Obrázok 2: Miera zamestnanosti v troch kategóriách mladých ľudí v rozpätí od 15 do 29 rokov v období 2013 - 2020

Zdroj: ŠÚ SR, 2021

Vývoj MUoZ evidovaných na úradoch PSVaR ilustruje obrázok 3. Podľa obrázku došlo k výraznému poklesu UoZ hlavne v rokoch 2018 a 2019, pričom skupina do 25 rokov (problematická z pohľadu miery nezamestnanosti – pozri obrázok 2) klesala rýchlejšie ako ich starší kolegovia a situácia sa v podstate neskôr vyrovnala. V krízovom roku 2020 však krivka naznačuje opäť o trochu rýchlejší rast práve u tejto citlivej skupiny.

Obrázok 3: Mladí uchádzači o zamestnanie v období 2013 - 2020

Zdroj: ŠÚ SR, 2021

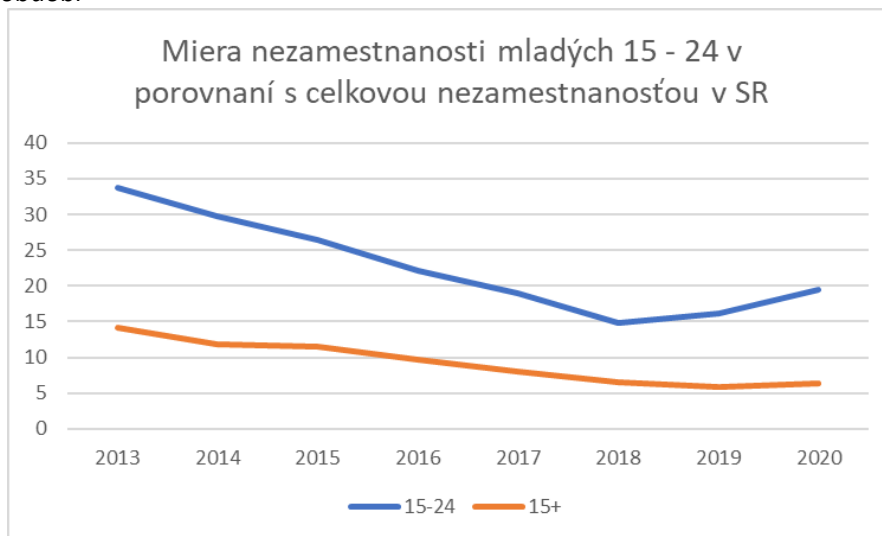
ILO udáva mierne iné čísla v miere nezamestnanosti na základe modelových odhadov. V tabuľke a obrázku nižšie sú údaje pre vekovú kategóriu 15 – 24 porovnané s mierou nezamestnanosti 15+. Z údajov je zrejmé, že nezamestnanosť mladých klesala rýchlejšie ako celková nezamestnanosť v priaznivom období, ale stúpala tiež rýchlejšie, ako v roku krízy COVID-19.

Tabuľka 3: Porovnanie miery nezamestnanosti mladých 15 – 24 a celkovej miery nezamestnanosti v sledovanom období

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15 - 24	33,7	29,7	26,5	22,2	18,9	14,9	16,1	19,4
15+	14,2	11,8	11,5	9,7	8,1	6,5	5,8	6,4

Zdroj: ILO, november 2020

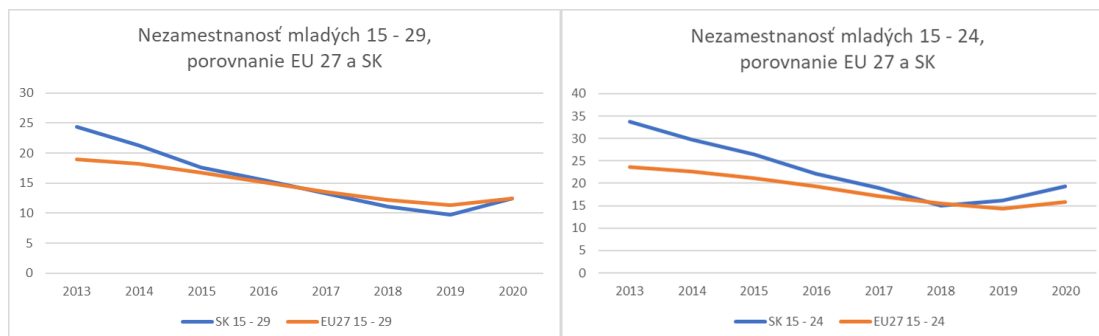
Obrázok 4: Porovnanie miery nezamestnanosti mladých 15 – 24 a celkovej miery nezamestnanosti v sledovanom období

Zdroj: ILO, november 2020

Porovnanie situácie v oblasti nezamestnanosti na Slovensku a v EU 27 ilustruje obrázok 4, ktorý znázorňuje vývoj v sledovanom období vekových kategórii 15 – 24 a 15 – 29. Podľa týchto údajov sa situácia na Slovensku zlepšovala rýchlejšie a vo väčšej miere ako v priemere EÚ. Lepšie na tom bola kategória 15 – 29 rokov.

Obrázok 5: Nezamestnanosť mladých 15 – 29 a 15 – 24, porovnanie EU 27 a SK

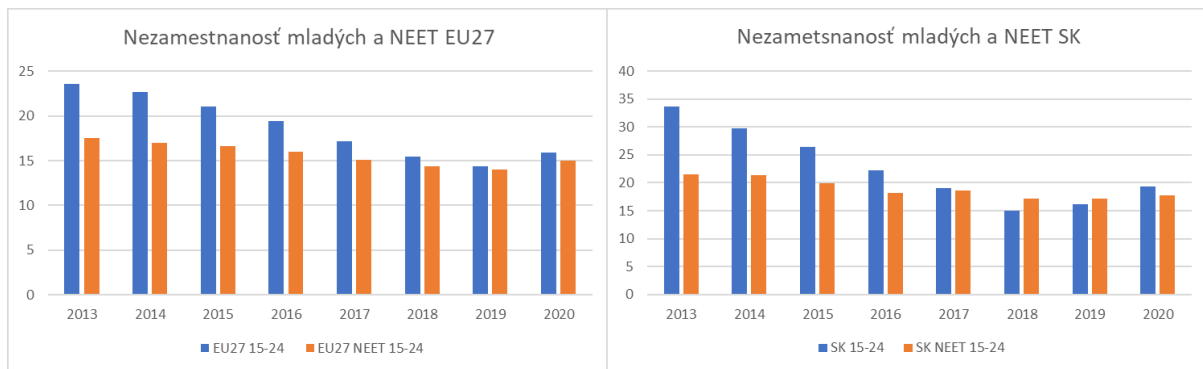
Zdroj: Eurostat, 2021

Podľa Eurostatu bolo v roku 2020 až 16,4 % vekovej kategórie 20 - 34 rokov zaradených v kategórii NEET. Podiel mladých NEET sa v rámci EÚ pohyboval v tomto roku a tej istej vekovej kategórii od 7,3 % vo Švédsku po 27,8 % v Taliansku. Podľa týchto údajov sa na Slovensku nachádza v situácii NEET 10,4 % mužov a 20,2 % žien⁴.

Vývoj miery nezamestnanosti NEET v porovnaní s nezamestnanosťou mladých vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov v EU 27 a na SK ilustruje obrázok 6.

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training

Obrázok 6: Porovnanie vývoja nezamestnanosti mladých a NEET v EU 27 a na Slovensku

Zdroj: Eurostat 2021

Z obrázka vyššie je zrejmé, že hoci nezamestnanosť mladých v sledovanom období (korelácia s implementáciou OP ĽZ) významne klesala, a to dokonca viac ako u EU 27, tak podiel nezamestnaných NEET sa významne nemenil ani na Slovensku, ani v priemere EU 27.

EÚ politiky podpory zamestnávania mladých ľudí a ich uplatnenie na Slovensku

Vyššie popísaná nezamestnanosť a nečinnosť mladých ľudí spôsobujú vysoké náklady, zaťažujú rozvoj spoločnosti v dlhodobom horizonte, a preto si vyžadujú cieľené politiky. Európska únia reflektovala situáciu v oblasti podpory zamestnanosti mladých a v roku 2013 začala realizovať **Iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI)**, ktorá je jedným z hlavných finančných zdrojov EÚ na podporu vykonávania systémov **záruk pre mladých ľudí do roku 2023**. Cieľom iniciatívy je poskytovať podporu mladým ľuďom žijúcim v regiónoch, kde bola nezamestnanosť mladých ľudí vyššia ako 25 %.

Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí podporuje výlučne mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave (NEET), vrátane DN alebo osôb, ktoré nie sú zaregistrované ako UoZ. Zaisťuje, že mladí ľudia z problematických regiónov môžu dostať cieľenú podporu. YEI má za úlohu podporiť:

- učňovskú prípravu,
- stáže,
- pracovné umiestnenia,
- ďalšie vzdelávanie vedúce k získaniu kvalifikácie.

YEI podporuje implementáciu **Záruky pre mladých ľudí**. V rámci Záruky má Slovensko povinnosť zaviesť opatrenia na zabezpečenie toho, aby mladí ľudia pôvodne do 25 (neskôr sa zmenilo na 29) rokov, ktorí stratia prácu alebo si nenájdu prácu po skončení školy, dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, vyučenia alebo stáže **do 4 mesiacov od ukončenia formálneho vzdelávania , alebo strate zamestnania**.

Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí je doplnkom k iným činnostiam podniknutým na vnútroštátnej úrovni, ktoré sú podporované najmä z Európskeho sociálneho fondu (ESF) a ktorých cieľom je vykonávanie systémov záruk pre mladých ľudí. ESF môže siahť nad rámec priamej podpory jednotlivcov a pomáhať pri reforme zamestnania, vzdelávania, odbornej prípravy a sociálnych systémov a služieb.

Programové obdobie 2014 – 2020

Počiatočný rozpočet Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí bol v období 2014 - 2020 v sume 6,4 miliardy EUR. Vzhľadom na pretrvávajúcu vysokú mieru nezamestnanosti mladých ľudí však EÚ zvýšila tento rozpočet v rokoch 2017, 2019 a 2020 o ďalšie zdroje vo výške 2,5 miliardy EUR, t. j. celkovo bolo alokovaných **8,9 miliárd EUR**.

Polovica rozpočtu pochádza z vyhradenej rozpočtovej položky Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, ktorú dopĺňa zodpovedajúca suma z ESF. Členské štáty ďalej dopĺňajú zdroje ESF vnútroštátnym spolufinancovaním. Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa implementuje v súlade s pravidlami ESF. S cieľom rýchlejšie mobilizovať akcie YEI v praxi uvoľnila EÚ členským štátom značné financovanie vo forme predbežného financovania, ktoré sa v roku 2015 výnimočne zvýšilo na 30 % osobitného rozpočtového riadku YEI.

Základná infraštruktúra Záruky pre mladých ľudí na vnútroštátnej úrovni bola popísaná v Národnom pláne implementácie Záruky pre mladých ľudí pripraveného v roku 2014. Plán určuje opatrenia, ktoré je potrebné prijať na vykonávanie Záruky pre mladých ľudí, načrtáva harmonogram reforiem, nástrojov a opatrení v oblasti zamestnanosti mladých ľudí, úlohy verejných orgánov a iných organizácií a spôsob financovania týchto aktivít. Na plnenie plánu dohliada koordinátor Záruky pre mladých ľudí, ktorý koná aj ako kontaktná osoba vo vzťahu k Európskej únii. Tento plán, jeho aktualizácie, ako aj správy o jeho plnení, sú zverejnené na webe MPSVR SR.

Na Slovensku sa Záruka pre mladých realizuje prostredníctvom OP LZ, menovite PO2 Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí s cieľom: „Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce“ a s celkovou sumou oprávnených výdavkov 228 275 422 EUR⁵. V rámci OP LZ bolo sedem NP realizovaných prostredníctvom ÚPSVaR a tri výzvy na DOP, realizované prostredníctvom rôznych žiadateľov pôsobiacich v podpore zamestnanosti.

Programové obdobie 2021 - 2027

YEI 2014 - 2020 dosiahla svoje ciele aj v zlepšujúcom sa makroekonomickom kontexte a dokázateľne ukázala, že Záruka pre mladých mala veľký transformačný účinok. Viac ako 24 miliónov mladých ľudí v EÚ, ktorí boli kedysi zaregistrovaní v systémoch Záruky pre mladých, bolo ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava a stáže.

Tieto pozitívne skutočnosti sa plne využili v príprave nového programového obdobia. Navyše, kríza vyvolaná pandémiou COVID-19 naďalej neprímerane ovplyvňuje mladých ľudí, čo bolo ďalším dôvodom pre posilnenie a rozšírenie známych nástrojov. Výsledkom diskusie je **Posilnená záruka pre mladých ľudí**, ktorá zintenzívňuje komplexnú podporu zamestnanosti, ktorá je k dispozícii mladým ľuďom v celej EÚ, a teraz sa zameriava na širšiu cieľovú skupinu od 15 do 30 rokov.

V rámci zjednodušenia politík sa Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí integrovala v období 2021 - 2027 do Európskeho sociálneho fondu Plus (ESF+), pričom sa zachovalo pôvodné zameranie iniciatívy podporiť zamestnanosť prostredníctvom vyššie uvedenej Posilnenej záruky pre mladých⁶. Európsky sociálny fond Plus (ESF+) s rozpočtom 88 miliárd EUR bude kľúčovým finančným zdrojom EÚ na podporu vykonávania Záruky pre mladých ľudí v rozpočte EÚ na roky 2021 - 2027. Slovensko bude musieť investovať primerané množstvo svojich zdrojov z ESF+ do cieľných opatrení a štrukturálnych reforiem na podporu zamestnanosti, vzdelávania a odbornej prípravy mladých ľudí. Okrem toho Slovensku vyplynie povinnosť venovať najmenej 12,5 % svojich zdrojov ESF+ mládeži vo veku od 15 do 30 rokov, ktorí sú v situácii NEET, keďže je podiel tejto časti mladých nezamestnaných nad priemerom EÚ v rokoch 2017 – 2019 (obrázok 3).

Ďalších 47,5 miliárd EUR bude k dispozícii v rámci iniciatívy Obnova pre súdržnosť a územia Európy (REACT-EÚ) na roky 2021 - 2023. Členské štáty môžu v súlade s cieľmi obnovy zvýšiť svoje zdroje z ESF a YEI na pomoc mladým ľuďom postihnutým krízou vyvolanou pandémiou COVID-19.

⁵ V súvislosti s presunom prostriedkov do PO3 na opatrenia zmierňujúce dopad COVID-19 bola v roku 2020 celková alokácia PO2 znížená na sumu 187 471 320 EUR.

⁶ Council Recommendation of 30 October 2020 on A Bridge to Jobs – Reinforcing the Youth Guarantee and replacing the Council Recommendation of 22 April 2013 on establishing a Youth Guarantee 2020/C 372/01, [EUR-Lex - 32020H1104\(01\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

3 Metodika hodnotenia

Hodnotenie pokroku k naplneniu cieľov PO2 Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci OP LZ je realizované na základe objednávky č. 10 v období marec – júl 2021. Je súčasťou Rámcovej dohody o poskytovaní služieb číslo 2525/2019-M_OO uzatvorenej medzi MPSVR SR a skupinou dodávateľov Octigon, a.s., Projektové služby, s.r.o. a RADELA s.r.o. Použitá metodika vychádza z metodiky hodnotení schválenej v rámci Úvodnej správy k realizácii Externého hodnotenia operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014 – 2020.

Hlavným zámerom hodnotenia bolo posúdenie napĺňania špecifického cieľa PO2, vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca, zhodnotenie hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vykonávania PO2 a posúdenie príspevku PO2 k napĺňaniu stratégie Európa 2020.

Hodnotenie pokroku k naplneniu cieľov PO2 nasleduje po prvom realizovanom hodnotení PO2 „Posúdenie účinnosti, efektívnosti a vplyvu spoločnej podpory z ESF a osobitne vyčlenených prostriedkov na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí“, ktoré hodnotilo obdobie 2015 – 2017. Na rozdiel od uvedeného prvého hodnotenia PO2, je predložené hodnotenie pokroku k naplneniu cieľov PO2 založené aj na kvalitatívnom hodnotení a kvantitatívnom vyčíslení účinnosti vybraných nástrojov implementovaných v rámci PO2. Navyše, v rámci sledovaného obdobia 2015 – 2020 bolo vykonaných viacero zmien v PO2, ktoré neboli súčasťou prvého hodnotenia a bolo ich tiež potrebné posúdiť v rámci hodnotenia pokroku k naplneniu cieľov PO2.

Prvá fáza hodnotenia pozostávala z prípravy a štruktúrovania hodnotenia, v rámci ktorej boli zorganizované prípravné stretnutia, realizovaná analýza dokumentov a dostupných údajov, pripravená teória zmeny a hodnotiaci rámec pre intervenčnú logiku PO2 (príloha 1). Pri príprave hodnotiaceho rámca hodnotitelia identifikovali duplicitu v 2 pôvodných evaluačných otázkach, ktoré sa týkali plnenia stanovených cieľov. Z toho dôvodu boli otázky následne upravené a použité v hodnotiacom rámci pre PO2.

Druhá fáza hodnotenia „pozorovanie“ bola realizovaná pomocou kvantitatívneho a kvalitatívneho prístupu. Kvantitatívny prístup sa opieral najmä o údaje z DB ÚPSVaR a údaje z ITMS2014+ v stave k 31.12.2020. V rámci kvantitatívneho prístupu bolo možné duplicitu v údajoch ošetriť len v prípade údajov z DB ÚPSVaR cez anonymnú identifikáciu MUoZ. Prostredníctvom kvantitatívneho prístupu boli vyčíslené príspevky jednotlivých národných projektov a DOP k zadaným výsledkom PO2, napĺňanie merateľných ukazovateľov jednotlivými NP a DOP, efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov v pomere k týmto ukazovateľom a rôzne relevantné porovnania. Kvalitatívny prístup sa zamerával na zber kvalitatívnych informácií pomocou riadených rozhovorov a fokusovej skupiny so zástupcami odborných sekcií MPSVR SR, IA MPSVR SR, ÚPSVaR, vybraných Úradov PSVaR (Trenčín, Nitra, Lučenec, Michalovce, Stará Ľubovňa) a prijímateľa dopytovo-orientovaných projektov. V rámci kvalitatívneho hodnotenia bola realizácia riadených rozhovorov prispôbená obmedzeniam súvisiacim s pandemiou COVID-19. Prevažná väčšina rozhovorov bola z uvedeného dôvodu realizovaná on-line formou.

V tretej fáze bola zrealizovaná analýza a syntéza údajov a informácií, formulácia úsudkov na základe zozbieraných informačných zdrojov. Základnými vstupmi do analýzy bola existujúca dokumentácia, dostupné dáta z ITMS2014+ a dáta z ÚPSVaR a výsledky z riadených rozhovorov.

V štvrtej fáze hodnotenia boli pripravené odpovede na hodnotiace otázky a formulované závery a odporúčania.

4 Zistenia

Zistenia sú v tejto kapitole členené podľa štyroch zadaných oblastí. Každá oblasť má zadané evaluačné otázky (EO), pričom každá otázka predstavuje samostatnú podkapitolu.

4.1 Posúdenie napĺňania špecifických cieľov PO2

EO1: Do akej miery sú napĺňané spoločné a programovo špecifické ukazovatele PO2?

Miera naplnenia programom definovaných cieľových hodnôt spoločných MU výsledku CR01-06 a 11 bola dosiahnutá na vysokej úrovni, v rozmedzí od 115 % do 239 %. Hlavným dôvodom vysokého prekročenia stanovených cieľových hodnôt uvedených MU bol konzervatívny prístup pri stanovení cieľových hodnôt a zavedenie nových NP s nižšími nákladmi na účastníka spolu s primeranými alokáciami finančných zdrojov na jednotlivé NP, ktoré sa úspešne implementovali.

Miera naplnenia programom definovaných cieľových hodnôt spoločných MU výsledku CR07-09 bola dosiahnutá na veľmi nízkej úrovni, v rozmedzí od 1 % do 9 %. Hlavným dôvodom nízkej miery plnenia stanovených cieľových hodnôt bola neúspešná implementácia DOP, ako aj nespustenie plánovanej dopytovej výzvy „Krok za krokom“.

Predmetom hodnotenia bol pokrok v dosahovaní stanovených cieľových hodnôt MU výsledku a výstupu, ktoré sú definované pre PO2 OP ĽZ, verzia 7.0 OP ĽZ. Hodnotenie úrovne plnenia sledovaných ukazovateľov bolo vykonané na základe údajov z ITMS2014+ a vlastných prepočtov k 31.12.2020.

Je nutné tiež spomenúť riziko vykazovania údajov, ktoré je uvedené vo VSV za rok 2020 „k už preneseným dátam ÚPSVaR z ISSZ do ITMS2014+ RO konštatuje, že dáta z exportov z ITMS2014+ v PO2 a 3 nie sú zhodné s údajmi ÚPSVaR (už aj vo fáze na vstupe účastníka, kde naďalej nie je zhoda v dátach o DN). RO bude preto iniciovať komunikáciu zainteresovaných (ÚPSVaR, SI MPSVR SR, CKO) s cieľom zistiť príčinu tohto stavu a odstrániť nedostatky“.

Hodnotiteľ pri analýze podielov jednotlivých NP na dosiahnutých hodnotách MU použil vlastné prepočty z databázy ITMS2014+.

Napĺňanie cieľových hodnôt spoločných ukazovateľov

Pre PO2 sú v programe zadané cieľové hodnoty pre nasledovné spoločné MU výsledku:

Tabuľka 4: Plnenie cieľových hodnôt MU k 31.12.2020

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR01	Nezamestnaní účastníci, ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí	50 001,00	102 411,00	205 %
CR02	Nezamestnaní účastníci, ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž	17 857,00	39 055,00	219 %

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR03	Nezamestnaní účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy, získavajú kvalifikáciu, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných	35 715,00	41 137,00	115 %
CR04	Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí	8 379,00	14 311,00	171 %
CR05	Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž	3 068,00	7 322,00	239 %
CR06	Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy, získavajú kvalifikáciu, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných	4 393,00	10 446,00	238 %
CR07	Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí	1 428,00	83,00	6 %
CR08	Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž	428,00	39,00	9 %
CR09	Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, ktorí sú v čase odchodu zapojení do procesu vzdelávania/odbornej prípravy, získavania kvalifikácie, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných	571,00	8,00	1 %
CR10	Účastníci, ktorí šesť mesiacov po odchode absolvujú ďalšie vzdelávanie, program odbornej prípravy vedúci k získaniu kvalifikácie, učňovskú prípravu alebo stáž	3 571,00	731,00	20 %
CR11	Účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní	17 857,00	28 446,00	159 %
CR12	Účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode samostatne zárobkovo činní	2 142,00	1 897,00	89 %

Zdroj: VSV za rok 2020

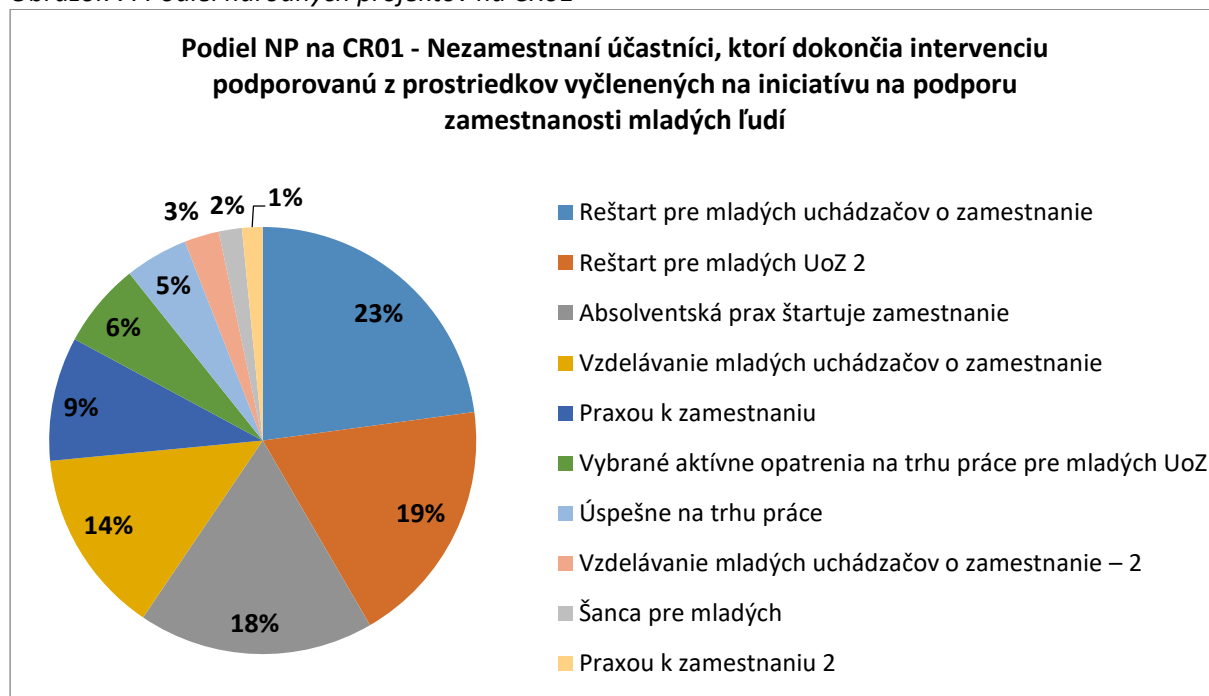
MU CR01 - Nezamestnaní účastníci, ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR01	Nezamestnaní účastníci, ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí	50 001,00	102 411,00	205 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR01 bola k 31.12.2020 splnená na 205 %. V zmysle prílohy 6 OP LZ je cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa stanovená ako 70 % z cieľovej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085, ktorý bol takisto prekročený o 174 % z plánovanej hodnoty. Hlavným dôvodom je zavedenie nových NP s nižšími nákladmi na účastníka (v porovnaní s plánovaných nákladmi 2 624,55 EUR na jedného účastníka), ktoré podporenými intervenciami zasiahli väčšiu cieľovú skupinu. Najvyšší príspevok k plneniu CR01 mali NP Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie (23 % podiel na dosiahnutej hodnote CR01, priemerné náklady 287,78 EUR/účastník) a NP Reštart pre mladých

uchádzačov o zamestnanie 2 (19 % podiel na dosiahnutej hodnote CR01, priemerné náklady 654,41 EUR/účastník), NP Absolventská prax (18 % podiel na dosiahnutej hodnote CR01, priemerné náklady 501,88 EUR/účastník) a NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie (14 % podiel na dosiahnutej hodnote CR01, priemerné náklady 738,33 EUR/účastník) – pozri obrázok 7 nižšie.

Obrázok 7: Podiel národných projektov na CR01

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

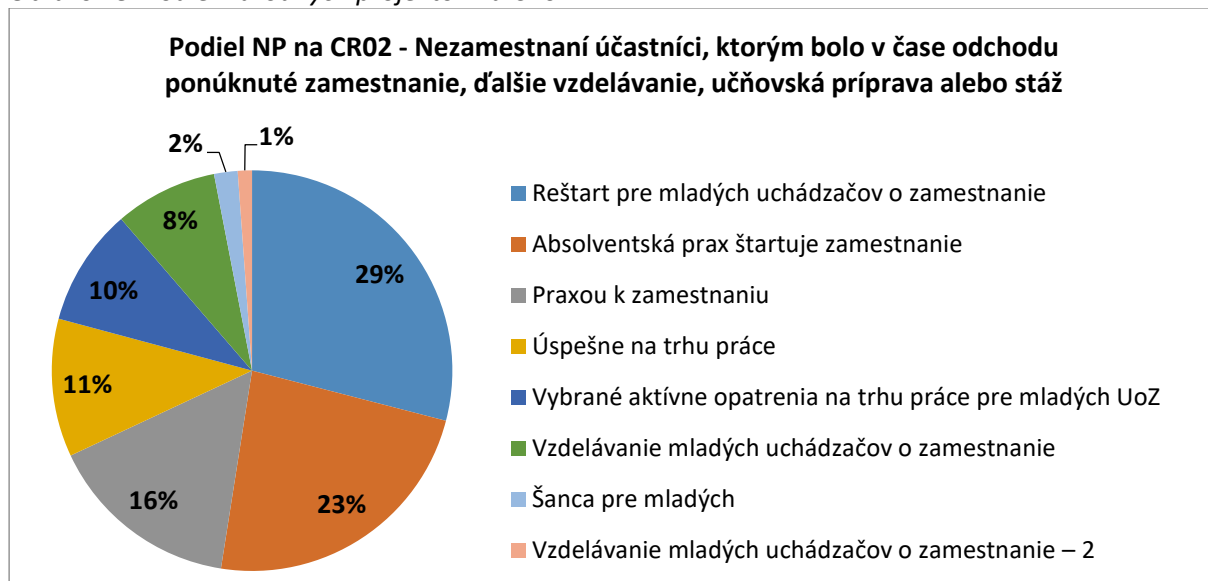
MU CR02 Nezamestnaní účastníci, ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR02	Nezamestnaní účastníci, ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž	17 857,00	39 055,00	219 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR02 bola k 31.12.2020 splnená na 219 %. V zmysle prílohy 6 OP LZ je cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa stanovená ako 25 % z cieľovej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085. Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR02 vytvorili NP Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie (29 %), NP Absolventská prax štartuje zamestnanie (23 %) a NP Praxou k zamestnaniu (16 %) – pozri obrázok 8 nižšie. V prípade všetkých troch uvedených NP bol dosiahnutý výstup O0085 za nižšie priemerné náklady na účastníka. Kombinácia lacnejších nástrojov AOTP a vyšších rozpočtov pre NP dosiahla efektívnejší príspevok uvedených NP k CR02. Okrem toho uvedené NP boli vyhodnotené v rámci kontrafaktuálneho hodnotenia⁷ ako projekty s pozitívnou čistou účinnosťou.

⁷ Hodnotenie vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce, marec 2021

Obrázok 8: Podiel národných projektov na CR02

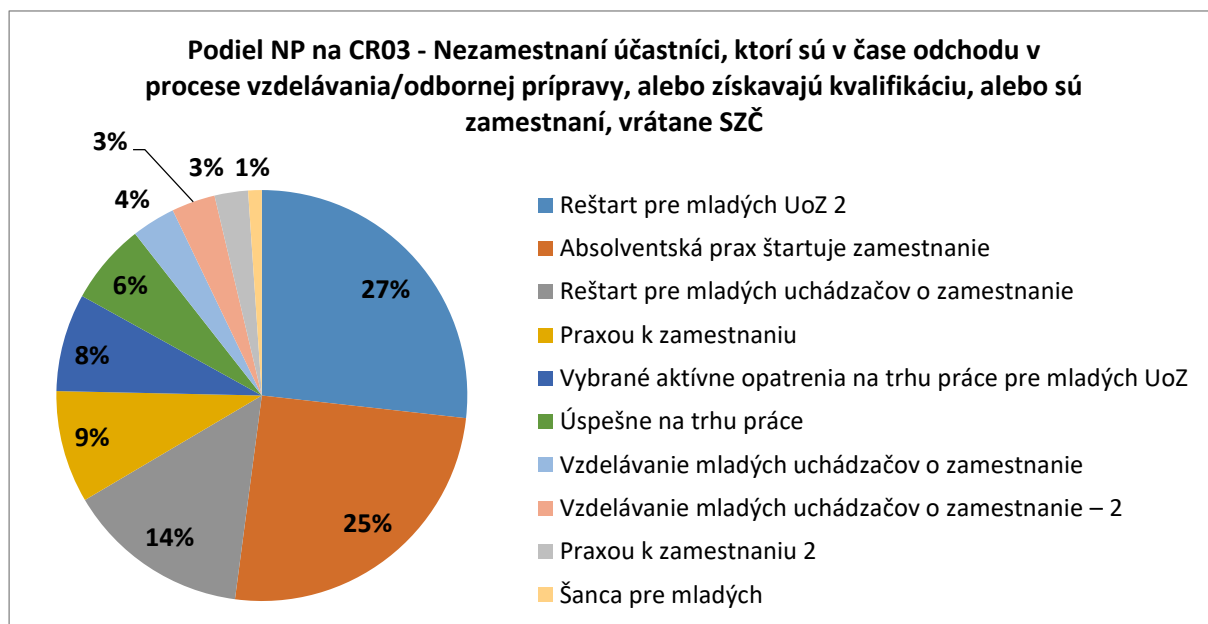
Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_zavsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR03 Nezamestnaní účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy, získavajú kvalifikáciu, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR03	Nezamestnaní účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy, získavajú kvalifikáciu, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných	35 715,00	41 137,00	115 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR03 bola k 31.12.2020 splnená na 115 %. V zmysle prílohy 6 OP L'Z je cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa stanovená ako 50 % z cieľovej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085. Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR03 vytvorili NP Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie 2 (27 %), NP Absolventská prax štartuje zamestnanie (25 %) a NP Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie (14 %) – pozri obrázok 9. Obdobne, ako je uvedené vyššie, pri projektoch Reštart 1 a 2, ide o kombináciu lacnejších nástrojov a dostatočnej alokácie finančných zdrojov, čo spôsobilo najvyšší príspevok k dosiahnutej hodnote CR03.

Obrázok 9: Podiel národných projektov na CR03

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR04 Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR04	Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí	8 379,00	14 311,00	171 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR04 bola k 31.12.2020 splnená na 171 %. V zmysle prílohy 6 OP LŽ je cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa stanovená v nadväznosti na štruktúru mladých nezamestnaných, kedy v roku 2013 bolo cca 50 % DN z celkového počtu evidovaných mladých ľudí.

Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR04 vytvorili NP Reštart pre MUoZ 2 (23 %), NP Vybrané AOTP (18 %) a NP Praxou k zamestnaniu (17 %) – pozri obrázok 10.

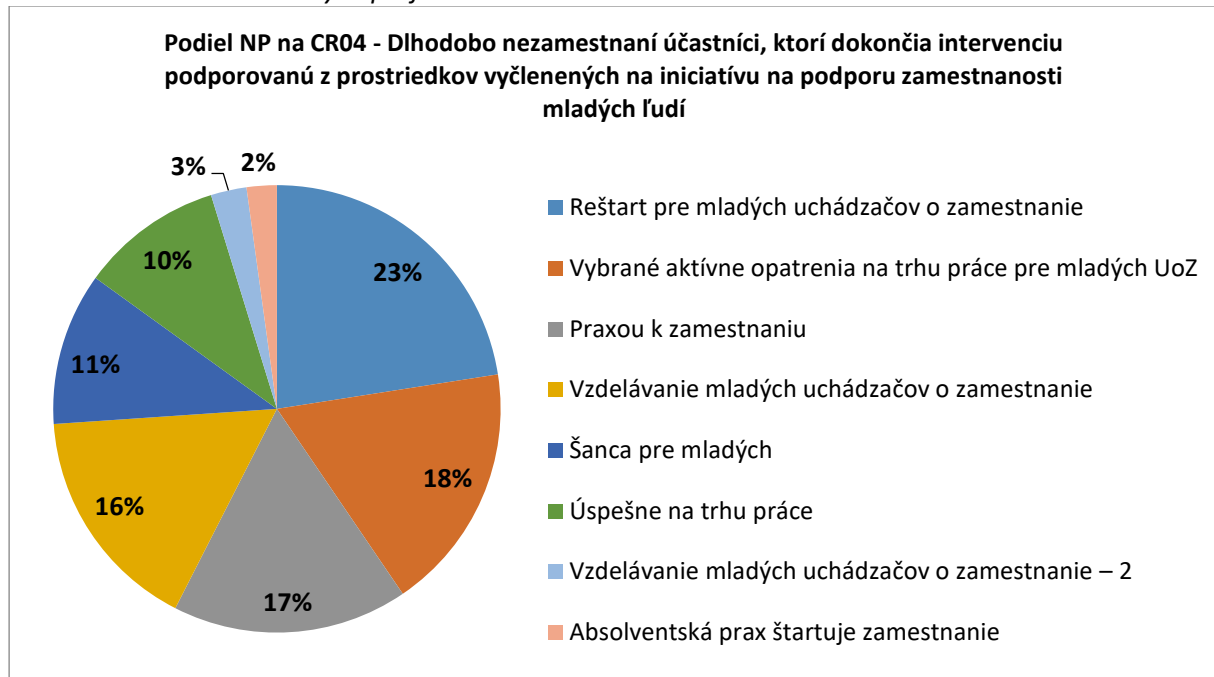
Podľa informácií z interview sa NP Reštart pre MUoZ realizoval veľmi úspešne, hlavne v regiónoch s vyššou nezamestnanosťou a nižšou cenou práce. V opatrení 1 sa podporili aj DN MUoZ, hlavne v MRR (celkom 3 286 DN).

V rámci NP AOTP bolo dosiahnuté najvyššie plnenie CR04 z nasledovných nástrojov:

- § 53 dochádzka za prácou, ktorý podporil 2 453 MUoZ, z toho 810 DN,
- § 54, ktorý podporil 793 MUoZ, z toho 635 DN,
- § 52a – príspevok na aktivačnú činnosť, ktorý podporil 600 MUoZ, z toho 161 DN,
- § 54 – REPAS+, ktorý podporil 2 417 MUoZ, z toho 1 271 DN.

NP Praxou k zamestnaniu bol síce náročný na rozpočet, ale zároveň bol oň veľký záujem. Z celkového počtu účastníkov bolo podporených 28,6 % DN MUoZ (3 022 DN).

Obrázok 10: Podiel národných projektov na CR04

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

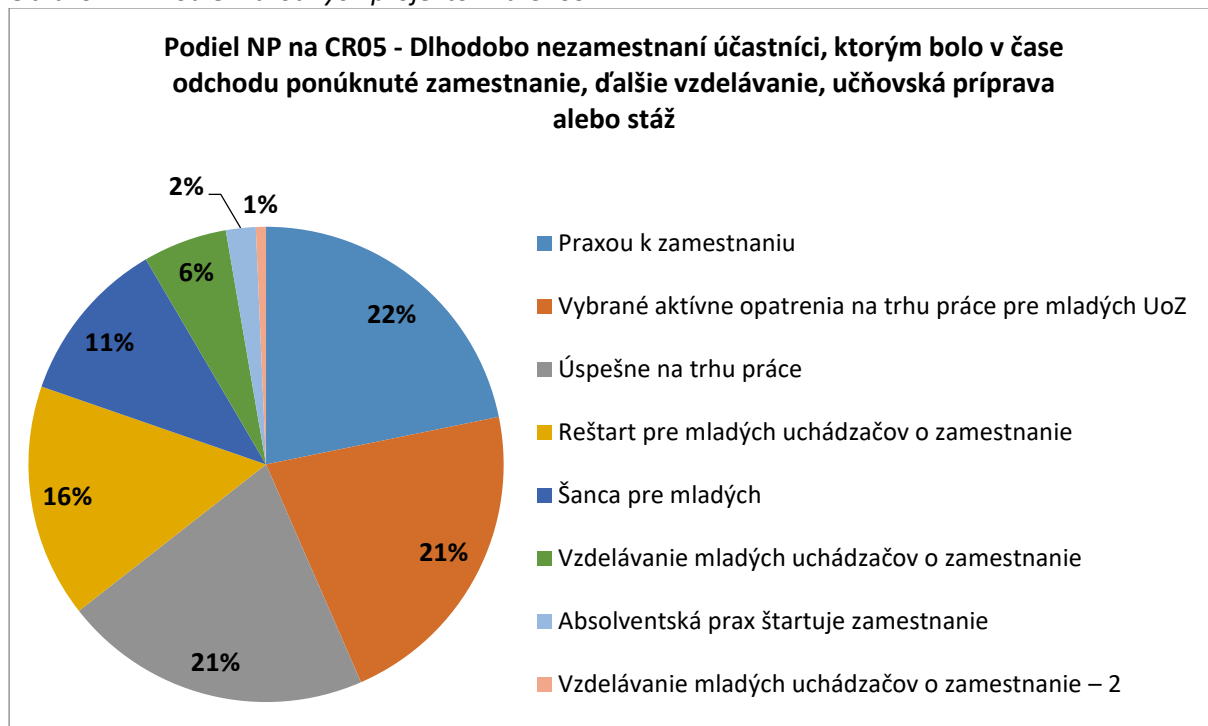
MU CR05 Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR05	Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž	3 068,00	7 322,00	239 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR05 bola k 31.12.2020 splnená na 239 %. V zmysle prílohy 6 OP ĽZ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola odborným odhadom stanovená v nadväznosti na štruktúru mladých nezamestnaných, kedy v roku 2013 bolo cca 50 % DN z celkového počtu UoZ mladých ľudí. Analogicky bola odborným odhadom stanovená hodnota ako 50 % z ukazovateľov pre nezamestnaných.

Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR05 vytvorili NP Praxou k zamestnaniu (22 %), NP Vybrané AOTP (21 %) a NP Úspešne na trhu práce (21 %) – pozri obrázok 11. Pri uvedených NP boli dosiahnuté vyššie priemerné náklady na účastníka, čo koreluje aj s dosiahnutými vyššími príspevkami k plneniu CR05. Projekty s vyššími nákladmi na účastníka majú vyšší účinok na zamestnanie DN MUoZ.

Obrázok 11: Podiel národných projektov na CR05

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

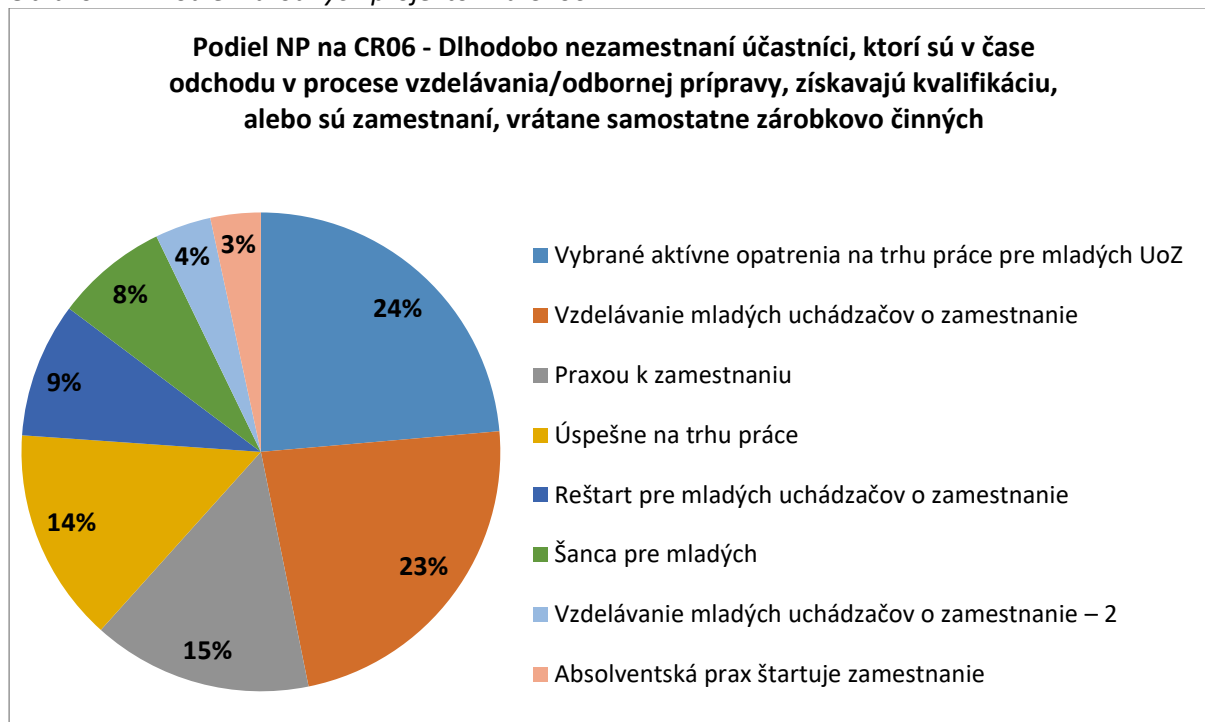
MU CR06 Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy, získavajú kvalifikáciu, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR06	Dlhodobo nezamestnaní účastníci, ktorí sú v čase odchodu v procese vzdelávania/odbornej prípravy, získavajú kvalifikáciu, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných	4 393,00	10 446,00	238 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR06 bola k 31.12.2020 splnená na 238 %. V zmysle prílohy 6 OP LŽ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola odborným odhadom stanovená v nadväznosti na štruktúru mladých nezamestnaných, kedy v roku 2013 bolo cca 50 % DN UoZ z celkového počtu evidovaných mladých ľudí. Analogicky bola odborným odhadom stanovená hodnota ako 50 % z ukazovateľov pre nezamestnaných.

Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR06 vytvorili NP Vybrané AOTP pre MUoZ (24 %), NP Vzdelávanie MUoZ (23 %) a NP Praxou k zamestnaniu (15 %) – pozri obrázok 12. Uvedené NP boli svojím zameraním (AOTP alebo vzdelávanie) najlepšie nastavené pre vytvorenie najvyšších príspevkov k CR06.

Obrázok 12: Podiel národných projektov na CR06

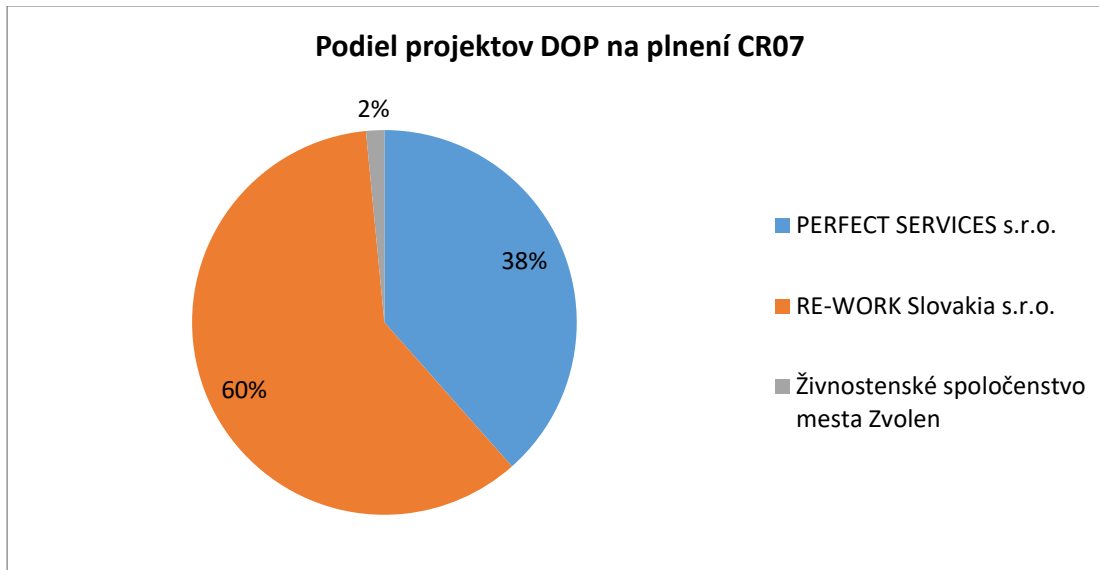
Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR07 Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR07	Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorí dokončia intervenciu podporovanú z prostriedkov vyčlenených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí	1 428,00	83,00	6 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR07 bola k 31.12.2020 splnená na 6 %. V zmysle prílohy 6 OP ĽZ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola vypočítaná na úrovni 2 % z cieľovej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085. K plneniu cieľovej hodnoty CR07 prispeli iba dopytovo orientované projekty, a to najmä z výzvy OP ĽZ DOP 2017/2.1.1/01 Aktivizácia a podpora mladých NEET. Z dôvodu nízkeho počtu schválených projektov, ktoré zostali v realizácii (celkovo 6 projektov), bol ich príspevok k plneniu CR07 veľmi nízky. Pre naplnenie cieľovej hodnoty CR07 plánoval RO v roku 2020 vyhlásiť dopytovo-orientovanú výzvu „Krok za krokom“, avšak výzva bola preložená na rok 2021 s tým, že mala byť pôvodne implementovaná v rámci PO2 a PO3, ale z dôvodu presunu nevyčerpaných finančných prostriedkov z PO2 bola uvedená nová výzva presunutá do novej PO8. Z uvedených presunov vyplýva, že cieľová hodnota ukazovateľa CR07 nebude dosiahnutá do konca programového obdobia v rámci PO2.

Obrázok 13: Podiel DOP na CR07

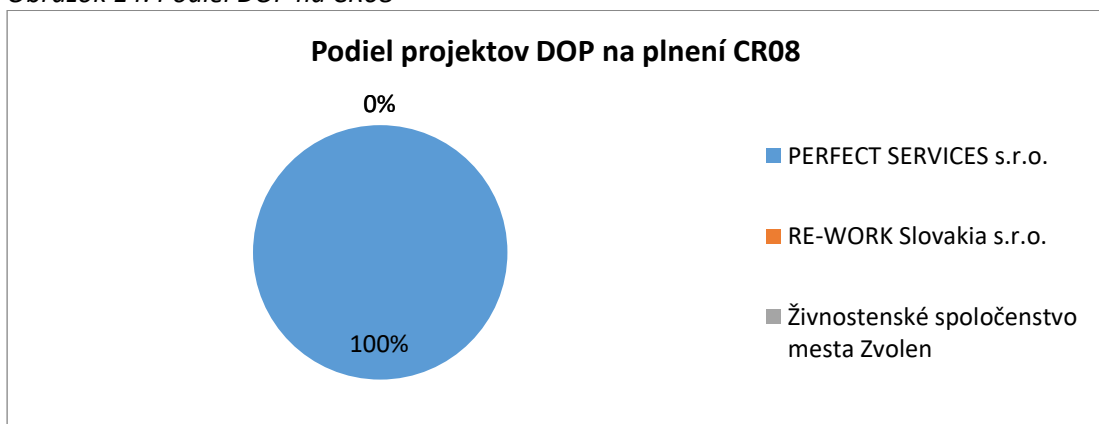
Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR08 Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR08	Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorým bolo v čase odchodu ponúknuté zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž	428,00	39,00	9 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR08 bola k 31.12.2020 splnená na 9 %. V zmysle prílohy 6 OP ĽZ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola určená odborným odhadom na úrovni 30 % z cieľovej hodnoty ukazovateľa výsledku CR07. K plneniu cieľovej hodnoty CR08 prispeli iba DOP, ktorých počet v realizácii je veľmi nízky. Z toho dôvodu sa k plneniu CR08 vytvoril veľmi nízky príspevok. Ako je uvedené vyššie v rámci CR07, plánovaná DOP „Krok za krokom“ nebude vyhlásená v rámci PO2 a z toho vyplýva, že cieľová hodnota ukazovateľa CR08 nebude dosiahnutá do konca programového obdobia v rámci PO2.

Obrázok 14: Podiel DOP na CR08

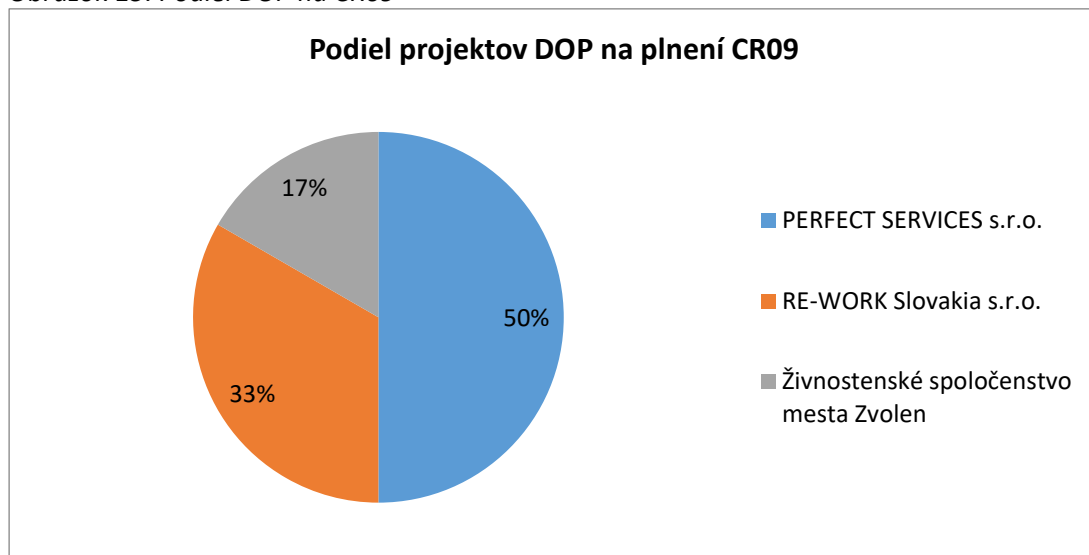
Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR09 Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, ktorí sú v čase odchodu zapojení do procesu vzdelávania/odbornej prípravy, získavania kvalifikácie, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR09	Neaktívni účastníci, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, ktorí sú v čase odchodu zapojení do procesu vzdelávania/odbornej prípravy, získavania kvalifikácie, alebo sú zamestnaní, vrátane samostatne zárobkovo činných	571,00	8,00	1 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR09 bola k 31.12.2020 splnená na 1 %. V zmysle prílohy 6 OP LZ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola určená odborným odhadom na úrovni 40 % z cieľovej hodnoty ukazovateľa výsledku CR07. K plneniu cieľovej hodnoty CR09 prispeli iba DOP, ktorých počet v realizácii je veľmi nízky. Z toho dôvodu sa k plneniu CR09 vytvoril veľmi nízky príspevok. Cieľová hodnota ukazovateľa CR09 už nebude dosiahnutá do konca programového obdobia a to z dôvodu, že plánovaná výzva DOP „Krok za krokom“ nebude vyhlásená v rámci PO2.

Obrázok 15: Podiel DOP na CR09

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_zavsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR10 Účastníci, ktorí šesť mesiacov po odchode absolvujú ďalšie vzdelávanie, program odbornej prípravy vedúci k získaniu kvalifikácie, učňovskú prípravu alebo stáž

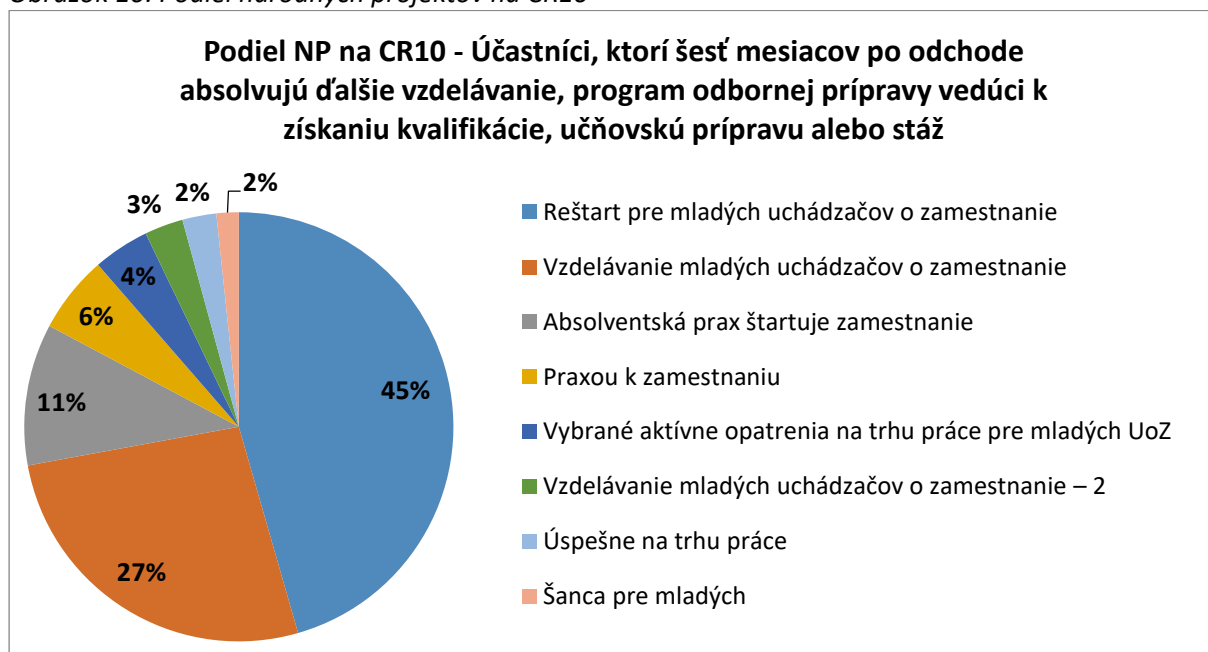
Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR10	Účastníci, ktorí šesť mesiacov po odchode absolvujú ďalšie vzdelávanie, program odbornej prípravy vedúci k získaniu kvalifikácie, učňovskú prípravu alebo stáž	3 571,00	731,00	20 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR10 bola k 31.12.2020 splnená na 20 %. V zmysle prílohy 6 OP LZ bola cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa stanovená odborným odhadom ako 5 % z deklarovanej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085.

Hlavným dôvodom nízkej miery naplnenia cieľovej hodnoty ukazovateľa CR10 bol celkový vývoj na trhu práce, kedy MUoZ po odchode z intervencie uprednostnil prácu pred pokračovaním v ďalšom

vzdelávaní. Cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa nebude do konca programového obdobia dosiahnutá, nakoľko zazmluvnené projekty, ktorých implementácia sa v rámci PO2 postupne ukončuje, nevytvárajú predpoklady na jej dosiahnutie.

Obrázok 16: Podiel národných projektov na CR10

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

MU CR11 Účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní

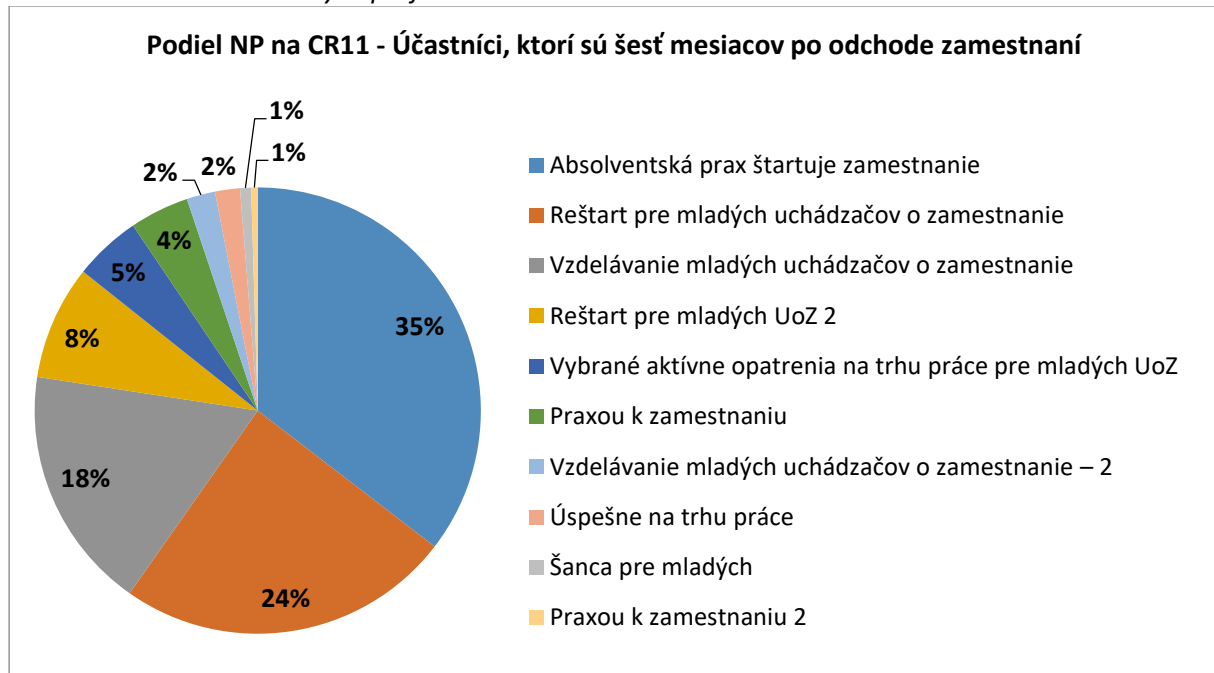
Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR11	Účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní	17 857,00	28 446,00	159 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR11 bola k 31.12.2020 splnená na 159 %. V zmysle prílohy 6 OP ĽZ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola odborným odhadom ako 25 % z deklarovanej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085.

Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR11 vytvorili NP Absolventská prax štartuje zamestnanie (35 %) a NP Reštart pre MUoZ (24 %) – pozri obrázok 17.

V rámci NP Absolventská prax štartuje zamestnanie – opatrenie 1 podľa údajov z ÚPSVaR zostal vysoký podiel podporených UoZ mimo evidencie aj po 6 mesiacoch od skončenia podpory, najviac v kraji Trnava (83,1 %) a najmenej v kraji Banská Bystrica (71,9 %). Podľa informácií z interview sa NP Reštart pre MUoZ realizoval veľmi úspešne, hlavne v regiónoch s vyššou nezamestnanosťou a nižšou cenou práce. V opatrení 1 bolo 6 mesiacov po skončení podpory 63 % podporených UoZ mimo evidencie, najviac v kraji Trnava (78,4 %) a najmenej v kraji Prešov (53,3 %).

Obrázok 17: Podiel národných projektov na CR11

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_zh_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

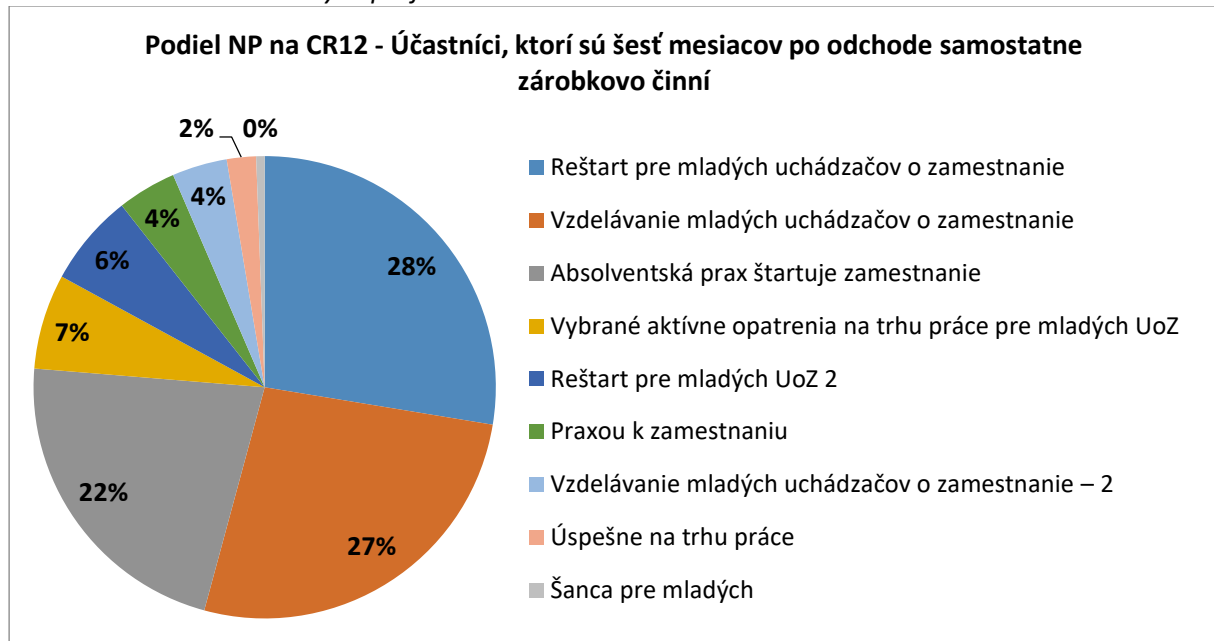
MU CR12 Účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode samostatne zárobkovo činní

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
CR12	Účastníci, ktorí sú šesť mesiacov po odchode samostatne zárobkovo činní	2 142,00	1 897,00	89 %

Cieľová hodnota ukazovateľa CR12 bola k 31.12.2020 splnená na 89 %. V zmysle prílohy 6 OP ĽZ cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa bola odborným odhadom ako 3 % z deklarovanej hodnoty výstupového ukazovateľa O0085.

Najvyššie príspevky k dosiahnutej hodnote CR12 vytvorili NP Reštart pre MUoZ (28 %) a NP Vzdelávanie MUoZ (27 %) – pozri obrázok 18. Oba uvedené projekty prispeli cez poradenské a vzdelávacie opatrenia k udržateľnému samozamestnaniu účastníkov NP. Nakoľko ide o ukazovateľ, ktorého hodnoty sú zbierané s časovým oneskorením, je možné predpokladať, že jeho cieľová hodnota by mala byť do konca programového obdobia dosiahnutá z dobiehajúcich NP, ako napr. NP Úspešne na trhu práce.

Obrázok 18: Podiel národných projektov na CR12

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

Plnenie cieľových hodnôt výstupových ukazovateľov

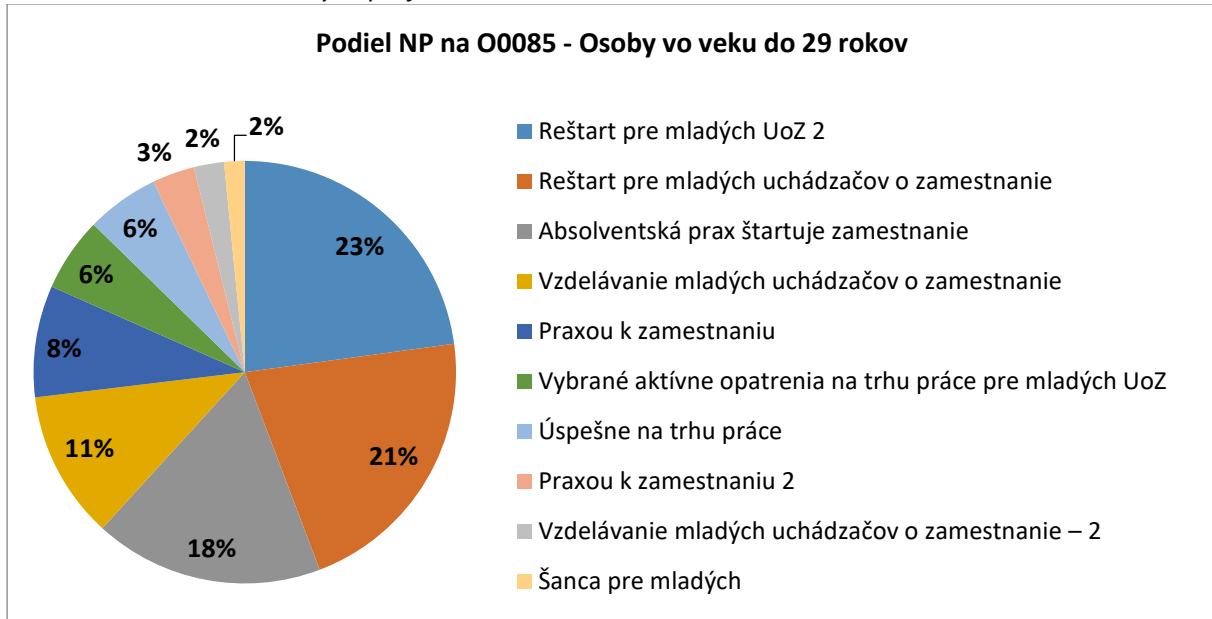
Na úrovni výstupu bola pre PO2 zadefinovaná cieľová hodnota pre špecifický MU výstupu O0085.

Iden. kód (ID)	Ukazovateľ	Cieľová hodnota (zámer) (2023)	Súhrnná hodnota (31.12.2020)	Miera splnenia
O0085	Osoby vo veku do 29 rokov	71 430	124 752	174,65 %

Cieľová hodnota ukazovateľa O0085 bola k 31.12.2020 splnená na 174,65 %. V zmysle prílohy 6 OP LZ bola cieľová hodnota sledovaného ukazovateľa nastavená v nadväznosti na príslušnú legislatívu v oblasti služieb zamestnanosti a alokácie verejných prostriedkov pre PO2. Pre výpočet cieľovej hodnoty sa vychádzalo z odhadovanej hodnoty nákladov na podporu jedného účastníka vo výške 2 625 EUR vrátane národného spolufinancovania.

Výraznejšie prekročenie cieľovej hodnoty sledovaného ukazovateľa bolo spôsobené zavedením nových NP s nižšími nákladmi na účastníka v porovnaní s plánovanými nákladmi 2 624,55 EUR na jedného účastníka. Ako vyplýva z obrázku 19, najvyššie príspevky k plneniu sledovaného ukazovateľa dosiahli NP Reštart pre mladých 1 a 2 a NP Absolventská prax štartuje zamestnanie, v rámci ktorých boli dosiahnuté pomerne nízke priemerné náklady na účastníka v porovnaní s plánovanými nákladmi (NP Reštart pre mladých 1: 287,78 EUR/účastník, Reštart pre mladých 2: 654,41 EUR/účastník, Absolventská prax štartuje zamestnanie: 501,88 EUR/účastník).

Obrázok 19: Podiel národných projektov na O0085

Zdroj: ITMS2014+ (hodnoty_za_vsetky_ms_zop.20210409.xlsx), vlastný prepočet

Hlavné zistenia a závery EO1

Miera naplnenia programom definovaných cieľových hodnôt spoločných MU výsledku CR01-06 a 11 bola dosiahnutá na vysokej úrovni, v rozmedzí od 115 % do 239 %. Hlavným dôvodom vysokého prekročenia stanovených cieľových hodnôt uvedených MÚ bol konzervatívny prístup pri stanovení cieľových hodnôt a zavedenie nových NP s nižšími nákladmi na účastníka spolu s primeranými alokáciami finančných zdrojov na jednotlivé NP, ktoré sa úspešne implementovali. Systém stanovenia cieľových hodnôt MU si vyžaduje určitú mieru flexibility a priebežnú úpravu v nadväznosti na vývoj kontextu a zavedené nové inovatívne nástroje. V rámci OP ĽZ sa počas programového obdobia zaviedli nové nástroje, ktoré reagovali na hospodársky vývoj a situáciu na trhu práce. Každá takáto zmena by mala byť reflektovaná v aktualizácii stanovených cieľových hodnôt sledovaných MU.

Miera naplnenia programom definovaných cieľových hodnôt spoločných MU výsledku CR07-09 bola dosiahnutá na veľmi nízkej úrovni, v rozmedzí od 1 % do 9 %. Hlavným dôvodom nízkej miery plnenia stanovených cieľových hodnôt bola neúspešná implementácia DOP, ako aj nespustenie plánovanej dopytovo-orientovanej výzvy „Krok za krokom“, ktorá mala byť odpoveďou RO na nepriaznivý vývoj plnenia cieľových hodnôt MU CR07-09. Pripravovaná výzva „Krok za krokom“ mala byť zameraná na cieľovú skupinu „neaktívni mladí ľudia“. DOP zamerané na neaktívnych mladých ľudí mimo evidenciu by mali realizovať hlavne subjekty, ktoré majú skúsenosti na lokálnej úrovni s neaktívnymi mladými ľuďmi, vedia ich identifikovať, sú schopní poskytovať im cieleňé poradenské a odborné služby s tým, aby ich priblížili k trhu práce. Získané skúsenosti z implementácie DOP je potrebné využiť na ich lepšie výsledkovo orientované nastavenie.

E02: Do akej miery prispieva implementácia pomoci poskytovanej v rámci prioritnej osi k plneniu stanovených cieľov a dopadov prioritnej osi?

Implementácia pomoci MUoZ a mladým neaktívnym ľuďom prostredníctvom OP LZ sa realizovala v zmysle Záruky pre mladých⁸ cez PO2 **Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí**.

V rámci PO bola definovaná jedna investičná priorita 2.1: *Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných komúní, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí.*

Investičná priorita má za cieľ integrovať na trh práce alebo do pracovného života mladých ľudí bez zamestnania a nezaradených do vzdelávania a odbornej prípravy (tzv. NEET⁹), vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením prostredníctvom vykonávania Záruky pre mladých, ktorá zaručuje včasnú intervenciu a aktiváciu mladých nezamestnaných a podporuje ich integráciu do pracovného trhu jednak prostredníctvom zvyšovania kvalifikácie a jej adaptácie na potreby trhu práce, a tiež opatreniami orientovanými na podporu priamej účasti mladých na trhu práce s konečným cieľom získania zamestnania.

Ako je uvedené v úvode tejto správy, v priebehu programového obdobia 2014 - 2020 došlo k výraznému poklesu MUoZ, hlavne v rokoch 2018 a 2019 (obrázok 3), pričom skupina do 25 rokov (problematická z pohľadu miery nezamestnanosti) klesala rýchlejšie ako ich starší kolegovia. Nezamestnanosť mladých ľudí klesala tiež oveľa rýchlejšie než miera celkovej nezamestnanosti všetkých vekových kategórií (obrázok 20). V roku 2013 bola nezamestnanosť mladých ľudí vo veku od 15 – 24 rokov 33,6 %, pritom viac ako polovica bola nezamestnaná dlhšie ako 1 rok. Do roku 2019 klesla nezamestnanosť mladých o viac ako polovicu (16,1 %, tabuľka 3 a obrázok 4).

DN MUoZ tvorili v roku 2013 36,6 % celkového počtu MUoZ. Ich počet v priebehu programového obdobia tiež klesal, ale miernejšie než MUoZ celkovo. V roku 2019 už tvoril len 15,9 % z celkového počtu MUoZ, a v roku 2020, kvôli kríze COVID-19, znova narástol na hodnotu 20,3 %. Situáciu DN MUoZ vo vzťahu k celkovému MUoZ ilustruje tabuľka a obrázok nižšie.

Tabuľka 5: MUoZ a DN MUoZ v rokoch 2013 – 2020

Rok	Počet evidovaných MUoZ do konca mesiaca	Počet evidovaných DN MUoZ do konca mesiaca	Podiel DN MUoZ/MUoZ
2013	113 743	41 624	36,6 %
2014	102 621	36 090	35,2 %
2015	82 349	25 973	31,5 %
2016	63 562	17 474	27,5 %
2017	41 587	8 696	20,9 %
2018	36 235	5 913	16,3 %
2019	36 044	5 739	15,9 %
2020	49 895	10 138	20,3 %

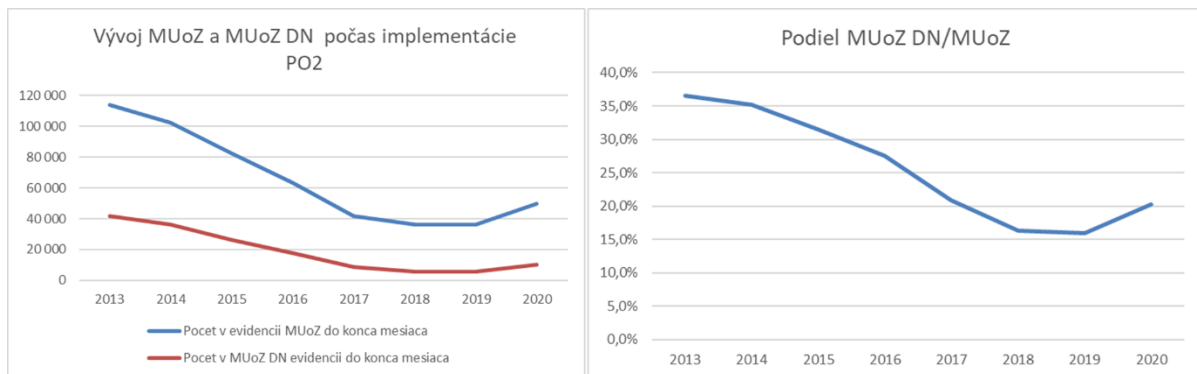
Zdroj: ŠÚ SR

⁸ ODPORÚČANIE RADY z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí, ktoré stanovuje garanciu, že mladí ľudia v skupine od 15 do 29 rokov dostanú kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže v lehote štyroch mesiacov po tom, čo prídu o prácu, alebo ukončia formálne vzdelanie

⁹ NEET: not in employment, education and training,

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furtherNews=yes&newsId=2551&langId=en> - NEETs can be subdivided into those who are looking for a job (unemployed) and those who are not looking for a job (inactive). (NEET sú rozdelení na tých, čo hľadajú prácu (nezamestnaní, aktívni) a tých, čo si nehľadajú prácu – neaktívni)

Obrázok 20: Vývoj počtu MUoZ a MUoZ DN počas programového obdobia a vývoj podielu MUoZ DN na celkovom počte MUoZ

Zdroj: ŠÚ SR

V tejto situácii vývoja trhu práce a pozície cieľovej skupiny na tomto trhu, sa OP LZ zamerlal v rámci PO2 na podporu zvýšenia aktivity a zamestnanosti mladých ľudí zaradených v kategórii NEET sériou inovatívnych nástrojov v podobe NP implementovaných prostredníctvom ÚPSVaR a DOP implementovaných prostredníctvom rôznych vybraných žiadateľov, ktorých vybrala a s ktorými uzavrela zmluvu Implementačná agentúra. Tieto NP sa postupne realizovali v rôznych časových obdobiach medzi rokmi 2015 a 2020 a dnes väčšina z nich už skončila, alebo nevytvára nové záväzky¹⁰. V tabuľke nižšie je prehľad NP a DOP a ich opatrení a výziev (číslo výziev indikujú aj rok začiatku ich implementácie).

Tabuľka 6: Prehľad NP a DOP, ich opatrení a výziev v prioritnej osi 2 OP LZ

NP/DOP	Vyzvanie	Paragraf zákona č. 5/2004 Z. z.	Opatrenia
Praxou k zamestnaniu	OP LZ NP 2015/2.1.1/01	§ 54	Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto na dobu minimálne 6 a maximálne 9 mesiacov v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času, alebo v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času. V evidencii 3 mesiace pre MUoZ do 25 rokov a 6 mesiacov pre MUoZ od 25 do 29 rokov
Praxou k zamestnaniu 2	OP LZ NP 2019/2.1.1/02	§ 54	Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto na dobu minimálne 6 mesiacov v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času, alebo v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času, pričom finančné príspevky na mentorované zapracovanie a prax sa poskytujú zamestnávateľovi mesačne najviac počas 9 mesiacov V evidencii minimálne 1 mesiac pre každého MUoZ

¹⁰ Podrobný náhľad do pôsobenia jednotlivých nástrojov OP LZ implementovaných v rámci PO2 na tvorbu výsledkov a dopadov bude v samostatnej správe k dopadom prioritnej osi na zamestnanosť mladých UoZ (veková kategória do 29 rokov).

Absolventská prax štartuje zamestnanie	OP ĽZ NP 2015/2.1.1/03	§ 54	<p>Aktivita 1: Poskytovanie finančného paušálneho príspevku na vykonávanie absolventskej praxe. Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe poskytuje príslušný úrad PSVaR, v ktorého územnom obvode sa absolventská prax vykonáva. MUoZ do 26 rokov (absolvent školy)</p> <p>Aktivita 2: Finančný príspevok je v sume preddavku na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, v sume poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom mesačne zo mzdy zamestnanca, najviac vo výške preddavku vypočítaného z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka. MUoZ do 29 rokov.</p>
Úspešne na trhu práce	OP ĽZ NP 2015/2.1.1/04	§ 51a	Aktivita 1: Podpora vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní v rámci NP. Pre MUoZ do 25 rokov pri 3 mesiacoch evidencie a od 25 do 29 pri 6 mesiacoch evidencie
		§ 54	Aktivita 2: Podpora vytvorenia pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania, čo je začatie vykonávania SZČ a jej nepretržité vykonávanie najmenej dva roky. Pre MUoZ do 25 rokov pri 3 mesiacoch evidencie a od 25 do 29 pri 6 mesiacoch evidencie
Vzdelávanie MUoZ	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/01	§ 54	Aktivita 1: Podpora rekvalifikácie a odborného vzdelávania – REPAS+. MUoZ do 29 rokov
		§ 54	Aktivita 2: Podpora posilnenia kľúčových kompetencií prostredníctvom vzdelávania, KOMPAS+. MUoZ do 29 rokov
		§ 46	Aktivita 3: Podpora vzdelávania a prípravy pre trh práce z vlastnej iniciatívy MUoZ. MUoZ do 29 rokov
Vzdelávanie MUoZ - 2	OP ĽZ NP 2019/2.1.1/01	§ 54r	Aktivita 1: Podpora rekvalifikácie a odborného vzdelávania – REPAS+. MUoZ do 29 rokov
		§ 54k	Aktivita 2: Podpora posilnenia kľúčových kompetencií prostredníctvom vzdelávania, KOMPAS+. MUoZ do 29 rokov
		§ 46	Aktivita 3: Podpora vzdelávania a prípravy pre trh práce z vlastnej iniciatívy MUoZ. MUoZ do 29 rokov

NP Reštart pre MUoZ	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/02	§ 54	Aktivita 1: Poradenstvo MUoZ v rozsahu 30 hodín, resp. 13 stretnutí. MUoZ do 29 rokov
		§ 54	Aktivita 2: Motivačný príspevok pre MUoZ počas prvých 12 mesiacov po nástupe do zamestnania, ktorí boli pred zaradením do projektu vedení v evidencii UoZ úradu v SR mimo BSK najmenej 1 mesiac
NP Reštart pre MUoZ – 2	OP ĽZ NP 2018/2.1.1/01	§ 54	Motivačný príspevok pre MUoZ počas prvých 12 mesiacov po nástupe do zamestnania, ktorí boli pred zaradením do projektu vedení v evidencii UoZ úradu v SR mimo BSK najmenej 1 mesiac
NP Šanca pre mladých	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/03	§ 54	Poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta pre DN mladých ľudí, a to do výšky 95 % CCP, či na plný, alebo polovičný prac. úväzok, plus čiastočné pokrytie mzdy pracovného tútora a pokrytie časti ďalších nákladov zamestnávateľa v súvislosti s vytvorením pracovného miesta
Vybrané aktívne opatrenia na trhu práce pre MUoZ	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/04	§ 49	Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť
		§ 50	Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie
		§ 52	Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec, alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj
		§ 53	Príspevok na dochádzku za prácou
		§ 50j	Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti
		§ 52a	Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby
		§ 53a	Príspevok na podporu mobility za prácou
		§ 54	RE-PAS
DOP Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnávania mladých ľudí	OP ĽZ DOP <u>2016/2.1.1/02</u> (3 kolá)		<p>Pomoc a podpora mladým NEET pri začatí podnikania prostredníctvom inovatívnych start-up-ov a pomoc pri samozamestnávaní, príp. vytváranie partnerstiev so subjektmi pôsobiacimi v start-up odvetviach vo forme gestorstva</p> <p>Pre NEET do 25 rokov uchádzač o zamestnanie min. 3 mesiace v evidencii - NEET do 29 rokov uchádzač o zamestnanie min. 6 mesiacov v evidencii</p>

DOP Aktivizácia a podpora mladých NEET	OP ĽZ DOP <u>2017/2.1.1/01</u> (2 kolá)		Tútoring, coaching, vedenie mladého NEET, vzdelávanie, atď., ktoré zvýšili šance mladého NEET na trhu práce. NEET do 25 rokov, UoZ min. 3 mesiace v evidencii, od 25 - 29 rokov 6 mesiacov. Nízko kvalifikovaný UoZ do 29 rokov a UoZ mladší ako 26 rokov, ktorý ukončil príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako 2 rokmi a pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nemal pravidelne platené zamestnanie
DOP Podpora vstupu vybraných skupín mladých ľudí na trh práce	OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/01		Programy určené na vyhľadávanie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých ľudí NEET s cieľom ich vzdelávania, hľadania zamestnania, stáže, praxe a pod. pre NEET do 25 rokov veku uchádzač o zamestnanie min. 3 mesiace a do 29 rokov veku UoZ min. 6 mesiacov (vrátane DN UoZ), pritom musí splniť aspoň 1 podmienku – mladí ľudia ZP, po náhradnej starostlivosti, starostlivosti v reedukačných zariadeniach, v resocializačných strediskách, po výkone trestu, bez prístrešia

Zdroj: Vyzvania pre NP a výzvy pre DOP, <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/>

Implementácia národných projektov

Nasledujúca časť pojednáva o tom, ako sa jednotlivé NP a DOP implementovali v skupine MUoZ/NEET.

Národný projekt Praxou k zamestnaniu (§ 54)

NP Praxou k zamestnaniu sa realizoval kvôli vysokej úspešnosti v dvoch vyzvaniach:

- v roku 2015 s kódom OP ĽZ NP 2015/2.1.1/01
- v roku 2019 s kódom OP ĽZ NP 2019/2.1.1/02

V rámci prvého vyzvania NP v roku 2015 bola podpora nasmerovaná na mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto. Za umiestnenie na trhu práce sa považovalo uzatvorenie pracovného pomeru s UoZ na polovičný pracovný úväzok na dobu minimálne 9 mesiacov, resp. na dobu neurčitú u zamestnávateľa, pričom po dobu najviac 9 mesiacov bude umiestnenie na trhu práce UoZ podporované finančnými príspevkami. Cieľovou skupinou boli UoZ vo veku do 25 rokov (25 rokov mínus 1 deň) vedení v evidencii UoZ minimálne 3 mesiace, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave (NEET) a UoZ (NEET) vo veku do 29 rokov (29 rokov mínus 1 deň) vedení v evidencii UoZ minimálne 6 mesiacov.

V rámci druhého vyzvania NP Praxou k zamestnaniu 2 nastali zmeny v podmienkach a cieľovej skupine. Za umiestnenie na trhu práce sa považovalo uzatvorenie pracovného pomeru s UoZ na dobu minimálne 6 mesiacov, resp. na neurčitý čas v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času alebo v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času, pričom finančné príspevky sa poskytujú mesačne najviac počas 9 mesiacov. Cieľovou skupinou boli UoZ (NEET) do 29 rokov (29 rokov mínus 1 deň) vedení v evidencii UoZ úradov minimálne 1 mesiac.

Čerpanie NP v oboch vyzvaniach ilustrujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 7: Situácia v implementácii NP Praxou k zamestnaniu

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	7	1	14,3%	35 308	5 794	16,4%	5 044	5 794	244	6	85,7%	0	0,0%
TT	801	141	17,6%	3 198 662	481 058	15,0%	3 993	3 412	242	693	86,5%	112	79,4%
TN	780	163	20,9%	3 176 584	627 303	19,7%	4 073	3 848	236	675	86,5%	114	69,9%
NR	795	186	23,4%	3 393 796	775 614	22,9%	4 269	4 170	231	648	81,5%	135	72,6%
ZA	1 173	250	21,3%	5 268 446	1 037 277	19,7%	4 491	4 149	244	1003	85,5%	194	77,6%
BB	1 737	529	30,5%	7 278 491	1 994 689	27,4%	4 190	3 771	237	1283	73,9%	322	60,9%
PO	2 854	921	32,3%	13 051 508	4 143 692	31,7%	4 573	4 499	239	2041	71,5%	530	57,5%
KE	2 415	831	34,4%	10 332 843	3 347 195	32,4%	4 279	4 028	236	1731	71,7%	522	62,8%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	10 562	3 022	28,6%	45 735 638	12 412 621	27,1%	4 330	4 107	238	8 080	76,5%	1929	63,8%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 8: Situácia v implementácii NP Praxou k zamestnaniu²

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	5	0	0,0%	24 601	0	0,0%	4 920	0	255	3	60,0%	0	0,0%
TT	186	24	12,9%	963 590	87 985	9,1%	5 181	3 666	253	119	64,0%	7	29,2%
TN	250	19	7,6%	1 246 909	63 416	5,1%	4 988	3 338	237	159	63,6%	6	31,6%
NR	232	22	9,5%	1 147 425	75 661	6,6%	4 946	3 439	247	150	64,7%	6	27,3%
ZA	507	55	10,8%	2 671 329	246 430	9,2%	5 269	4 481	245	332	65,5%	20	36,4%
BB	597	90	15,1%	2 992 176	360 850	12,1%	5 012	4 009	252	367	61,5%	31	34,4%
PO	999	176	17,6%	5 132 169	840 989	16,4%	5 137	4 778	249	649	65,0%	67	38,1%
KE	813	132	16,2%	4 239 470	651 228	15,4%	5 215	4 934	243	535	65,8%	62	47,0%
--	480	0	0,0%	1 060 199	0	0,0%	2 209	0	242	480	100,0%	0	0,0%
Spolu	4 069	518	12,7%	19 477 867	2 326 559	11,9%	4 787	4 491	246	2 794	68,7%	199	38,4%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Ako je zrejmé z tabuliek 7 a 8, počet podporených MUoZ stúpala od západu Slovenska smerom na východ, rovnako ako aj počet podporených DN MUoZ. V prvom vyzvaní NP bolo podporených 2x viac MUoZ ako v druhom vyzvaní a až 5x viac DN MUoZ, pritom objem alokovaných financií bol v prvom vyzvaní 2,3x väčší ako v prvom. Pre DN MUoZ bolo alokovaných až 6x viac finančných prostriedkov v 1. vyzvaní ako v druhom.

Po skončení prvého vyzvania ostalo v zamestnaní pomerne veľa podporených MUoZ, pritom ale regionálne tento podiel na počte podporených klesal opäť smerom na východ (najviac v kraji Trenčín a Trnava¹¹ – až 86,5 % a najmenej v kraji Prešov – 71,5 %). Celkovo bolo vďaka NP viac ako 6 mesiacov po skončení podpory zamestnaných v priemere 76,5 % pôvodných MUoZ podporených z projektu

¹¹ Kraj Bratislava hodnotitelia vylúčili kvôli malému záujmu

v rámci prvého vyzvania. Toto možno považovať za úspech, ak vezmeme do úvahy, že udržateľnosť nebola podmienkou ani jedného z dvoch vyzvaní NP Praxou k zamestnaniu. Situácia s DN MUoZ – aj napriek tomu, že ich podiel v percentách smerom na východ Slovenska pribúdala, ich podiel z celkového počtu DN MUoZ mimo evidencie 6 mesiacov po skončení NP smerom na východ klesal: kým najviac DN MUoZ ostalo v zamestnaní v kraji Trnava - 79,4 %, najmenej to bolo v kraji Prešov - 57,5 %. Priemer za Slovensko bol 63,8 %.

V druhom vyzvaní bol menší rozpočet, menej účastníkov, ale aj relatívne menej podporených DN MUoZ v porovnaní s prvým vyzvaním. Podobne ako v prvom vyzvaní, aj tu stúpala počet podporených DN MUoZ zo západu na východ, ale podstatne miernejšie než v prvom vyzvaní. Čo sa týka udržania zamestnania po skončení NP, tu boli relatívne čísla menšie ako v prvom vyzvaní, ale mohlo to súvisieť aj so zmenenou sociálno-ekonomickou situáciou a zlepšením fungovania trhu práce ku koncu programového obdobia, ako aj znížením miery nezamestnanosti MUoZ.

Najviac pôvodných UoZ ostalo 6 mesiacov po podpore v zamestnaní v kraji Košice (65,8 %) a najmenej v kraji Banská Bystrica (61,5 %). Oproti prvému vyzvaniu, podobne ako u celkového podielu DN MUoZ, neboli medzi jednotlivými kraji veľké rozdiely. V skupine DN MUoZ sa udržalo relatívne menej mimo evidencie v porovnaní s prvou výzvou, ale v opačnom garde. Najviac DN ostalo mimo evidencie po 6 mesiacoch v kraji Košice – až 47 % a najmenej v kraji Nitra – iba 27,3 %.

Celkový podiel DN MUoZ na MUoZ sa od roku 2014 po rok 2019 menil, keď zo 40 % klesol na niečo viac ako 25 %, a to na rozdiel od podielu MUoZ na celkovom počte UoZ, alebo podiel DN MUoZ na celkovom počte DN UoZ, kde až taký rozdiel medziročne nebol.

Z pohľadu rodovej rovnosti sa NP Praxou k zamestnaniu zúčastnilo 5 894 žien z celkového počtu účastníkov 10 562, t. j. 55,8 %. Ženy v priemere získali 4 307,93 EUR na účastníčku a muži 4 358,33 EUR.

V NP Praxou k zamestnaniu 2 sa zúčastnilo 2 368 žien z celkového počtu 4 069 účastníkov, t. j. 58,2 %, pritom priemerná podpora u žien bola 4 729,38 EUR a u mužov to bolo 4 866,96 EUR.

V oboch prípadoch možno pozorovať vyššiu podporu na účastníka u mužov, aj keď bolo podporených viac žien.

Ak porovnáme situáciu v projekte medzi podporenými DN MUoZ a kontextuálnymi údajmi prezentovanými v úvode tejto kapitoly (tabuľka 1 a obrázok 1), vidíme, že účasť DN MUoZ v NP bola odrazom ich podielu na celkovom počte MUoZ a jeho vývoja v programovom období.

Podľa informácií z riadených rozhovorov NP zaznamenal vysokú úspešnosť a veľký záujem zo strany zamestnávateľov aj UoZ. Zo strany zamestnávateľov bolo vysokým pozitívom hlavne **vysoké plnenie**, ktoré dosahovalo až 95% pokrytie celkovej ceny práce prijatého do zamestnania, plus sa vykrývali prostriedky spojené s mentorovaním zamestnanca. Na strane UoZ bol tiež záujem (mnohokrát prichádzali UoZ už so sľúbeným zamestnaním), nakoľko im NP umožňoval získať pracovné skúsenosti a údaje do životopisu, ktoré im uľahčovali ďalší vstup na trh práce.

Práve pre vysokú úspešnosť sa prostriedky rýchlo vyčerpali. Niektoré úrady PSVaR museli začať šetriť tým, že skracovali povinnú dobu zamestnania postupne až na 6 mesiacov, prípadne použili možnosť polovičného úväzku. Použila sa aj rezerva ÚPSVaR a prišlo rozhodnutie NP zopakovať druhým vyzvaním z roku 2019, kde sa poskytli ešte výhodnejšie podmienky v podobe skrátenia povinnej evidencie na úrade PSVaR na 1 mesiac. Stručné zhodnotenie oboch výziev poskytuje nasledovná SWOT pre obe vyzvania tohto NP, zostavená na základe informácií získaných z riadených rozhovorov¹².

¹² Hodnotitelia vykonali sériu interview s predstaviteľmi MPSVR SR, Ústredia PSVaR, IA MPSVR SR a ÚPSVaR v okresoch Nitra, Trenčín, Stará Ľubovňa, Michalovce a Lučenec.

Silné stránky NP	Slabé stránky NP
<p>Pre zamestnávateľov - vysoké plnenie NP, (čím vyššie % plnenia, tým ide o silnejší nástroj, zamestnávateľom pomáha lepšie odmeňovať v skúšobnej dobe, zaučiť, prípadne lepšie poznať zamestnanca).</p> <p>Pre zamestnancov sa celkovo zvyšovali šance pre uplatnenie sa na trhu práce. Nástroj poskytoval možnosť získania potrebnej praxe, prípadne možnosť uplatniť sa aj v profesiách, kam by sa bez príspevku nedostali.</p> <p>V povolaniach, ktoré si vyžadovali vysokú zručnosť, NP viedol k trvalému zamestnaniu. V niektorých okresoch viedlo až k 50 % zúčastnených UoZ (NR), v iných však, naopak, zamestnanie trvalo počas projektu a potom skončilo (Stará Ľubovňa). Toto súviselo s ponukou práce v regióne.</p>	<p>NP sa skončil, ak jedna strana odstúpila od zmluvy (zamestnávateľ, alebo zamestnanec) a preobsadenie sa nevyžadovalo.</p> <p>Nevyžadovala sa udržateľnosť zamestnanosti po skončení NP.</p> <p>V niektorých podmienkach mentoring nedosahoval očakávaný efekt pri zapracovaní zamestnancov, keď zamestnávatelia zapájali do tohto procesu aj nevhodné osoby bez schopnosti viesť zamestnanca, alebo bez náležitého vzdelania. Toto sa dialo hlavne v zamestnaniach, kde nebol až taký záujem pracovníka vyškoliť a podržať aj po skončení NP (napr. čašníci).</p>
Príležitosť do budúcnosti	Prekážky do budúcnosti
<p>NP bude užitočný aj v budúcnosti, najmä pri podpore MUoZ (ak by takýto nástroj nebol, zamestnávatelia by si vybrali starších UoZ), a to s podmienkou udržateľnosti zamestnania.</p> <p>V budúcnosti je možné aplikovať NP ako proti-cyklické opatrenie s tým, že sa zmení nastavenie, napr. dĺžka podpory či dĺžka povinného zamestnávania podľa profesii (napr. NP Úspešnosť na trhu práce je z tohto pohľadu efektívnejší).</p>	<p>Nedostatok finančných prostriedkov.</p>

Zdroj: Riadené rozhovory so zástupcami úradov PSVaR: Michalovce, Stará Ľubovňa, Lučenec, Nitra a Trenčín

Z riadených rozhovorov ďalej vyplynulo, že išlo o inovatívny nástroj, náročný na rozpočet, ktorý v praxi podporil hlavne absolventov po skočení strednej školy a strednej odbornej školy a MUoZ do 25 rokov, ktorí boli pomerne krátko v evidencii na úrade PSVaR. Využitie nástroja vysokoškólakmi sa líšilo podľa okresov, v najmenej rozvinutých to bolo menej, ale tam, kde bolo ich zastúpenie vyššie, mali výhodu, lebo sa dostali k projektu skôr počas roka – už na jar, prípadne počas leta. V takomto prípade SŠ zvyčajne prichádzali až po skončení prázdnin, kedy už bol problém s kapacitou projektu. NP najmenej podporil MUoZ so základným vzdelaním¹³, mnohokrát aj preto, že práve túto skupinu zamestnávateľa nepožadovali.

Názor účastníkov interview o príspevku k výsledkom PO2 bol ovplyvnený situáciou v okrese. Podľa väčšiny navštívených úradov PSVaR prispel NP najviac ku zvýšeniu zamestnanosti MUoZ (Nitra, Trenčín, Stará Ľubovňa, Lučenec), podľa úradu PSVaR v Starej Ľubovni zase zamestnateľnosti MUoZ vo všeobecnosti, nie však u skupiny DN UoZ. V Michalovciach považujú NP za užitočný nástroj pre všetky očakávané výsledky – zvýšenie aktivity, zamestnateľnosti (prevažne však krátkodobo nezamestnaných) a zamestnanosti MUoZ vo všeobecnosti.

Kríza kvôli pandémie realizáciu neovplyvnila. Aj počas pandémie bol o projekt veľký záujem, avšak prostriedky sa už krátili. Celkovo možno povedať, že naplnené kapacity nekorešpondovali so záujmom v okresoch, a to bez ohľadu na ich sociálno-ekonomickú situáciu.

Záver pre NP Praxou k zamestnaniu

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že napriek tomu, ako obe vyzvania NP podporili predovšetkým zamestnanosť MUoZ a dokázali ju väčšinou udržať, prispeli čiastočne aj k zamestnateľnosti DN MUoZ. Podiel zúčastnených DN MUoZ však nezodpovedal ich celkovému vyššiemu podielu na MUoZ.

¹³ Toto platí aj o najmenej rozvinutých okresoch, v ktorých hodnotitelia robili interview.

V rámci NP bolo podporených viac žien ale priemerná podpora bola vyššia u mužov ako u žien.

Hlavne v profesiách, ktoré si vyžadovali zaškolenie a získanie pracovných zručností, NP fungoval veľmi dobre a často viedol k trvalej zamestnanosti. Horšie fungoval v profesiách, ktoré si intenzívne zaškolenie nevyžadovali (napríklad čašníci a pod.), mentoring sa väčšinou zanedbával a pracovné miesto sa neudržalo (informácia z interview). Straty tiež nastali z dôvodu, že NP nevyžadoval preobsadenie po prípadnom zrušení zmluvy zo strany zamestnávateľa alebo zamestnanca, čo viedlo aj k zrušeniu pracovného miesta.

Mnohým zúčastneným však NP v každom prípade umožnil získať potrebné pracovné skúsenosti pri vstupe na trh práce a posilnil tým aj ich zamestnateľnosť u všetkých skupín UoZ, nielen DN v budúcnosti. Z pohľadu zvýšenia aktivity NEET na trhu práce tiež mohlo dôjsť v menšej miere, nakoľko získali skúsenosti s hľadaním zamestnania a s kontaktom so zamestnávateľmi.

Nástroj je považovaný za inovatívny práve vďaka tomu, ako veľmi motivoval zamestnávateľov vytvárať pracovné miesta a kvôli možnosti získať čas na zaškolenie nových zamestnancov.

Odporúčanie

Do budúca možno tento nástroj odporučiť a doplniť podmienkou preobsadenosti a udržateľnosti pracovného miesta, spresnením podmienok podpory mentoringu a zohľadnením preferencií profesií, ktoré potrebujú zaškolenie na získanie špecifických pracovných zručností. V neposlednom rade by mohol byť prepojený na iné nástroje, napríklad vzdelávanie. Za úvahu by stálo aj zohľadnenie sociálno-ekonomického kontextu regiónu, hlavne v oblasti podporených profesií a dĺžky podpory. **Národný projekt Absolventská prax štartuje zamestnanie**

NP Absolventská prax štartuje zamestnanie sa realizoval od roku 2015 v jednom vyzvaní a v dvoch aktivitách (OP LZ NP 2015/2.1.1/03):

- Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe (§ 51),
- Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania pracovných miest (§ 54).

Príspevok v 1. aktivite sa udeľoval absolventom škôl, ktorí boli a aj zostali v evidencii úradu PSVaR počas trvania podpory, ktorí patrili do vekovej skupiny do 26 rokov a ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvoma rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie (absolvent školy). Oproti minulosti sa absolventská prax modifikovala, keď sa zrušilo jej naviazanie na študijný odbor. Zákom č. 81/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa zrušila nadväznosť absolventskej praxe na príslušnú skupinu učebných odborov alebo študijných odborov. Absolventská prax zostala naviazaná na dosiahnutý stupeň vzdelania absolventa školy. Uvedenú zmenu zákona si vyžiadala aplikačná prax. Pristúpilo sa k nej z dôvodu rozšírenia okruhu UoZ – absolventov škôl na vykonávanie absolventskej praxe. Predchádzajúce nastavenie tejto aktivity, ktorá slúži na získanie prvých praktických pracovných skúseností u zamestnávateľa, bránilo UoZ – absolventovi školy vykonávať absolventskú prax v inom odbore, než aký vyštudoval/vyučil sa. Počet UoZ – absolventov škôl, ktorí nemali zodpovedajúce vzdelanie na účel absolventskej praxe, v evidencii UoZ narastal. Rozšírením okruhu UoZ – absolventov škôl sa zabezpečil lepší prístup k získavaniu chýbajúcich odborných zručností a praktických skúseností UoZ – absolventov škôl na pracoviskách zamestnávateľa. Keďže ide o fakultatívny nástroj, prijatím predmetného zákona sa umožnilo vykonávanie absolventskej praxe v súlade s dopytom na trhu práce. Tým sa zvýšil záujem o tento nástroj. V rámci príspevku pre absolventa školy sa vyplácalo 65 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu mesačne na úhradu jeho nevyhnutných osobných výdavkov spojených s vykonávaním absolventskej praxe. Absolventská prax sa vykonáva najmenej 3 mesiace a najviac 6 mesiacov, bez možnosti jej predĺženia a opakovaného vykonávania, v rozsahu 20 hodín týždenne.

V rámci 2. aktivity sa poskytoval finančný príspevok na úhradu preddavku na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné

dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom mesačne zo mzdy zamestnanca, najviac vo výške preddavku na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie vypočítaných z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa finančný príspevok poskytuje. Do aktivity č. 2 mohli byť zaradení len tí UoZ, ktorí u toho istého zamestnávateľa pred tým vykonávali absolventskú prax, pričom zamestnávateľ musel prijať tohto UoZ do pracovného pomeru bez zbytočného odkladu, najneskôr do 30 dní od ukončenia absolventskej praxe. Maximálna mesačná výška príspevku na jedno pracovné miesto je v čiastke 294,96 EUR. Finančný príspevok sa vypláca, ak je pracovný pomer dohodnutý na plný pracovný úväzok:

- na dobu určitú, minimálne na 9 mesiacov, alebo
- na neurčitý čas s podmienkou zamestnávania po dobu minimálne 9 mesiacov.

Čerpanie NP v oboch aktivitách ilustrujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 9: Situácia v implementácii NP Absolventská prax štartuje zamestnanie aktivita 1

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	3	0	0,0%	1 468	0	0,0%	489	0	116	3	100,0%	0	0,0%
TT	1 737	26	1,5%	845 099	14 060	1,7%	487	541	118	1 444	83,1%	19	73,1%
TN	2 307	30	1,3%	1 139 717	15 783	1,4%	494	526	121	1 787	77,5%	18	60,0%
NR	2 229	34	1,5%	1 147 011	15 091	1,3%	515	444	128	1 673	75,1%	23	67,6%
ZA	2 474	46	1,9%	1 372 318	26 262	1,9%	555	571	134	1 898	76,7%	32	69,6%
BB	2 637	64	2,4%	1 425 872	33 415	2,3%	541	522	132	1 895	71,9%	38	59,4%
PO	4 192	90	2,1%	2 271 245	45 517	2,0%	542	506	130	3 062	73,0%	47	52,2%
KE	4 489	119	2,7%	2 434 779	64 925	2,7%	542	546	131	3 234	72,0%	58	48,7%
--	1 524	0	0,0%	502 553	0	0,0%	330	0	145	1 524	100,0%	0	0,0%
Spolu	21 592	409	1,9%	11 140 061	215 053	1,9%	516	526	130	16 520	76,5%	235	57,5%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 10: Situácia v implementácii NP Absolventská prax štartuje zamestnanie, aktivita 2¹⁴

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	8	0	0,0%	10 609	0	0,0%	1 326	0	252	8	100,0%	0	0,0%
TN	11	0	0,0%	13 108	0	0,0%	1 192	0	253	11	100,0%	0	0,0%
NR	4	0	0,0%	5 839	0	0,0%	1 460	0	204	4	100,0%	0	0,0%
ZA	17	0	0,0%	23 841	0	0,0%	1 402	0	246	17	100,0%	0	0,0%
BB	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
PO	3	0	0,0%	4 021	0	0,0%	1 340	0	243	3	100,0%	0	0,0%

¹⁴ 1. začiatok účasti – 1/2/2016, posledný začiatok účasti – 30/5/2019, 1. ukončenie účasti – 31/10/2016 a posledné ukončenie účasti – 29/11/2019

KE	1	0	0,0%	1 584	0	0,0%	1 584	0	182	1	100,0%	0	0,0%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	44	0	0,0%	59 002	0	0,0%	1 341	0	243	44	100,0%	0	0,0%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Z tabuľky 9 je zrejmé, že počet podporených MUoZ v prvej aktivite stúpal od západu Slovenska smerom na východ. V aktivite bolo celkovo veľmi málo zapojených DN MUoZ, čo vyplývalo z cieľovej skupiny projektu. Významným výsledkom je, že podľa údajov ostal vysoký podiel podporených UoZ mimo evidencie aj po 6 mesiacoch od skončenia podpory, najviac v kraji Trnava (83,1 %) a najmenej v kraji Banská Bystrica (71,9 %). V kraji Trnava bolo mimo evidencie min. 6 mesiacov až 73,1 % DN MUoZ po skončení podpory, aj keď táto skupina bola veľmi malá (len 26 UoZ). Naopak, v kraji Košice zo skupiny 119 DN MUoZ ostalo mimo evidencie 48,7 % UoZ.

Z tabuľky 10 vyplýva, že aktivita 2 nebola populárna. Využilo ju len minimum MUoZ, v niektorých krajoch sa ho nezúčastnil nikto (BA, BB). Informácie z interview potvrdili tento nezáujem z dôvodu existencie lepších nástrojov, ktoré konkurenčnú aktivitu 2 Absolventskej praxe vytlačili z pozornosti zamestnávateľov aj UoZ.

Z pohľadu rodovej rovnosti sa NP Absolventská prax štartuje zamestnanie zúčastnilo v rámci aktivity 1 - 13 832 žien z celkového počtu účastníkov 21 592, t. j. 64,1 %. Ženy v priemere získali 517,8 EUR na účastníčku a muži 512,62 EUR.

V aktivite 2 bolo zapojených celkom 44 MUoZ, z toho 31 žien, pritom priemerná podpora na účastníčku bola 1 304,36 EUR a u účastníkov mužov to bolo 1 428,23 EUR.

V aktivite 2, kde bola podpora viazaná na náklady spojené so zamestnaním, boli muži podporení viac ako ženy, aj keď ich bolo menej.

Podľa riadených rozhovorov aktivita 1 NP bola realizovaná úspešne, pretože viedla k pracovným skúsenostiam UoZ. So záujmom zo strany zamestnávateľov boli rôzne skúsenosti. V niektorých okresoch išlo viac o súkromných podnikateľov, ktorí si absolventov škôl radi vyskúšali a spoznali ich aj osobnostne, pričom mnohokrát mohli následne vytvoriť aj pracovné miesto (napr. okres LC, SL). V iných okresoch išlo zase viac o verejné inštitúcie alebo samosprávy, ktoré však nemohli vytvárať systemizované miesta pre absolventov škôl, pokiaľ nebolo voľné už to existujúce (napr. okres MI, SL a TN). Napriek tomu bol záujem u týchto inštitúcií veľký. Problém nastal, ak bol UoZ mimo bydliska, keďže si musel platiť cestovné z malého príspevku. Riešilo sa to aj tak, že zamestnávateľa umožňovali prísť UoZ každý druhý deň, alebo sa poskytoval príspevok tým UoZ, ktorí mohli pracovať v mieste bydliska. Toto bola aj najväčšia nevýhoda tohto NP.

Druhá aktivita sa podľa informácií z riadených rozhovorov buď vôbec nevyužívala, alebo len minimálne, a to hlavne preto, že mala silnú konkurenciu v iných NP, napr. Praxou k zamestnaniu, Úspešne na trhu práce, ktoré mali lepšie podmienky.

Zhrnutie slabých a silných stránok NP na základe informácií z riadených rozhovorov nájdete v tabuľke nižšie.

Silné stránky NP	Slabé stránky NP
Pre zamestnanca - možnosť vyskúšať zamestnanie a získať prax potrebnú pre uchádzanie sa o zamestnanie v budúcnosti pre MUoZ	Nízka výška príspevku vo všeobecnosti, ale hlavne pre tých UoZ, čo dochádzajú
Pre zamestnávateľa – možnosť spoznať zručnosti aj osobnosť UoZ	NP konkurovali iné NP – Prax k zamestnaniu, Úspešne na trhu práce
Príležitosť do budúcnosti	Prekážky do budúcnosti

NP je užitočný aj v budúcnosti, ak sa vyrieši problém s preplácaním dochádzky, prípadne, ak sa príspevok bude rovnať aspoň životnému minimu.	Konkurencia iných NP
--	----------------------

Zdroj: Interview so zástupcami úradov PSVaR: Michalovce, Stará Ľubovňa, Lučenec, Nitra a Trenčín

Dopytovatelia nepovažovali nástroj za inovatívny, keďže už predtým fungoval niekoľko rokov (MI, TN, SL). Nástroj podľa interview prispieval najviac k zamestnateľnosti MUoZ, keďže poskytoval možnosť byť na pracovisku a zbierať pracovné skúsenosti, čo mohlo UoZ pomôcť pri hľadaní zamestnania v budúcnosti.

Záver pre NP Absolventská prax štartuje zamestnanie

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že hlavne aktivita 1 mala význam v podpore zamestnateľnosti MUoZ. Umožnilo absolventom škôl získať pracovné skúsenosti v pomerne skorých obdobiach po skončení školy a postupne aj zamestnanie. Zamestnávateľom umožnilo spoznať účastníka, a hlavne mu v súkromnom sektore ponúknuť aj prácu. Naopak, aktivita 2 má význam len v situácii, keď sa neuplatňujú nijaké iné nástroje na podporu krytia nákladov spojených so vznikom pracovného miesta.

NP podporil viac ženy ako mužov, ale výška podpory u mužov bola vyššia, v aktivite 2 to bolo viac ako 100 EUR na osobu.

Odporúčanie

Do budúca možno tento NP odporučiť v rámci aktivity 1, rozšíriť podporu o krytie cestovných nákladov, alebo vyrovnáť príspevok s výškou životného minima, prípadne dať aj viac. Bližšie prepojenie s individualizovanými formami poradenstva a s podporovanými pracovnými miestami sa rovnako odporúča.

Národný projekt Úspešne na trhu práce

NP Úspešne na trhu práce sa realizoval prostredníctvom jedného vyzvania (OP LZ NP 2015/2.1.1/04) v dvoch aktivitách:

- Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (§ 51 a),
- Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania (§ 54).

V rámci prvej aktivity bola podpora vytvárania a následného udržania pracovných miest pre MUoZ, ktorí pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nikdy nezískali pravidelne platené zamestnanie, ktoré trvalo najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov. Sú to mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave (not in employment, education or training – ďalej len „NEET“) a to:

- UoZ - NEET do 25 rokov (25 rokov mínus 1 deň) vedení v evidencii UoZ minimálne 3 mesiace, alebo
- UoZ - NEET do 29 rokov (29 rokov mínus 1 deň) vedení v evidencii UoZ minimálne 6 mesiacov.

Za umiestnenie na trhu práce sa považuje uzatvorenie pracovného pomeru s UoZ v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času, resp. na dobu neurčitú u zamestnávateľa, pričom najmenej počas 6 kalendárnych mesiacov a najviac počas 12 kalendárnych mesiacov bude umiestnenie na trhu práce UoZ podporované finančným príspevkom.

Čerpanie NP v oboch aktivitách ilustrujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 11: Situácia v implementácii NP Úspešne na trhu práce, aktivita 1¹⁵

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	4	1	25,0%	24 981	5 669	22,7%	6 245	5 669	547	4	100,0%	1	100,0%
TT	270	61	22,6%	971 766	199 394	20,5%	3 599	3 269	358	254	94,1%	53	86,9%
TN	427	158	37,0%	1 739 536	677 882	39,0%	4 074	4 290	428	386	90,4%	145	91,8%
NR	501	143	28,5%	2 146 188	629 511	29,3%	4 284	4 402	410	458	91,4%	125	87,4%
ZA	660	200	30,3%	2 738 659	847 679	31,0%	4 149	4 238	420	600	90,9%	173	86,5%
BB	766	240	31,3%	3 393 962	1 054 684	31,1%	4 431	4 395	390	669	87,3%	193	80,4%
PO	1 778	549	30,9%	8 688 460	2 688 026	30,9%	4 887	4 896	393	1490	83,8%	420	76,5%
KE	1 136	392	34,5%	5 684 537	1 914 930	33,7%	5 004	4 885	397	953	83,9%	306	78,1%
--	65	0	0,0%	85 917	0	0,0%	1 322	0	446	65	100,0%	0	0,0%
Spolu	5 607	1 744	31,1%	25 474 006	8 017 775	31,5%	4 543	4 597	400	4 879	87,0%	1 416	81,2%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 12: Situácia v implementácii NP Úspešne na trhu práce, aktivita 2¹⁶

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	1	1	100,0%	3 500	3 500	100,0%	3 500	3 500	729	1	100,0%	1	100,0%
TT	153	35	22,9%	497 499	113 140	22,7%	3 252	3 233	713	137	89,5%	33	94,3%
TN	208	64	30,8%	685 610	214 185	31,2%	3 296	3 347	704	196	94,2%	60	93,8%
NR	124	37	29,8%	415 800	123 900	29,8%	3 353	3 349	703	114	91,9%	32	86,5%
ZA	286	72	25,2%	919 653	233 653	25,4%	3 216	3 245	547	252	88,1%	58	80,6%
BB	111	30	27,0%	385 980	107 000	27,7%	3 477	3 567	710	84	75,7%	26	86,7%
PO	146	47	32,2%	514 700	165 700	32,2%	3 525	3 526	704	131	89,7%	41	87,2%
KE	115	33	28,7%	459 500	130 100	28,3%	3 996	3 942	722	105	91,3%	29	87,9%
--	8	0	0,0%	17 700	0	0,0%	2 213	0	364	8	100,0%	0	0,0%
Spolu	1 152	319	27,7%	3 899 943	1 091 178	28,0%	3 385	3 421	666	1 028	89,2%	280	87,8%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Ako je z tabuliek zrejmé, počet podporených MUoZ v rámci aktivity 1 stúpá prudko od západu Slovenska smerom na východ (napr. medzi krajom Trnava, kde bolo podporených 270 MUoZ a krajom Prešov, kde bolo podporených 1778 MUoZ, čo je viac ako 6-násobok), čo je dôsledkom regionálnych rozdielov na trhu práce. Ešte viac sa rozdiely prejavili aj v kategórii DN MUoZ (v kraji Trnava bolo

¹⁵ 1. začiatok účasti – 1/4/2015, posledný začiatok účasti – 7/12/2020, 1. ukončenie účasti – 29/2/2016 a posledné ukončenie účasti – 22/5/2022, avšak v tabuľke v časti „mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory/plnenia projektu“ sú zohľadnení len UoZ, ktorí skončili podporu do 31.12.2020

¹⁶ 1. začiatok účasti – 28/1/2016, posledný začiatok účasti – 1/12/2020, 1. ukončenie účasti – **neznámy dátum** a posledné ukončenie účasti – 11/12/2022, avšak v tabuľke v časti „mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory/plnenia projektu“ sú zohľadnení len UoZ, ktorí skončili podporu do 31.12.2020

podporených 35 DN MUoZ a v kraji Poprad 549 DN MUoZ, čo je 16-krát viac). V tomto NP bolo zastúpenie DN väčšie, ako bol ich podiel na celkovom počte MUoZ v porovnaní s predchádzajúcimi NP.

V rámci 1. aktivity bolo 6 mesiacov po skončení podpory a udržateľnosti z podporených MUoZ mimo evidencie 87,1 %, čo možno považovať za úspech NP. Z toho najviac v kraji Trnava – až 94,1 % a najmenej v krajoch Prešov a Košice, kde zostalo mimo evidencie 84 % MUoZ. Z kategórie DN zostalo mimo evidencie 6 mesiacov po skončení udržateľnosti v priemere 81,2 %, najmenej v kraji Prešov – 76,5 % a najviac v kraji Trenčín – 91,8 %.

V rámci aktivity 2, o ktorú bol malý záujem (spolu 1152 MUoZ, z toho 319 DN – 27,7 %), ostávalo 6 mesiacov po skončení 2-ročného obdobia povinnosti prevádzkovania živnosti mimo evidencie v priemere až 89,2 % UoZ a u DN to bolo podobne, až 87,8 %. V prípade tejto aktivity neboli veľké rozdiely medzi regiónmi, pravdepodobne aj vzhľadom na nízky počet záujemcov z dôvodov uvedených vyššie.

Z pohľadu rodovej rovnosti sa NP Úspešne na trhu práce zúčastnilo v aktivite 1 – 3 111 žien z celkového počtu podporených MUoZ – 5 607, t. j. 55,5 %. Ženy v priemere získali 4 382,6 EUR na účastníčku a muži 4 743,17 EUR.

V aktivite 2 sa zúčastnilo 489 žien z celkového počtu 1 152 účastníkov, t. j. 44,4 %, pritom priemerná podpora u žien bola 3 341,93 EUR a u mužov to bolo 3 417,40 EUR.

V oboch prípadoch možno pozorovať vyššiu podporu na účastníka u mužov, pritom žien bolo podporených viac v aktivite 1 a menej v aktivite.

Ako vyplynulo z riadených rozhovorov, prvá aktivita sa realizovala úspešne, bol o ňu väčší záujem ako o NP Absolventská prax štartuje zamestnanie. Výhodou okrem vhodného plnenia bolo aj to, že podmienky sa nevzťahovali na UoZ, ktorí pred evidenciou podnikali alebo pracovali v zahraničí. NP bol považovaný aj za veľmi efektívny: podporovaná bola najdlhšia doba za najnižšie finančné plnenie. Dobré sa uplatnil v okresoch s vysokou mierou nezamestnanosti (napr. MI), ale aj v regiónoch s nízkou mierou nezamestnanosti (napr. v TN, kde ho pokladali za najlepší projekt programového obdobia vo vzťahu k MUoZ vôbec), pritom vo všeobecnosti prevažná väčšina podporených UoZ zostávala v pracovnom pomere.

DN sa zapájali pomerne málo, ale boli aj kraje, kde ich podiel presahoval 30 % UoZ (TNSK, ZSK, BBSK, PSK, KSK v 1. aktivite a TNSK a PSK v druhej aktivite). Vo veľkej väčšine boli podporení UoZ s krátkym obdobím v evidencii. Najviac sa zapájali UoZ so stredoškolským vzdelaním v priemere do 2 rokov od skončenia školy, prípadne do veku 25 rokov, vrátane vysokoškolákov. UoZ so základným vzdelaním boli horšie uplatniteľní na trhu práce, pretože zamestnávateľia hľadali skôr UoZ so vzdelaním.

V dobe, keď sa začal zároveň realizovať aj NP Praxou k zamestnaniu, ktorý mal pre zamestnávateľov aj zamestnancov lepšie podmienky plnenia (NP Úspešne na trhu práce mal len 80 % plnenie plus požiadavku udržania pracovného miesta) v protiklade s NP Praxou k zamestnaniu, kde bolo až 95 % plnenie a nežiadalo sa udržať pracovné miesto. To spôsobilo, že implementácia NP sa spomalila. NP Praxou k zamestnaniu takto vytvorila konkurenciu realizácie NP Úspešne na trhu práce, podobne ako plnenie § 50 financovaného zo štátneho rozpočtu, a to napriek tomu, že nie je špecificky zamerané na MUoZ.

Druhá aktivita zaznamenala menšiu úspešnosť v implementácii, a to najmä preto, že jej konkurovalo plnenie pri podpore zakladania SZČO z iných projektov alebo paragrafov. Išlo hlavne o § 49, alebo NP Cesta na trh práce, kde bola vyššia dotácia pri začatí podnikania (v NP Úspešne na trhu práce to bolo maximálne 3 500 EUR, v okresoch s mierou evidovanej nezamestnanosti vyššou ako 20 % ako je celoslovenský priemer je finančný príspevok najviac vo výške 5 000 EUR, zatiaľ čo z iných nástrojov to bolo až 5 000 EUR). Napriek tomu sa našli okresy, kde bol o túto aktivitu záujem v prípade, že sa vyčerpali zdroje z iných projektov, paragrafov a hlavne tam, kde bol rozvinutý podnikateľský sektor.

Stručné zhodnotenie NP poskytuje nasledovná SWOT, zostavená na základe informácií získaných z riadených rozhovorov¹⁷:

Silné stránky NP	Slabé stránky NP
Podpora rozvoja zamestnanosti prostredníctvom podpory SZČO a/alebo zamestnania vo vysokej efektívnosti	Udržateľnosť miesta bola niekedy prekážkou v situácii vzájomného konkurovania viacerých NP.
Stimulovanie tvorby kvalitnejších pracovných miest	Požiadavka preobsadenosti, hlavne pri veľmi špecializovaných prac. miestach, čím bolo miesto špecifickejšie, tým bolo ťažšie miesto preobsadiť.
Pre zamestnávateľov: Motivujúca, pomerne vysoká miera plnenia	Malá dotácia pre opatrenie podporujúce SZČO
Pre zamestnancov: Prvé zamestnanie a prax pre MUoZ (min. 9 - max. 18 mes.)	Výber UoZ limitovaný prvým plateným prac. zamestnaním
Príležitosť do budúcnosti	Prekážky do budúcnosti
Do budúcnosti má význam, ak sa jeho účinnosť zvýši navýšením plnenia, prepojením na vzdelávanie, hlavne REPAS+, a dôslednou regionalizáciou podmienok plnenia.	Konkurencia iných NP, alebo nástrojov politiky zamestnanosti, prebiehajúcich v tom istom čase

Zdroj: Interview so zástupcami úradov PSVaR: Michalovce, Stará Ľubovňa, Lučenec, Nitra a Trenčín

Z interview ďalej vyplynulo, že NP je považovaný vo všeobecnosti za inovatívny nástroj (napr. LC, SL, TN, NR), ktorý podporuje hlavne zamestnanosť, a to vo vysokej miere trvalú (všetky okresy zapojené do interview). V Michalovciach považujú NP za užitočný nástroj aj pre zamestnateľnosť, pretože pomáha UoZ zbierať pracovné skúsenosti, čo zvyšuje ich uplatniteľnosť na trhu práce.

Záver pre NP Úspešne na trhu práce

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že aktivita 1 podporila predovšetkým zamestnanosť MUoZ a vo väčšine prípadov ju dokázala aj udržať. Spolu s aktivitou 2, obe podporovali tvorbu kvalitnejších pracovných miest, kde sa vyžadovalo vzdelanie alebo špecifické zručnosti a zaškolenie. Z týchto dôvodov, ako aj z dôvodu požiadavky dlhodobej udržateľnosti v aktivite 2, by bolo možno považovať NP za úspešný nástroj v podpore zamestnanosti mladých ľudí, ak by sa neimplementoval súčasne NP Praxou k zamestnaniu, ktorý limitoval jeho implementáciu. NP podporil viac mužov ako žien v rámci priemernej podpory na účastníka. Celkovo bolo v aktivite 1 podporených viac žien ako mužov, v aktivite 2 to bolo naopak.

Pre zúčastnených MUoZ NP znamenal uľahčenie vstupu na trh práce hlavne tým, že dostali príležitosť získať pracovné skúsenosti, ako aj odborné zručnosti a vedomosti, čím sa posilnila aj ich zamestnateľnosť u všetkých skupín UoZ, vrátane DN v budúcnosti.

Nástroj je považovaný za inovatívny práve tým, ako veľmi motivoval zamestnávateľov vytvárať pracovné miesta, ale aj kvôli možnosti získať čas na zaškolenie nových zamestnancov.

Odporúčanie

Do budúca možno tento nástroj odporučiť a prepojiť ho viac na vzdelávanie, hlavne typu REPAS+. Pri aktivite 1 je potrebné zvážiť existujúcu konkurenciu tohto NP s inými NP, ktoré mali výhodnejšie plnenie, napr. s NP Praxou k zamestnaniu. Pri aktivite 2 je rovnako potrebné prihliadať na vyššiu konkurencieschopnosť iných nástrojov, hlavne v oblasti výšky finančného príspevku, prípadne zohľadniť pri stanovení jeho výšky sociálno-ekonomický kontext regiónu, napríklad zastúpenie súkromného sektora a jeho finančnú kondíciu.

¹⁷ Hodnotitelia vykonali sériu interview s predstaviteľmi MPSVR SR, ÚPSVaR, IA MPSVR SR, RO OP LZ a úradmi PSVaR v okresoch Nitra, Trenčín, Stará Ľubovňa, Michalovce a Lučenec.

Národný projekt Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie

NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie (NEET do 29 rokov) sa realizoval v dvoch vyzvaniach:

- OP ĽZ NP 2017/2.1.1/01 s tromi opatreniami a
- OP ĽZ NP 2019/2.1.1/01 s tromi opatreniami.

V prvom vyzvaní išlo o nasledovné opatrenia:

- Opatrenie č. 1: Podpora rekvalifikácie MUoZ (REPAS+) podľa § 54 ods. 1 písm. d) zákona o službách zamestnanosti. Rekvalifikáciou sa rozumie príprava na uplatnenie sa na trhu práce s cieľom nadobudnúť vedomosti, schopnosti a zručnosti v rekvalifikačnom kurze. Poskytovateľ rekvalifikácie musí mať vydanú akreditáciu/osvedčenie/oprávnenie na vzdelávací program, prípadne mať vydané súhlasné stanovisko sektorovej rady, stavovskej organizácie, alebo profesijnej organizácie. Výber rekvalifikácie je na UoZ, v žiadosti sa dokladal inzerát o voľnom pracovnom mieste.
- Opatrenie č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) podľa § 54 ods. 1 písm. d) zákona o službách zamestnanosti. V rámci kompetenčných kurzov sa podporujú vybrané kľúčové kompetencie uplatniteľné vo vzťahu k trhu práce: komunikačné zručnosti, osobnostný rozvoj, počítačové zručnosti, jazykové zručnosti. Výber kompetenčného kurzu je na UoZ, pre vybraný kurz sa nevyžaduje akreditácia od vzdelávacej inštitúcie.
- Opatrenie č. 3: Vzdelávanie z vlastnej iniciatívy MUoZ, v ktorom UoZ mohol získať podporu vo forme refinancovania vzdelávania, ktoré absolvoval, max. do výšky 600 EUR, v prípade, že bol vyradený z evidencie z dôvodu nájdenia si zamestnania (§ 46 ods. 7).

V druhom vyzvaní sa zopakovali všetky 3 opatrenia, implementácia 3. opatrenia sa podobne ako v prvom vyzvaní nerealizovala z dôvodu nezájmu. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že opatrenie 3 sa vlastne neuplatnilo. Dôvodom bola nízka konkurencieschopnosť opatrenia v porovnaní s REPAS+ a KOMPAS+, ako uviedli dopytované ÚPSVaR¹⁸. Ako je uvedené vyššie, UoZ si mohli dať preplatiť už absolvované a zaplatené vzdelávanie, ak si našli pracovné miesto. V porovnaní s možnosťou v ostatných dvoch opatreniach, kedy kurzy preplácal priamo ÚPSVaR, UoZ nemali záujem o túto podporu. Tabuľka nižšie ilustruje nezáujem UoZ o opatrenie 3 v prvom vyzvaní NP.

Tabuľka 13: Implementácia vzdelávania z vlastnej iniciatívy¹⁹

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TN	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
NR	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
ZA	1	0	0,0%	600	0	0,0%	600	0	146	0	0,0%	0	0,0%
BB	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
PO	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
KE	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%

¹⁸ Interview sa zúčastnili úrady v Nitre, Trenčíne, Michalovciach, Lučenci a v Starej Ľubovni.

¹⁹ Jeden účastník, ktorý začal účasť v projekte 15/1/2020 a skončil 9/6/2020

--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	1	0	0,0%	600	0	0,0%	600	0	146	0	0,0%	0	0,0%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Čerpanie NP v oboch vyzvaniach v opatreniach REPAS+ a KOMPAS+ ilustrujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 14: Implementácia Opatrenia č. 1: Podpora rekvalifikácie MUoZ (REPAS+) - vyzvanie 1²⁰

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	1	0	0,0%	1 169	0	0,0%	1 169	0	43	1	100,0%	0	0,0%
TT	390	11	2,8%	318 863	8 059	2,5%	818	733	44	330	84,6%	6	54,5%
TN	536	39	7,3%	427 766	32 255	7,5%	798	827	41	442	82,5%	24	61,5%
NR	804	55	6,8%	651 731	54 853	8,4%	811	997	34	636	79,1%	32	58,2%
ZA	748	49	6,6%	730 295	44 798	6,1%	976	914	44	628	84,0%	32	65,3%
BB	1 072	171	16,0%	925 446	132 861	14,4%	863	777	39	702	65,5%	74	43,3%
PO	2 012	390	19,4%	1 842 361	352 035	19,1%	916	903	37	1202	59,7%	166	42,6%
KE	1 429	326	22,8%	1 194 636	241 559	20,2%	836	741	34	899	62,9%	154	47,2%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	6 992	1 041	14,9%	6 092 266	866 420	14,2%	871	832	38	4 840	69,2%	488	46,9%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 15: Implementácia Opatrenia č. 1: Podpora rekvalifikácie MUoZ (REPAS+) - vyzvanie 2²¹

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka a v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	1	0	0,0%	962	0	0,0%	962	0	67	0	0,0%	0	0,0%
TT	119	12	10,1%	103 124	10 234	9,9%	867	853	53	44	37,0%	0	0,0%
TN	134	12	9,0%	112 116	9 408	8,4%	837	784	59	54	40,3%	0	0,0%
NR	142	11	7,7%	106 651	9 074	8,5%	751	825	47	50	35,2%	2	18,2%
ZA	224	17	7,6%	191 276	16 829	8,8%	854	990	57	76	33,9%	5	29,4%
BB	464	118	25,4%	385 463	101 395	26,3%	831	859	51	134	28,9%	4	3,4%
PO	584	119	20,4%	556 859	100 715	18,1%	954	846	56	167	28,6%	9	7,6%
KE	382	54	14,1%	304 451	41 273	13,6%	797	764	49	116	30,4%	10	18,5%

²⁰ 1. začiatok účasti – 27/7/2017, posledný začiatok účasti – 7/11/2018, 1. ukončenie účasti – 27/7/2017 a posledné ukončenie účasti – 15/11/201

²¹ 1. začiatok účasti – 18/6/2019, posledný začiatok účasti – 27/11/2020, 1. ukončenie účasti – 30/6/2019 a posledné ukončenie účasti – 11/1/2021, avšak v tabuľke v časti „mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory/plnenia projektu“ sú zohľadnení len UoZ, ktorí skončili podporu do 31.12.2020

--	183	0	0,0%	159 320	0	0,0%	871	0	52	183	100,0%	0	0,0%
Spolu	2 233	343	15,4%	1 920 222	288 927	15,0%	860	842	53	824	36,9%	30	8,7%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Ako je zrejmé z vyššie uvedených tabuliek, REPAS+ z prvého vyzvania bol úspešný z pohľadu podielu UoZ, ktorí sa 6 mesiacov po skončení podpory dostali mimo evidencie, čo možno považovať za proxy získania zamestnania. V priemere sa dostalo mimo evidencie až 69,2 % účastníkov opatrenia v prvom vyzvaní, najviac v kraji Trnava – 84,6 % a najmenej v kraji Prešov – 59,7 %. V druhom vyzvaní to bolo v priemere 36,9 %, najviac v kraji Trenčín – 40,3 % a najmenej v kraji Prešov – 28,6 %. Ohľadne účasti DN MUoZ v projekte možno konštatovať, že ich podiel viac menej korešpondoval s ich podielom v SR, hlavne na východe krajiny.

REPAS+ v prvom, ani v druhom vyzvaní nepodporil preukazné počty DN MUoZ – v priemere 14,9 % v prvom vyzvaní a 15,4 % v druhom vyzvaní (pritom v 1. vyzvaní najviac v kraji Košice – 22,8 % a v druhom vyzvaní najviac v kraji Banská Bystrica – 25,4 %). V absolútnych číslach však išlo zakaždým o malý počet DN MUoZ v porovnaní s celkovým počtom MUoZ.

Z pohľadu rodovej rovnosti sa NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie, opatrenia 1 (REPAS+) zúčastnilo v 1. vyzvaní – 3 129 žien z celkového počtu podporených MUoZ – 6 992, t. j. 44,8 %. Ženy v priemere získali 851,3 EUR na účastníčku a muži 887,54 EUR.

V druhom vyzvaní sa zúčastnilo 1 062 žien z celkového počtu 2 233 účastníkov, t. j. 47,6 %, pritom priemerná podpora u žien bola 867,60 EUR a u mužov to bolo 852,97 EUR.

V prvom vyzvaní možno pozorovať vyššiu podporu na účastníka u mužov, v druhom to bolo naopak. Žien bolo podporených menej ako mužov v oboch vyzvaniach REPAS+.

Tabuľka 16: Implementácia Opatrenia č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) - vyzvanie 1²²

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka a v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	4	1	25,0%	4 073	718	17,6%	1 018	718	27	2	50,0%	0	0,0%
TT	480	31	6,5%	300 575	18 333	6,1%	626	591	31	378	78,8%	20	64,5%
TN	378	27	7,1%	248 084	15 130	6,1%	656	560	31	310	82,0%	18	66,7%
NR	1 344	90	6,7%	717 788	43 878	6,1%	534	488	16	968	72,0%	43	47,8%
ZA	563	45	8,0%	477 518	32 396	6,8%	848	720	34	399	70,9%	19	42,2%
BB	860	231	26,9%	654 171	161 960	24,8%	761	701	29	475	55,2%	81	35,1%
PO	2 367	789	33,3%	1 713 050	585 221	34,2%	724	742	24	1074	45,4%	257	32,6%
KE	1 353	452	33,4%	966 637	254 678	26,3%	714	563	22	651	48,1%	161	35,6%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	7 349	1 666	22,7%	5 081 894	1 112 314	21,9%	692	668	24	4 257	57,9%	599	36,0%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

²² 1. začiatok účasti – 7/8/2017, posledný začiatok účasti – 8/11/2018, 1. ukončenie účasti – 8/8/2017 a posledné ukončenie účasti – 15/11/2018

Tabuľka 17: Implementácia Opatrenia č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) - vyzvanie 2²³

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	2	0	0,0%	1 452	0	0,0%	726	0	25	1	50,0%	0	0,0%
TT	42	6	14,3%	26 833	2 361	8,8%	639	393	29	13	31,0%	1	16,7%
TN	46	5	10,9%	32 451	3 153	9,7%	705	631	44	18	39,1%	0	0,0%
NR	34	4	11,8%	32 107	3 527	11,0%	944	882	32	10	29,4%	1	25,0%
ZA	45	7	15,6%	37 527	6 120	16,3%	834	874	38	11	24,4%	1	14,3%
BB	87	20	23,0%	77 022	14 623	19,0%	885	731	37	20	23,0%	1	5,0%
PO	133	34	25,6%	122 584	35 057	28,6%	922	1 031	28	44	33,1%	5	14,7%
KE	81	13	16,0%	67 242	12 084	18,0%	830	930	31	29	35,8%	2	15,4%
--	25	0	0,0%	26 110	0	0,0%	1 044	0	35	25	100,0%	0	0,0%
Spolu	495	89	18,0%	423 328	76 924	18,2%	855	864	33	171	34,5%	11	12,4%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

KOMPAS+ bol menej úspešný z pohľadu uplatnenia sa podporených UoZ, o čom svedčí počet podporených MUoZ, ako aj absolútne, aj pomerné čísla UoZ mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory, a to v prvom, aj v druhom vyzvaní. Pritom podiel DN UoZ bol menší ako v prípade opatrenia REPAS+ a iba v krajoch na východe Slovenska sa trochu priblížil k celkovému podielu DN MUoZ na DN UoZ. Konkrétne v prvom vyzvaní sa ocitlo mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory v priemere 57,9 % UoZ z cieľovej skupiny, z toho najviac v kraji Trenčín - 82,0 % a najmenej v kraji Prešov - 45,4 %. V druhom vyzvaní ostalo mimo evidencie po 6 mesiacoch od skončenia podpory v priemere 34,5 % oprávnených UoZ, pritom relatívne najviac v kraji Trenčín - 39,1 % a najmenej v kraji Banská Bystrica - 23 %²⁴.

Z pohľadu rodovej rovnosti sa NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie, opatrenia 2 (KOMPAS+) zúčastnilo v 1. vyzvaní - 4 070 žien z celkového počtu podporených MUoZ - 7 349, t. j. 55,4 %. Ženy v priemere získali 851,3 EUR na účastníčku a muži 887,54 EUR.

V druhom vyzvaní sa zúčastnilo 253 žien z celkového počtu 495 účastníkov, t. j. 51,1 %, pritom priemerná podpora u žien bola 776,0 EUR a u mužov to bolo 938,01 EUR.

V oboch vyzvaniach možno pozorovať vyššiu podporu na účastníka u mužov, aj keď bolo podporených viac žien ako mužov v oboch vyzvaniach KOMPAS+.

Okrem údajov vyššie potvrdzujú úspešnosť hlavne **opatrenia 1 - podpory rekvalifikácií REPAS+** aj výstupy z riadených rozhovorov, aj keď v porovnaní so staršími UoZ bol záujem o niečo menší. Opatrenie bolo ÚPSVaR považované za prospešné a efektívne aj s ohľadom na časté prípady zamestnávania UoZ po skončení vzdelávania, nakoľko vzdelávanie bolo cieleňé na potreby účastníka a potenciálnej práce. Pri výbere kurzu boli zaangažovaní aj odborní poradcovia, ktorí individuálnym spôsobom usmerňovali UoZ pri výbere vzdelávania na základe poznania jeho preferencií, schopností

²³ 1. začiatok účasti - 25/6/2019, posledný začiatok účasti - 23/11/2020, 1. ukončenie účasti - 28/6/2019 a posledné ukončenie účasti - 18/12/2020

²⁴ Kraj Bratislava pre mimoriadne nízky počet podporených nebrali hodnotitelia do úvahy.

a dosiahnutého vzdelania. Pomáhali aj oddelenia služieb pre občana, ktorí sa podieľali na zvýšení informovanosti UoZ v tejto oblasti.

Najviac išlo o školenia typu vodičský preukaz mimo skupiny B, kvalifikačná karta vodiča, SBS, vysokozdvížne vozíky, zvéračské kurzy, prípadne rôzne rekvalifikácie v oblasti služieb ako kozmetička, kaderníčka, opatrovatelka. Pre osoby s nižším vzdelaním a bez vzdelania to boli zase napr. environmentálny komunitný rozvoj, hygienické návyky alebo finančná gramotnosť, ktoré sa niekedy organizovali v spolupráci s obcami.

Spočiatku sa pri výbere kurzov uvažovalo o prepojení REPAS+ a KOMPAS+, ale takýto prístup sa veľmi neosvedčil, až na výnimky, kedy sa v určitom čase osvedčilo napríklad prepojenie kurzu opatrovateliek s jazykovými kurzami.

Opatrenie 2 – KOMPAS + bolo všeobecne považované dopytovanými za menej úspešné z pohľadu získania zamestnania a ľahšie zneužiteľné ako REPAS+. V KOMPAS+ išlo hlavne o podporu kurzov, ktoré mali za cieľ posilniť kompetencie UoZ, ako napríklad IT, vrátane programovania, web dizajnérstva, jazykových zručností, kurzov rozvoja osobnostných zručností, ale aj finančnej gramotnosti. Tieto kurzy boli pomerne drahé, nemuseli byť akreditované a neboli vždy podľa názorov dopytovaných efektívne, niekedy boli dokonca zneužívané (napr. finančná gramotnosť, kde vzdelávacie inštitúcie niekedy vytvárali z pozadia „záujem“, alebo niektorí UoZ boli viackrát zapojení do kurzov, ale zamestnanie si nenašli).

Vek UoZ, ktorí sa zúčastnili NP, sa pohyboval v okrese Lučenec najmä medzi 18 – 22 rokmi. Od 20 – 25 rokov v okresoch Nitra a Trenčín, v okresoch Stará Ľubovňa a Michalovce sa zapájali aj UoZ do 29 rokov. V okresoch Lučenec, Stará Ľubovňa, Nitra a Trenčín to boli najviac MUoZ, krátko v evidencii, v Michalovciach sa vyskytovali aj UoZ v dlhodobej evidencii. Vo vzťahu ku vzdelaniu to boli hlavne stredoškóľáci, alebo so stredným odborným vzdelaním, nasledovali UoZ so základným vzdelaním, ktorí ale dominovali v okrese Michalovce pri niektorých kurzoch KOMPAS+ (napr. finančná gramotnosť).

Zhrnutie informácií z riadených rozhovorov s úradmi PSVaR k NP sa nachádza v tabuľke nižšie.

Silné stránky NP	Slabé stránky NP
<p>REPAS+ je najlepším opatrením NP</p> <p>Znižuje pravdepodobnosť ostať v evidencii a zvyšuje možnosti uplatnenia sa na trhu práce</p> <p>Individuálny prístup k UoZ a vzdelávanie priamo šité na jeho potreby a pre vybrané zamestnanie</p> <p>Dobrovoľnosť v účasti a pri výbere vzdelávania</p> <p>Aktívna účasť UoZ pri výbere kurzu</p>	<p>KOMPAS+ je menej využívaný a je tu aj možnosť manipulovania, ktorú nedokáže do dôsledkov úrad PSVaR odkontrolovať.</p> <p>Nastavenie a kritériá výberu cieľovej skupiny, hlavne požiadavka na vzdelanie, čo obmedzovalo skupinu DN.</p> <p>Neexistuje povinnosť zamestnať sa po ukončení vzdelávania, viacerí sa teda zúčastňujú viacerých vzdelávaní bez zamestnania a zostávajú v evidencii.</p>
Príležitosť do budúcnosti	Prekážky do budúcnosti
<p>REPAS+ má veľký potenciál do budúcnosti, rovnako aj KOMPAS+ po zmenách, opatrenie 3 význam nemá</p> <p>Do budúcnosti je potrebné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vylepšiť definíciu cieľových skupín, - zamerať NP viac na špecifické skupiny a ich špecifické potreby, - zvýšiť kompetencie úradu PSVaR pri posudzovaní požiadaviek (vylúčenie špekulácií), - zaradiť pomoc psychológa a externých poradenských firiem, ktoré by sa UoZ viac venovali, - podľa možnosti vyžadovať akreditované kurzy aj pre KOMPAS+, nielen pre REPAS+. 	<p>Distančná forma vzdelávania môže byť problém, hlavne v odbornej príprave a tiež tzv. „naháňanie klientov niektorými vzdelávacími firmami, ktoré nevykazovali skutočnosť“.</p> <p>Efektívnosť bude nízka, ak zostane REPAS+ aj KOMPAS+ v súčasnej podobe .</p>

- vyžadovať prepojenie na zamestnanie, ako je to v súčasnosti pri opatrení 3, napríklad aj prepojením na iné NP (Praxou k zamestnaniu, Úspešne na trhu práce).	
--	--

Zdroj: Interview so zástupcami úradov PSVaR: Michalovce, Stará Ľubovňa, Lučenec, Nitra a Trenčín

Obe vyzvania NP boli považované všeobecne za inovatívne (okrem TN). Podľa dopytovaných NP najviac prispel k zamestnateľnosti MUoZ (v okresoch LC, MI, NR, SL, TN), potom k zvýšenej aktivite NEET (v okresoch MI, SL a TN) a napokon k zamestnanosti (v okresoch MI a NR).

Záver pre NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie

Záverom možno skonštatovať, že NP bol užitočným nástrojom hlavne v oblasti rekvalifikácií (REPAS+) v oboch vyzvaniach, inováciou bol individualizovaný prístup k UoZ a možnosť vlastného výberu vzdelávania podľa potrieb, prípadne v prepojení na budúce zamestnanie. Pravdepodobne aj vďaka tomu bola výrazná väčšina účastníkov aj 6 mesiacov po skončení podpory mimo evidencie. Slabšiu efektívnosť malo druhé opatrenie, ktoré podporovalo budovanie kľúčových kompetencií. Aj tu sa uplatňoval individualizovaný prístup a hlavne v začiatkoch implementácie NP aj jeho prepojenie na REPAS+, čo sa v niektorých prípadoch osvedčilo (napr. prepojenie kurzov opatrovateliek a jazykových kurzov). Avšak NP nepožadoval v KOMPASe+ akreditované kurzy (nakoľko MŠ neakredituje kurzy podporované NP), na rozdiel od REPASu+, aj z tohto dôvodu kurzy mnohokrát neboli až také efektívne pre UoZ pri hľadaní si zamestnania. To sa odrazilo aj na nižšom podiele UoZ, ktorí boli 6 mesiacov po skončení podpory mimo evidencie. Opatrenie 3 sa neosvedčilo vôbec, aj z toho dôvodu, že REPAS+ a KOMPAS+ mu konkuroval svojím oveľa výhodnejším nastavením.

V prípade opatrenia REPAS+ možno pozorovať vyššiu podporu na účastníka u mužov v prvom vyzvaní, a naopak nižšiu v druhom vyzvaní, pritom žien bolo podporených menej ako mužov v oboch vyzvaniach. V prípade opatrenia KOMPAS+ v oboch vyzvaniach bolo podporených viac žien ako mužov, ktorí ale získali vyššiu podporu na účastníka.

Odporúčanie

Do budúca je potrebné pokračovať v individualizovanom prístupe pri podpore vzdelávania MUoZ a tiež ponechať možnosť výberu kurzov. Vhodné by bolo aj viac skonkrétizovať cieľové skupiny pre rôzne typy opatrení a kurzov. Odporúčaním je aj prepojiť vzdelávania na iné nástroje podpory zamestnanosti ako napríklad Praxou k zamestnaniu, Úspešne na trhu práce a pod. a viac ich podmieniť povinnosťou nájsť si zamestnanie, pre ktoré sa UoZ počas kurzu rekvalifikuje alebo si vybuduje kompetencie. Opatrenie 3 do budúca nemá opodstatnenie, ako správne pochopil RO už v tomto období, kedy ho nezaradil do 2. vyzvania NP.

Národný projekt Reštart pre MUoZ (§ 54)

NP Reštart pre MUoZ sa realizoval v dvoch vyzvaniach:

- OP ĽZ NP 2017/2.1.1/02
- OP ĽZ NP 2018/2.1.1/01

V prvom vyzvaní sa implementovali dve opatrenia.

Opatrenie 1, ktoré poskytovalo poradenstvo pre MUoZ v rozsahu 30 hodín, resp. 13 stretnutí pre UoZ (NEET) vo veku do 29 rokov (29 rokov mínus jeden deň).

Opatrenie 2, ktoré podporovalo aktívnych MUoZ, ktorí si našli zamestnanie a boli vyradení z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru a preukázaného nástupu do zamestnania, a to mesačným finančným príspevkom počas obdobia minimálne 1 a maximálne 12 mesiacov, vo výške 126,14 EUR mesačne počas prvých 6 mesiacov, a následne 63,07 EUR mesačne ďalších 6 mesiacov. Oprávnení užívatelia v rámci opatrenia č.1 boli MUoZ – NEET vo veku do 29 rokov. Oprávnení užívatelia v rámci opatrenia č. 2 sú zamestnanci (predtým MUoZ – NEET) vo veku do 29 rokov, ktorí boli bezprostredne

pred zaradením do projektu vedení v evidencii UoZ úradu v SR mimo BSK, najmenej 1 mesiac. Pracovný pomer sa preveroval prostredníctvom informačného systému služieb zamestnanosti.

V druhom vyzvaní sa realizovalo len jedno opatrenie identické s druhým opatrením prvého vyzvania.

Čerpanie NP v oboch vyzvaniach NP Reštart pre MUoZ ilustrujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 18: Implementácia Opatrenia č. 1 NP Reštart pre MUoZ - poradenstvo²⁵, vyzvanie 1

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	7	1	14,3%	380	60	15,9%	54	60	45	5	71,4%	0	0,0%
TT	1 363	57	4,2%	55 369	2 236	4,0%	41	39	23	1 069	78,4%	34	59,6%
TN	1 475	85	5,8%	68 041	4 440	6,5%	46	52	32	1 144	77,6%	51	60,0%
NR	1 746	187	10,7%	79 312	8 913	11,2%	45	48	33	1 335	76,5%	106	56,7%
ZA	1 961	200	10,2%	89 830	9 586	10,7%	46	48	33	1 432	73,0%	106	53,0%
BB	3 336	670	20,1%	166 154	35 621	21,4%	50	53	35	1 965	58,9%	240	35,8%
PO	3 498	908	26,0%	175 995	47 954	27,2%	50	53	34	1 866	53,3%	324	35,7%
KE	4 083	1 178	28,9%	217 584	64 287	29,5%	53	55	31	2 188	53,6%	436	37,0%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	17 469	3 286	18,8%	852 665	173 100	20,3%	49	53	32	11 004	63,0%	1297	39,5%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Ako vyplýva z tabuľky 18, opatrenie 1 prvého vyzvania NP bolo pomerne úspešné, nakoľko pomerne vysoký podiel UoZ ostal mimo evidencie aj 6 mesiacov po skončení podpory. Podľa údajov tabuľky bolo 6 mesiacov po skončení podpory 63 % podporených UoZ mimo evidencie, z toho najviac v kraji Trnava (78,4 %) a najmenej v kraji Prešov (53,3 %). Podiel DN MUoZ stúpala smerom na východ krajiny s najvyšším v kraji Košice (28,9 %). V priemere bol však podiel DN len 18,8 %, čo zodpovedalo približne celkovému podielu DN MUoZ na MUoZ (obrázok 20). Aj v tejto kategórii bolo najviac DN 6 mesiacov mimo evidencie v kraji Trenčín (60,0 %) a najmenej v kraji Prešov (35,7 %). Teda aj keď podiel na počte podporených UoZ stúpala smerom na východ Slovenska, ich podiel mimo evidencie klesal. V priemere bolo ale vďaka opatreniu 6 mesiacov mimo evidencie 39,5 % DN MUoZ.

Tabuľka 19: Implementácia Opatrenia č. 2 NP Reštart pre MUoZ - príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie²⁶, vyzvanie 1

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	13	0	0,0%	12 488	0	0,0%	961	0	273	12	92,3%	0	0,0%
TT	578	18	3,1%	546 186	15 894	2,9%	945	883	218	552	95,5%	16	88,9%
TN	653	29	4,4%	595 192	25 291	4,2%	911	872	250	616	94,3%	20	69,0%

²⁵ 1. začiatok účasti – 3/7/2017, posledný začiatok účasti – 1/11/2019, 1. ukončenie účasti – 30/7/2017 a posledné ukončenie účasti – 8/4/2019

²⁶ 1. začiatok účasti – 3/7/2017, posledný začiatok účasti – 1/11/2019, 1. ukončenie účasti – 30/7/2017 a posledné ukončenie účasti – 8/4/2019

NR	763	40	5,2%	704 492	29 075	4,1%	923	727	253	710	93,1%	35	87,5%
ZA	947	55	5,8%	892 125	50 204	5,6%	942	913	270	886	93,6%	42	76,4%
BB	1 274	111	8,7%	1 035 736	80 919	7,8%	813	729	235	1 122	88,1%	85	76,6%
PO	1 876	208	11,1%	1 681 762	166 505	9,9%	896	801	260	1 660	88,5%	145	69,7%
KE	1 334	137	10,3%	1 138 666	108 417	9,5%	854	791	246	1 186	88,9%	98	71,5%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	7 438	598	8,0%	6 606 646	476 305	7,2%	888	796	250	6 744	90,7%	441	73,7%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 20: Implementácia Opatrenia druhého vyzvania NP Reštart pre MUoZ - príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie, vyzvanie 2²⁷

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	32	0	0,0%	32 166	0	0,0%	1 005	0	263	30	93,8%	0	0,0%
TT	2 144	51	2,4%	2 123 125	45 032	2,1%	990	883	281	1 981	92,4%	39	76,5%
TN	2 349	91	3,9%	2 328 860	81 802	3,5%	991	899	264	2 184	93,0%	64	70,3%
NR	3 112	115	3,7%	3 123 857	98 452	3,2%	1 004	856	277	2 839	91,2%	90	78,3%
ZA	4 353	207	4,8%	4 341 676	194 823	4,5%	997	941	280	3 995	91,8%	146	70,5%
BB	3 792	266	7,0%	3 665 565	228 093	6,2%	967	857	285	3 265	86,1%	159	59,8%
PO	6 704	600	8,9%	6 477 794	533 635	8,2%	966	889	294	5 819	86,8%	382	63,7%
KE	5 059	407	8,0%	4 888 366	367 761	7,5%	966	904	271	4 489	88,7%	296	72,7%
--	849	0	0,0%	484 378	0	0,0%	571	0	335	849	100,0%	0	0,0%
Spolu	28 394	737	2,6%	27 465 787	1 549 598	5,6%	967	892	282	25 451	89,6%	1176	67,7%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

V 2. opatrení prvého vyzvania NP Reštart – podpora aktívnych MUoZ, sa zúčastnilo menej UoZ ako v druhom vyzvaní v tom istom opatrení. Toto svedčí o jeho popularite a aj o úspešnosti, keďže až 90,7 % z prvého vyzvania a 89,6 % z druhého vyzvania ostalo 6 mesiacov po podpore mimo evidencie. Aj keď sa do vyzvaní nezapojilo veľa DN MUoZ, hlavne na západe a strede Slovenska, tí, čo sa zúčastnili, zostávali 6 mesiacov po podpore vo vysokých % mimo evidencie, v prvom vyzvaní – 73,7 % a v druhom vyzvaní – 67,7 %.

Z pohľadu rodovej rovnosti sa v rámci NP Reštart pre MUoZ, prvé vyzvanie a aktivita 1, podporilo 9 160 žien z celkového počtu podporených MUoZ – 17 469, t. j. 52,4 %. Ženy v priemere získali 48,82 EUR na účastnícku a muži 48,80 EUR.

V druhej aktivite prvého vyzvania - príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie, sa zúčastnilo 3 998 žien z celkového počtu 7 438 účastníkov, t. j. 53,8 %, pritom priemerná podpora u žien bola 925,24 EUR a u mužov to bolo 845,21 EUR.

²⁷ 1. začiatok účasti – 10/1/2017, posledný začiatok účasti – 1/10/2018, 1. ukončenie účasti – 21/8/2017 a posledné ukončenie účasti – 29/11/2018

V druhom vyzvaní sa poskytol príspevok 15 726 aktívnym MUoZ - ženám, ktoré si našli zamestnanie. To bolo 55,4 % z celkového počtu podporených MUoZ - 28 394. Priemerná podpora u žien bola 979,08 EUR a u mužov 952,7 EUR.

V oboch vyzvaniach a ich opatreniach boli viac podporené ženy a aj vyplatené priemerné príspevky boli vyššie u žien, hlavne v druhej aktivite prvého vyzvania.

Rovnako aj podľa informácií z riadených rozhovorov sa NP realizoval veľmi úspešne, hlavne opatrenie 2 v regiónoch s vyššou nezamestnanosťou a nižšou cenou práce. V tomto smere príspevok napríklad motivoval UoZ nájsť si aj horšie platené zamestnanie v regióne, pretože dotácia vylepšovala jeho príjmovú situáciu. Takisto ich motivoval zamestnať sa aj mimo regiónu. Aj keď podpora trvala maximálne 12 mesiacov, zamestnanci často zotrvali v zamestnaní aj po skončení podpory. Pritom opatrenie nekolidovalo s príspevkami na zamestnávanie vyplácanými zamestnávateľom. Na druhej strane však toto opatrenie ani nestimulovalo tvorbu nových pracovných miest, keďže bolo vyplácané priamo zamestnancom ako „odmena“ za nájdenie si pracovného miesta.

Vo všeobecnosti bol o opatrenie 2 veľký záujem všade, dopyt nestačili úrady PSVaR pokrývať. Uchádzači o príspevok boli uspokojovaní tak, ako prišli, a to až do vyčerpania finančných prostriedkov.

Opatrenie 1 bolo menej úspešné, ale záležalo to od regiónu a jeho využitia na konkrétnom úrade PSVaR. Pozitívom tohto opatrenia bolo uplatňovanie individuálneho prístupu k UoZ, rozoberanie jeho situácie a posilňovanie kompetencií na trhu práce (tvorba životopisu, simulácie pohovorov, informovanie o dostupných pracovných miestach a vzdelávaní a pod.). Viacerí UoZ po absolvovaní opatrenia našli zamestnanie a využili opatrenie 2. Niektoré úrady PSVaR využili kontakty a stretnutia na školách a informovali o tomto opatrení, čo oň neskôr, ak sa absolventi stali UoZ, zvyšovalo záujem.

Prostriedky v rámci NP opatrenia 2 išli poväčšine SŠ v MRR. V Nitre a Trenčíne mali vyššie zastúpenie VŠ, naopak prvé opatrenie využili vo väčšej miere aj ZŠ, hlavne v MRR. UoZ s krátkodobou evidenciou prevažovali v opatrení 2, v opatrení 1 sa podporili aj DN MUoZ, hlavne v MRR.

Zhrnutie informácií z riadených rozhovorov s úradmi PSVaR k NP sa nachádza v tabuľke nižšie.

SWOT opatrenia

Silné stránky opatrenia	Slabé stránky opatrenia
Príplatok ku mzde v prípade nízkej ceny práce, UoZ prijímali aj horšie platené zamestnanie Individuálny prístup v poradenstve	Nedostatok prostriedkov Opatrenia v NP neboli organicky prepojené. Opatrenie 1 nebolo využité v regiónoch s nízkou mierou nezamestnanosti a s nízkym podielom DN. Opatrenie 2 nie je prevenciou odlivu ľudí z regiónov, hlavne tam, kde chýbajú zamestnávatelia.
Príležitosť do budúcnosti	Prekážky do budúcnosti
V budúcnosti má opatrenie význam ako podpora k nízkym mzdám, hlavne v MRR. V budúcnosti je potrebné zlepšiť postavenie NP v intervenčnej logike programu a jeho celkovú koncepciu v politike zamestnanosti.	Viacero nástrojov vytvára medzi sebou konkurenciu, čo má za následok „vykrádanie“ UoZ medzi NP. Príčinou je ich tvorba bez koncepcie.

Zdroj: Interview so zástupcami úradov PSVaR: Michalovce, Stará Ľubovňa, Lučenec, Nitra a Trenčín

Okresy s vyššou mierou nezamestnanosti a s nižšou cenou práce, ako LC, SL a MI, považovali NP za inovatívny nástroj. Za taký ho ale nepovažovali okresy Nitra a Trenčín. Podľa úradov práce prispieva NP najviac k aktivite (LC, MI, NR) a zamestnanosti (MI, NR a SL).

Záver pre NP Reštart pre MUoZ

NP v druhom opatrení jednoznačne podporil zamestnanosť MUoZ, najmä v regiónoch, kde bola vysoká nezamestnanosť a nízka cena práce. Tu NP motivoval mladých ľudí prijať aj nižšie platené zamestnanie

a neodísť z regiónu, prípadne nájsť si zamestnanie aj inde. Avšak tam, kde chýbali zamestnávateľa, sa znižovala jeho efektívnosť v rámci regionálnej zamestnanosti a napomáhal odlivu pracovných síl. Rovnako opatrenie 1, najmä vďaka podpore individualizovaného prístupu v poradenstve, pomohlo mnohým MUoZ nájsť si prácu, a to viac ženám, ktoré dostali aj vyššie priemerné príspevky.

V rozvinutých regiónoch s nízkou mierou nezamestnanosti (napr. TN) však niekedy tento NP v oboch opatreniach pôsobil kontraproduktívne, pretože v podstate nemotivoval k tvorbe nových pracovných miest.

Odporúčania

V budúcnosti je vhodné použiť nástroj, najmä opatrenie 2, v regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti a nízkou cenou práce, najlepšie v spolupráci s inými politikami, najmä s politikou podpory rozvoja malého a stredného podnikania.

Pokračovať v opatrení 1 má tiež zmysel, najmä v regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti a pri vysokom podiele nízko kvalifikovaných UoZ.

Celkovo je však potrebné zvážiť regionalizáciu tohto NP v prepojení na situáciu na trhu práce a štruktúru nezamestnaných, ako aj na jeho celkové postavenie v intervenčnej logike prioritnej osi, aj s ohľadom na iné nástroje, ktoré niekedy tomuto NP konkurovali.

Národný projekt Šanca pre mladých (§ 54)

NP Šanca pre mladých bol jediným projektom z OP ĽZ PO2, ktorého zámerom bolo vytvoriť pracovné miesta pre cieľovú skupinu projektu - uchádzačov o zamestnanie vo veku do 29 rokov (t. j. 29 rokov mínus 1 deň), ktorí sú bezprostredne pred vstupom do projektu v evidencii UoZ najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov (tiež DN). Cieľom bolo prispieť k zlepšeniu postavenia UoZ – NEET na trhu práce, zvýšeniu zamestnateľnosti a zamestnanosti tejto skupiny UoZ a ku zníženiu dlhodobej nezamestnanosti podporou vytvorenia pracovných miest u zamestnávateľov.

Projekt sa realizoval v jednom vyzvaní (OP ĽZ NP 2017/2.1.1/03) s hlavnou aktivitou: poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta pre DN MUoZ. Tieto príspevky sa týkali CCP zamestnanca (do výšky 95 % CCP, či na plný, alebo polovičný prac. úväzok), tiež čiastočného pokrytia mzdy pracovného tútora, ktorý poskytuje podporu účastníkovi projektu v zamestnaní, ako aj pokrytia časti ďalších nákladov zamestnávateľa v súvislosti s vytvorením pracovného miesta.

Tabuľka nižšie ilustruje implementáciu projektu podľa krajov SR.

Tabuľka 21: Implementácia Opatrenia č. 2: Podpora kľúčových kompetencií MUoZ (KOMPAS+) - vyzvanie 2²⁸

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	2	2	100,0%	13 669	13 669	100,0%	6 835	6 835	272	1	50,0%	1	50,0%
TT	15	15	100,0%	77 593	77 593	100,0%	5 173	5 173	217	12	80,0%	12	80,0%
TN	98	95	96,9%	459 944	451 305	98,1%	4 693	4 751	201	70	71,4%	68	71,6%
NR	62	61	98,4%	274 438	268 269	97,8%	4 426	4 398	196	43	69,4%	42	68,9%
ZA	111	110	99,1%	608 965	602 192	98,9%	5 486	5 474	236	68	61,3%	67	60,9%
BB	357	356	99,7%	1 408 475	1 402 418	99,6%	3 945	3 939	179	154	43,1%	153	43,0%

²⁸ 1. začiatok účasti – 1/8/2017, posledný začiatok účasti – 12/9/2018, 1. ukončenie účasti – 10/8/2017 a posledné ukončenie účasti – 18/12/2018

PO	703	695	98,9%	2 958 230	2 911 388	98,4%	4 208	4 189	196	327	46,5%	320	46,0%
KE	602	588	97,7%	2 433 422	2 395 205	98,4%	4 042	4 073	180	300	49,8%	294	50,0%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	1 950	1 922	98,6%	8 234 736	8 122 040	98,6%	4 223	4 226	191	975	50,0%	957	49,8%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Ako je zrejmé z údajov v tabuľke, účasť v projekte bola najvyššia v krajoch Prešov (703 UoZ) a Košice (602 UoZ). Mimo evidencie ostalo 6 mesiacov po skončení podpory najviac UoZ v kraji Trnava (80 %), v kraji Trenčín (71,4 %) a v kraji Nitra (69,4 %).

Z pohľadu rodovej rovnosti NP Šanca pre mladých podporil 998 žien z celkového počtu 1 950 účastníkov, t. j. 51,2 %. Ženy v priemere získali 4 254,21 EUR na účastníčku a muži 4 190,17 EUR na účastníka. **Podľa informácií z riadených rozhovorov** NP fungoval, pokiaľ stále boli v evidencii zamestnateľní DN (LC, MI, SL). V rámci „ťažšej“ skupiny (so ZŠ alebo bez vzdelania) sa projekt už neuplatnil. Tu išlo aj o pomerne veľkú skupinu MRK, najmä v okresoch LC, MI a SL, pre ktorých však existoval aj lepší projekt – integračné podniky. V takých prípadoch úrady práce začali viac spolupracovať s obcami, ktoré po skončení aktivačných prác využívali aj NP Šanca pre mladých. Súkromní zamestnávateľia nemali záujem aj preto, že NP konkurovali iné NP ako NP Praxou k zamestnaniu alebo NP Úspešne na trhu práce, kde bolo lepšie plnenie. Celkovo sa neuplatnil v okresoch s lepšou sociálno-ekonomickou situáciou a vyššou zamestnanosťou, kde bolo celkovo veľmi málo DN a kategória zamestnateľných bola ešte nižšia.

Podľa dopytovaných sa javí časté striedanie projektov a konkurencia medzi nimi ako nepriaznivé pre ich úspešnú implementáciu. Podľa nich by bolo lepšie mať menej projektov s jasne vymedzenou cieľovou skupinou, ktoré by fungovali počas celého programového obdobia a nie iba v priebehu niekoľkých mesiacov, či rokov.

Zhrnutie informácií z riadených rozhovorov s úradmi PSVaR k NP sa nachádza v tabuľke nižšie.

Silné stránky opatrenia	Slabé stránky opatrenia
Výhodou bolo, že DN MUoZ mohli byť zaradení do pracovného pomeru a nie len do aktivačných prác. Plnenie bolo výhodné pre zamestnávateľov, ktorí sa zapojili.	Konkurencie-neschopný v regiónoch s priaznivou sociálno-ekonomickou situáciou ako NR, TN vzhľadom na cieľovú skupinu, ktorá je v regiónoch málo zastúpená (obmedzená cieľová skupina) Požadavka preobsadiť UoZ v prípade, že skončil predčasne, čo sa v cieľovej skupine DN ťažšie zabezpečovalo.
Príležitosť do budúcnosti	Prekážky do budúcnosti
NP je možné použiť aj v budúcnosti, ale je nutné prispôsobiť ho situácii v regióne (regionalizácia projektu), hlavne na základe poznania cieľovej skupiny a jej motivácie pracovať. Podmieňovať príspevok nielen dlhodobou evidenciou, ale aj ďalším znevýhodnením, napr. ZŤP, vzdelanie Priblížiť projekt v budúcnosti v rámci plnenia iným NP, napr. Praxou k zamestnaniu	Projekt môže čeliť problémom s implementáciou pri vysokom podiele nezamestnateľných DN MUoZ.

Zdroj: Interview so zástupcami úradov PSVaR: Michalovce, Stará Ľubovňa, Lučenec, Nitra a Trenčín

Podľa niektorých dopytovaných projekt nebol inovatívny (LC, NR, TN) a podporoval hlavne zamestnanosť (NR, SL, TN) a zamestnateľnosť (LC a SL).

Záver pre NP Šanca pre mladých

NP Šanca pre mladých bol užitočný hlavne v regiónoch s vysokým počtom DN MUoZ, z ktorých sa dali vybrať zamestnateľní jedinci. Pre ťažko zamestnateľných DN MUoZ projekt nefungoval, ako sa očakávalo, a prekážkou bola aj podmienka preobsadenia odídeneho podporeného UoZ. NP sa ťažšie realizoval aj v situácii, keby boli aktívne aj iné NP ako Prax k zamestnaniu alebo Úspešne na trhu práce. Výhodou NP však bolo, že DN mali šancu skúsiť aj skutočnú prácu, nielen aktivačné činnosti. NP pritom podporil viac ženy aj počtom aj priemerným príspevkom na účastníka.

Odporúčanie

V budúcnosti je treba zvážiť regionálne uplatnenie tohto NP a jeho použitie podmiení sociálno-ekonomickými kritériami, situáciou na trhu práce v regiónoch a štruktúrou UoZ. Pri ďalšom uplatnení tohto NP je tiež potrebné zvážiť nevyhnutnosť preobsadenia pracovného miesta pri takejto cieľovej skupine UoZ.

Okrem toho by bolo vhodné v budúcnosti zvážiť aj efektívnejšie načasovanie vyzvania tak, aby sa zbytočne neprekryvalo s inými nástrojmi a predišlo sa ich vzájomnej konkurencii.

Národný projekt Vybrané aktívne opatrenia na trhu práce pre MUoZ (rôzne §)

NP Vybrané aktívne opatrenia na trhu práce pre MUoZ bol projektom, ktorý mal refinancovať finančné prostriedky, ktoré podporili MUoZ vo veku do 29 rokov z rôznych nástrojov uplatňovaných prostredníctvom prioritnej osi 3 všeobecne. Išlo o nasledovné nástroje a príslušné vyzvania AOTP:

- § 49 - Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 50 - Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 52 - Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 53 - Príspevok na dochádzku za prácou, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 54, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 50j - Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 52a - Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 53a - Príspevok na podporu mobility za prácou, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04,
- § 54 REPAS+, vyzvanie - OP LZ NP 2017/2.1.1/04.

Tabuľky nižšie sumarizujú podporených MUoZ cez jednotlivé nástroje a vyzvania.

Tabuľka 22: Implementácia AOTP § 49 - Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ²⁹

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		% z UoZ	DN	% z DN	
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	16	9	56,3%	53 912	30 590	56,7%	3 370	3 399	1 094	16	100,0%	9	100,0%

²⁹ 1. začiatok účasti – 15/1/2015, posledný začiatok účasti – 1/6/2016, 1. ukončenie účasti – 30/4/2016 a posledné ukončenie účasti – 11/12/2022, avšak v tabuľke v časti „mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory/plnenia projektu“ sú zohľadnení len UoZ, ktorí skončili podporu do 31.12.2020

TN	30	16	53,3%	116 326	57 554	49,5%	3 878	3 597	1 070	30	100,0%	16	100,0%
NR	14	5	35,7%	48 264	20 393	42,3%	3 447	4 079	1 095	14	100,0%	5	100,0%
ZA	18	6	33,3%	67 978	20 393	30,0%	3 777	3 399	1 095	16	88,9%	4	66,7%
BB	32	9	28,1%	134 070	38 009	28,4%	4 190	4 223	1 043	32	100,0%	9	100,0%
PO	24	10	41,7%	98 636	44 185	44,8%	4 110	4 419	992	24	100,0%	10	100,0%
KE	29	10	34,5%	126 280	45 318	35,9%	4 354	4 532	1 055	28	96,6%	9	90,0%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	163	65	39,9%	645 466	256 444	39,7%	3 960	3 945	1 058	160	98,2%	62	95,4%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 23: Implementácia AOTP § 50 - Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³⁰

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	17	14	82,4%	42 319	36 105	85,3%	2 489	2 579	483	16	94,1%	13	92,9%
TN	31	25	80,6%	71 572	61 051	85,3%	2 309	2 442	398	29	93,5%	23	92,0%
NR	15	10	66,7%	38 943	26 028	66,8%	2 596	2 603	485	14	93,3%	9	90,0%
ZA	28	21	75,0%	67 827	55 284	81,5%	2 422	2 633	493	22	78,6%	16	76,2%
BB	22	15	68,2%	61 036	39 508	64,7%	2 774	2 634	468	22	100,0%	15	100,0%
PO	16	5	31,3%	50 522	16 348	32,4%	3 158	3 270	482	15	93,8%	4	80,0%
KE	22	9	40,9%	58 661	24 581	41,9%	2 666	2 731	478	17	77,3%	6	66,7%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	151	99	65,6%	390 880	258 906	66,2%	2 589	2 615	465	135	89,4%	86	86,9%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 24: Implementácia AOTP § 52 - Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³¹

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TN	1	1	100,0%	243	243	100,0%	243	243	182	1	100,0%	1	100,0%
NR	1	1	100,0%	191	191	100,0%	191	191	182	1	100,0%	1	100,0%
ZA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%

³⁰ 1. začiatok účasti – 1/2/2015, posledný začiatok účasti – 1/2/2017, 1. ukončenie účasti – 31/12/2015 a posledné ukončenie účasti – 30/9/2017³¹ 1. začiatok účasti – 1/10/2015, posledný začiatok účasti – 15/12/2017, 1. ukončenie účasti – 31/3/2016 a posledné ukončenie účasti – 31/5/2018

BB	1	1	100,0%	263	263	100,0%	263	263	181	0	0,0%	0	0,0%
PO	9	8	88,9%	3 384	2 728	80,6%	376	341	165	4	44,4%	3	37,5%
KE	13	12	92,3%	1 602	1 462	91,2%	123	122	147	8	61,5%	7	58,3%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	25	23	92,0%	5 684	4 887	86,0%	227	212	158	14	56,0%	12	52,2%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 25: Implementácia AOTP § 53 - príspevok na dochádzku za prácou pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³²

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	101	20	19,8%	24 679	3 065	12,4%	244	153	176	88	87,1%	13	65,0%
TN	152	49	32,2%	35 540	8 822	24,8%	234	180	175	136	89,5%	41	83,7%
NR	156	60	38,5%	44 538	16 512	37,1%	285	275	171	142	91,0%	51	85,0%
ZA	433	127	29,3%	100 868	22 831	22,6%	233	180	169	376	86,8%	95	74,8%
BB	459	157	34,2%	96 632	24 741	25,6%	211	158	167	378	82,4%	111	70,7%
PO	613	196	32,0%	155 648	41 562	26,7%	254	212	175	507	82,7%	135	68,9%
KE	539	201	37,3%	111 046	39 570	35,6%	206	197	174	443	82,2%	153	76,1%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	2 453	810	33,0%	568 951	157 104	27,6%	232	194	172	2 070	84,4%	599	74,0%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 26: Implementácia AOTP § 54 pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³³

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	1	1	100,0%	7 803	7 803	100,0%	7 803	7 803	456	1	100,0%	1	100,0%
TT	48	46	95,8%	246 642	237 247	96,2%	5 138	5 158	355	42	87,5%	41	89,1%
TN	55	37	67,3%	263 563	196 512	74,6%	4 792	5 311	306	43	78,2%	29	78,4%
NR	75	67	89,3%	401 512	371 465	92,5%	5 353	5 544	388	60	80,0%	53	79,1%
ZA	80	68	85,0%	431 500	370 606	85,9%	5 394	5 450	352	64	80,0%	52	76,5%
BB	164	123	75,0%	871 356	731 325	83,9%	5 313	5 946	332	112	68,3%	82	66,7%
PO	184	138	75,0%	968 147	789 836	81,6%	5 262	5 723	361	145	78,8%	108	78,3%
KE	186	155	83,3%	1 035 348	910 238	87,9%	5 566	5 873	378	135	72,6%	116	74,8%

³² 1. začiatok účasti – 1/1/2015, posledný začiatok účasti – 19/2/2018, 1. ukončenie účasti – 28/2/2015 a posledné ukončenie účasti – 6/6/2018³³ 1. začiatok účasti – 15/10/2015, posledný začiatok účasti – 25/9/2017, 1. ukončenie účasti – 31/1/2016 a posledné ukončenie účasti – 30/9/2018

--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	793	635	80,1%	4 225 871	3 615 030	85,5%	5 329	5 693	357	602	75,9%	482	75,9%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 27: Implementácia AOTP § 50j - Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³⁴

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	8	7	87,5%	26 953	23 149	85,9%	3 369	3 307	254	4	50,0%	3	42,9%
TN	12	12	100,0%	39 844	39 844	100,0%	3 320	3 320	249	9	75,0%	9	75,0%
NR	13	13	100,0%	49 366	49 366	100,0%	3 797	3 797	249	8	61,5%	8	61,5%
ZA	12	9	75,0%	52 265	41 067	78,6%	4 355	4 563	267	9	75,0%	7	77,8%
BB	26	25	96,2%	98 513	94 820	96,3%	3 789	3 793	260	13	50,0%	12	48,0%
PO	25	22	88,0%	98 614	89 673	90,9%	3 945	4 076	241	14	56,0%	11	50,0%
KE	21	18	85,7%	84 860	74 968	88,3%	4 041	4 165	248	12	57,1%	10	55,6%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	117	106	90,6%	450 414	412 887	91,7%	3 850	3 895	252	69	59,0%	60	56,6%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 28: Implementácia AOTP § 52a Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³⁵

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady / účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
TT	38	10	26,3%	43 316	10 874	25,1%	1 140	1 087	149	33	86,8%	9	90,0%
TN	50	10	20,0%	57 033	12 136	21,3%	1 141	1 214	160	35	70,0%	5	50,0%
NR	63	23	36,5%	66 408	27 023	40,7%	1 054	1 175	152	52	82,5%	17	73,9%
ZA	63	16	25,4%	65 553	15 066	23,0%	1 041	942	144	38	60,3%	9	56,3%
BB	147	40	27,2%	153 068	41 986	27,4%	1 041	1 050	149	116	78,9%	30	75,0%
PO	146	32	21,9%	154 840	34 745	22,4%	1 061	1 086	152	106	72,6%	19	59,4%
KE	93	30	32,3%	96 141	29 531	30,7%	1 034	984	148	66	71,0%	19	63,3%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	600	161	26,8%	636 358	171 360	26,9%	1 061	1 064	150	446	74,3%	108	67,1%

³⁴ 1. začiatok účasti – 1/2/2015, posledný začiatok účasti – 1/5/2017, 1. ukončenie účasti – 31/8/2015 a posledné ukončenie účasti – 31/8/2017³⁵ 1. začiatok účasti – 1/10/2015, posledný začiatok účasti – 8/1/2018, 1. ukončenie účasti – 4/11/2015 a posledné ukončenie účasti – 30/6/2018

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 29: Implementácia AOTP § 53a Príspevok na podporu mobility za prácou pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³⁶

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	3	0	0,0%	3 384	0	0,0%	1 128	0	232	2	66,7%	0	0,0%
TT	2	0	0,0%	1 237	0	0,0%	619	0	151	2	100,0%	0	0,0%
TN	28	1	3,6%	48 227	800	1,7%	1 722	800	296	26	92,9%	0	0,0%
NR	25	0	0,0%	33 458	0	0,0%	1 338	0	248	23	92,0%	0	0,0%
ZA	33	0	0,0%	52 535	0	0,0%	1 592	0	266	29	87,9%	0	0,0%
BB	75	2	2,7%	114 568	4 121	3,6%	1 528	2 061	284	70	93,3%	0	0,0%
PO	152	6	3,9%	214 998	8 309	3,9%	1 414	1 385	274	137	90,1%	1	16,7%
KE	78	2	2,6%	115 706	1 546	1,3%	1 483	773	312	73	93,6%	0	0,0%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	396	11	2,8%	584 112	14 776	2,5%	1 475	1 343	282	362	91,4%	1	9,1%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

Tabuľka 30: Implementácia AOTP § 54 - REPAS pre MUoZ v rámci NP Vybrané AOTP pre MUoZ³⁷

Kraj	Počet účastníkov			Náklady v €			Ø náklady /účastník		Ø účasť (dĺžka v dňoch)	Mimo evidencie 6 mes. po skončení podpory			
	všetci	DN	%	všetci	DN	%	všetci	DN		všetci	% z UoZ	DN	% z DN
BA	2	1	50,0%	1 444	450	31,2%	722	450	60	2	100,0%	1	100,0%
TT	154	45	29,2%	80 141	23 506	29,3%	520	522	38	106	68,8%	25	55,6%
TN	230	123	53,5%	124 217	72 262	58,2%	540	587	42	163	70,9%	79	64,2%
NR	317	124	39,1%	191 097	75 594	39,6%	603	610	36	206	65,0%	70	56,5%
ZA	260	106	40,8%	180 552	68 203	37,8%	694	643	46	181	69,6%	69	65,1%
BB	431	239	55,5%	238 171	133 310	56,0%	553	558	38	258	59,9%	131	54,8%
PO	451	278	61,6%	276 376	179 154	64,8%	613	644	41	257	57,0%	148	53,2%
KE	572	355	62,1%	360 265	222 041	61,6%	630	625	36	308	53,8%	177	49,9%
--	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0	0	0,0%	0	0,0%
Spolu	2 417	1 271	52,6%	1 452 262	774 519	53,3%	601	609	39	1 481	61,3%	700	55,1%

Zdroj: Spracované na základe údajov z DB ÚPSVaR, 2021

³⁶ 1. začiatok účasti – 1/10/2015, posledný začiatok účasti – 1/2/2018, 1. ukončenie účasti – 1/10/2015 a posledné ukončenie účasti – 30/10/2018

³⁷ 1. začiatok účasti – 27/11/2015, posledný začiatok účasti – 30/8/2017, 1. ukončenie účasti – 9/12/2015 a posledné ukončenie účasti – 20/11/2017

Ako je z tabuliek zrejmé, vo väčšine nástrojov išlo skôr o malé počty podporených MUoZ. V niektorých prípadoch, napr. v prípade § 53a, § 49 a § 52 išlo skôr o jednotlivcov, alebo v prípade § 52a, § 50j a § 50 o desiatky MUoZ. Väčší dopad na zamestnanosť MUoZ mali len nasledovné nástroje.

- § 53 dochádzka za prácou, ktorý podporil 2453 MUoZ, z toho 810 DN, pritom 84,4 % celkovo a 74 % z DN MUoZ ostalo mimo evidencie aj 6 mesiacov po skončení podpory.
- § 54, ktorý podporil 793 MUoZ, z toho 635 DN, pritom 75,9 % celkovo a 75,9 % z DN MUoZ ostalo mimo evidencie aj 6 mesiacov po skončení podpory.
- § 52a – príspevok na aktivačnú činnosť, ktorý podporil 600 MUoZ, z toho 161 DN, pritom 74,3 % celkovo a 67,1 % z DN MUoZ ostalo mimo evidencie aj 6 mesiacov po skončení podpory.
- § 54 – REPAS+, ktorý podporil 2417 MUoZ, z toho 1271 DN, pritom 61,3 % celkovo a 55,1 % z DN MUoZ ostalo mimo evidencie aj 6 mesiacov po skončení podpory.

S ohľadom na DN MUoZ, ich pomerná zapojenosť bola vysoká hlavne v prípade § 50, § 52, § 54 a § 50j.

Z rodového hľadiska je podiel žien na jednotlivých projektoch a priemerná podpora mužov a žien zhrnutá v tabuľke nižšie.

Tabuľka 31 Prehľad podpory MUoZ prostredníctvom vybraných AOTP – rodové hľadisko

AOTP - Paragraf	Počet účastníkov MUoZ		Podiel žien v %	Priemer na účastníka ženy, v EUR	Priemer na účastníka muži, v EUR
	Celkovo	Z toho ženy			
P049	163	60	36,8	3 898,68	3 995,58
P050	151	77	51,0	2 351,16	2 835,69
P052	25	14	51,0	240,23	210,94
P053	2 453	1 604	65,4	219,76	254,96
P054	793	409	51,0	5 120,79	5 550,7
P50J	117	69	59,0	3 998,64	3 635,58
P52A	600	449	74,8	1 049,28	1 094,25
P53A	396	228	51,0	1 455,11	1 502,7
P54R	2 417	1 034	42,8	555,61	634,68

Zdroj: ITMS2014+ MPSVR SR, 2021

Ako vyplýva z tabuľky, väčšina AOTP podporila viac mladé uchádzačky o zamestnanie (mimo P049, P54R), avšak okrem P052, P50J, priemerná podpora bola u mužov vyššia ako u žien.

Záver pre NP Vybrané AOTP pre MUoZ

Keďže išlo len o administratívny prevod financií medzi prioritnými osami, nie je možné usúdiť príspevok tohto NP k cieľom PO2. Podľa údajov bol najefektívnejším nástrojom príspevok na dochádzku za prácou, ostatné opatrenia buď podporili málo MUoZ, alebo mali len menší vplyv na zamestnanosť z dôvodu ich obsahu a plnenia (§ 54). Pozitívom bolo, že spomedzi podporených MUoZ bol zapojený vysoký podiel DN vo väčšine nástrojov.

Odporúčanie

V budúcnosti by bolo vhodné využiť skúsenosť z presunu prostriedkov z AOTP pre PO3 hlavne v nástrojoch, ktoré sa u mladých uplatnili pri tvorbe nových nástrojov v budúcom programe.

Dopytovo-orientované výzvy v rámci PO2 OP ĽZ

V rámci PO2 OP ĽZ sa vyhlásili tri výzvy pre DOP:

- OP ĽZ DOP 2017/2.1.1/01 pre DOP - Aktivizácia a podpora mladých NEET,
- OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/02 pre DOP - Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnania mladých ľudí,
- OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/01 pre DOP – Podpora vstupu vybraných skupín mladých ľudí na trh práce.

Výzva pre DOP - Aktivizácia a podpora mladých NEET bola vyhlásená od 16.06.2017 do 30.11.2017. V rámci hlavnej aktivity bolo možné realizovať rôzne činnosti súvisiace s aktivizáciou a podporou NEET, napríklad prieskumné činnosti zamerané na identifikáciu, vyhľadávanie a aktivizáciu mladých NEET, informačné aktivity, vzdelávanie a odborná príprava, motivácia a aktivizácia mladých NEET k hľadaniu vhodného zamestnania, podpora pri nástupe do pracovného pomeru, koučing, mentoring a vykonávanie dobrovoľníckych činností pri získavaní praktických zručností.

Oprávnenými cieľovými skupinami³⁸ boli NEET do 29 rokov (ktorý nie je vedený v evidencii UoZ), NEET do 25 rokov ako UoZ min. 3 mesiace a do 29 rokov min. 6 mesiacov, nízko kvalifikovaný UoZ do 29 rokov a UoZ do 26 rokov, ktorý ukončil príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako 2 rokmi a pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nemal pravidelne platené zamestnanie.

Výzva pre DOP - Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnania mladých ľudí bola vyhlásená 13.12.2016.

DOP podporili mladých NEET pri začatí podnikania prostredníctvom inovatívnych start-up-ov a samozamestnávania, príp. vytvárania partnerstiev so subjektmi pôsobiacimi v start-up odvetviach vo forme gestorstva, a to: a) Teoretické vzdelávanie v oblastiach: legislatíva, finančná oblasť (dane, účtovníctvo, odvody), marketing a obchodné zručnosti, využívanie IT pri samozamestnávaní (vzdelávanie musí byť zamerané na všetky povinné oblasti a aspoň v jednej z nich musí byť akreditované) b) Praktické vzdelávanie (napr. vo forme workshopov, napr. vedenie účtovníctva, tvorba webu, návrh loga, tvorba obchodných zmlúv a pod.) a prax zameraná na získanie skúseností.

Oprávnenu cieľovou skupinou boli NEET do 25 rokov, uchádzač o zamestnanie min. 3 mesiace a NEET do 29 rokov, UoZ min. 6 mesiacov.

Výzva pre DOP – Podpora vstupu vybraných skupín mladých ľudí na trh práce bola vyhlásená od 30.12.2016 do 26.07.2017. Hlavnými aktivitami boli programy určené na vyhľadávanie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých ľudí NEET s cieľom ich vzdelávania, hľadania zamestnania, sťaže, praxe a podobne vo forme: a) zavedenia špecifických programov na podporu zamestnávania mladých ľudí so zdravotným postihnutím a b) zavedením programov osobitnej podpory zamestnávania mladých ľudí z oprávnenej cieľovej skupiny.

Oprávnenu cieľovou skupinou boli NEET do 25 rokov, UoZ min. 3 mesiace a NEET do 29 rokov, UoZ min. 6 mesiacov. Zároveň musela osoba z CS spĺňať aspoň jednu z podmienok: mladí ľudia so zdravotným postihnutím, mladí ľudia pred a po ukončení náhradnej starostlivosti, mladí ľudia, ktorým bola poskytnutá výchova a vzdelávanie vrátane prípravy na povolanie s cieľom ich opätovného začlenenia do pôvodného sociálneho prostredia po ukončení starostlivosti v reedukačných

³⁸ Osoba z cieľovej skupiny podporená v rámci tejto výzvy môže byť zapojená do aktivít s rovnakým obsahom a zameraním iba jedenkrát.

zariadeniach, mladí ľudia po ukončení resocializácie v resocializačnom stredisku, mladí ľudia po výkone trestu odňatia slobody, mladí ľudia bez prístrešia.

Oprávnenými žiadateľmi vo všetkých výzvach pre DOP boli zamestnávateľia – podnikateľské subjekty, obce a mestá a právnické osoby, ktorých zakladateľom alebo zriaďovateľom je obec alebo mesto, VÚC a právnické osoby, ktorých zakladateľom alebo zriaďovateľom je vyšší územný celok, občianske združenia, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, nadácie a miestne akčné skupiny.

V rámci výzvy OP ĽZ DOP 2017/2.1.1/01 bolo predložených 80 ŽoNFP, z toho bolo 62 žiadostí zamietnutých a 18 žiadostí schválených. Neuzavreté zmluvy boli 4, uzavretých zmlúv bolo 5. Mimoriadne ukončených projektov bolo 8 a riadne ukončený bol 1 projekt.

V rámci výzvy OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/02 bolo predložených 17 ŽoNFP, z toho bolo 7 žiadostí zamietnutých a 10 žiadostí bolo schválených. Neuzavretá zmluva bola 1 a uzavretá zmluva bola takisto 1. Mimoriadne ukončených projektov bolo 8 a riadne ukončený nebol žiadny projekt.

V rámci výzvy OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/01 boli predložené 3 ŽoNFP, z toho bola 1 žiadosť zamietnutá a 2 žiadosti boli schválené. Neuzavretá zmluva bola 1. Mimoriadne ukončený projekt bol 1.

Tabuľka 32: Podpora prijímateľov podpory i a ich klienti

OP ĽZ DOP 2017/2.1.1/01 pre DOP - Aktivizácia a podpora mladých NEET				OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/02 pre DOP - Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnania mladých ľudí			
Podporený prijímateľ	Stav zmluvy	Počet MU O0085 - Osoby vo veku do 29 rokov	Rozpočet v €	Podporený prijímateľ	Stav zmluvy	Počet MU O0085 - Osoby vo veku do 29 rokov	Rozpočet
PERFECT SERVICES s.r.o.	Zmluva uzavretá	112	92 625,92	Vidiek, nezisková organizácia	Uzavretá Projekt mimoriadne ukončený	31	108 572,43
Podnik medzitru práce - Šanca pre všetkých, n.o.	Zmluva uzavretá Projekt riadne ukončený	16	26 881,64	Živnostenské spoločenstvo mesta Zvolen	Projekt mimoriadne ukončený	41	149 676,58
Živnostenské spoločenstvo mesta Zvolen	Zmluva uzavretá	6	149 676,58	Občianske združenie Vidiecky parlament na Slovensku	Projekt mimoriadne ukončený	48	149 624,58
				Občianske združenie Miniregion 21	Projekt riadne mimoriadne ukončený	31	81 607,23
				MARBIS, s.r.o.	Zmluva uzavretá	42	157 243,13
Spolu		134				193	

Zdroj: ITMS2014+

Z tabuľky je zrejmé, že podpora účastníci, ktorí projekt minimálne začali, projekt, ktorý stále trvá, alebo je ukončený (len v jednom prípade), podporili v rámci oboch DOP minimálne počty účastníkov (členov oprávnených cieľových skupín).

Hodnotitelia realizovali dva riadené rozhovory, jeden so zástupcami Implementačnej agentúry (IA) a jeden s podporeným účastníkom projektu. Podľa IA boli všetky tri DOP primárne určené na zvýšenie aktivity. Dôležitým faktorom bola komunikácia na všetkých úrovniach, nielen medzi IA a ÚPSVAR, ktorý

implementoval národné projekty, ale aj medzi podporenými účastníkmi DOP a úradmi PSVaR. Skúsenosti IA s MUoZ boli pred týmto programovým obdobím limitované. Predtým sa viac pracovalo s ľuďmi s patologickými javmi a ich zapájaním sa do života, zosúladením pracovného a rodinného života, mládežou z detských domovov alebo ohrozenou chudobou, vrátane MRK, s bezdomovcami, migrantami a matkami na materskej dovolenke.

Podľa informácií z riadeného rozhovoru s podporeným účastníkom na koncovke nebol nastavený mechanizmus komunikácie tak, aby sa dalo ľahko overiť, či podporený klient účastníkmi DOP nebol zapojený aj do NP. Takáto kontrola prebiehala až ex post, čo malo za následok dodatočné vytvárania neoprávnených nákladov pre účastníkov, čo ich značne znevýhodňovalo v procese. Práve pre takýto konflikt záujmov mali podporení účastníci ťažkosti s vyhľadávaním správnych klientov pre svoje aktivity a pokiaľ neexistovali neformálne kontakty s úradmi PSVaR a komunikácia s nimi, bol problém projekt rozbehnúť alebo ukončiť.

Podľa oboch rozhovorov medzi DOP a NP vznikala konkurencia aj kvôli prekrytým cieľovým skupinám v tom istom čase a lepšie nastaveným podmienkam v NP ako v DOP. Ak sa očakávalo, že DOP podporia aj neevidovaných, toto očakávanie sa nenaplnilo, pretože práve táto cieľová skupina sa veľmi ťažko vyhľadáva, pokiaľ nie je záujem zo strany samotných klientov. Vo všeobecnosti by podľa dopytovaných mali byť NP a DOP nastavené tak, aby sa dopĺňali a nie si konkurovali, vrátane lepšej špecifikácie cieľových skupín a podporených aktivít. Nižšie uvedený box ilustruje prax DOP z pohľadu podporeného účastníka.

Príklad

Podporený účastník: MARBIS, s.r.o.

Výzva: OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/02

„Počas realizácie projektu sme sa stretli s viacerými ťažkosťami. Aj keď sme začínali optimisticky, vyhľadať správnych klientov bolo nesmierne ťažké. Na úvod sme mali stretnutie na úrade PSVaR, ale neskôr sme už mohli komunikovať len na báze našich neformálnych vzťahov. UoZ mali povinnosť priniest potvrdenie o evidencii, ale my sme si to nevedeli nijako spätne overiť, rovnako ako sme formálne nevedeli zistiť, či UoZ nie je zaradený v nejakom národnom projekte.

Keď sme klienta prijali, vyplnili sme spolu s ním dotazník, na základe čoho sme potom vytvárali jeho profil pre ďalšiu prácu na posilnení jeho postavenia na trhu práce. Cez dotazník sme zisťovali nielen informácie o jeho vzdelaní, doterajších pracovných skúsenostiach, ale aj o jeho životných cieľoch a dôvodoch, ktoré viedli k nezamestnanosti. Okrem toho sme mali dobré vzťahy s komunitnými centrami, ktoré nám tiež poskytovali informáciu o niektorých klientoch. Klienti s nami podpísali dohodu a absolvovali vzdelávacie aktivity v objeme 116 vyučovacích hodín, z toho a) 48 hod. teórie vrátane legislatívy, IT (práca na počítači) a financií/ekonomiky/základy podnikania, b) 52 hod. praxe, napr. krajčírstvo, vedenie účtovníctva a administratívne práce, kaderníctvo a pod., podľa zamerania klienta, c) 16 hod. akreditované vzdelávanie zamerané na marketing, komunikáciu a vytváranie vzťahov. V triede bolo 5 až 10 klientov v jednom čase. Školenie bolo rozdelené v čase na tri etapy – marec, jún a september, celkovo v priebehu pol roka. Až 42 zo 45 klientov vzdelávanie absolvovalo úspešne, z toho si 11 našlo prácu do jedného mesiaca po absolvovaní. O ostatných nevedia, evidenciu dlhšiu ako jeden mesiac si nevedú, ale s niektorými udržujú kontakt do dnešných dní. Skladba klientov bola pestrá, viac ako polovica bola rómskej národnosti a absolventi ZŠ, ostatní boli absolventi učňovského vzdelávania alebo absolventi strednej školy. Viacerí klienti patrili do skupiny DN.

Najpozitívnejšou črtou projektu bol jednoznačne individuálny prístup a pomerne dobré poznanie klienta, ktoré niekedy ústilo aj do dlhodobého pracovného vzťahu. Keďže naša spoločnosť pozná región a rôznych zamestnávateľov, vedeli sme, kde sú voľné miesta a mohli sme tam poslať klientov, prípadne ich aj odporučiť zamestnávateľom. Klienti môžu využiť získané informácie počas celého života, hlavne pri hľadaní zamestnania. Projekt tiež motivoval klientov hľadať si zamestnanie a podporoval tvorbu kontaktov a sieťovanie medzi klientami a mimo tejto skupiny. *Projekt podporil aktivitu NEET a prispel k ich zamestnatelnosti.*

Slabou stránkou projektu bolo manažovanie projektu zo strany IA a konkrétne naša pridelená manažérka, s ktorou sa ťažko komunikovalo. Toto sa neskôr zlepšilo po jej preobsadení. Slabou stránkou bola aj komplexná administratívna náročnosť pri implementácii projektu, ktorá trvá dodnes, aj keď projekt bol ukončený už v roku 2018 uzavretý a vyplatený. Aj minimálna chyba môže predstavovať veľký problém. Tiež predfinancovanie z vlastných zdrojov predstavuje značné riziko pre podporených účastníkov.“

Zdroj: Riadený rozhovor s podporeným účastníkom DOP, Výzva: OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/02

Záver

V dvoch dopytovo-orientovaných výzvach bolo podporených minimum UoZ zaradených do cieľových skupín, pričom viacero účastníkov buď zmluvu nepodpísalo, alebo ju predčasne ukončilo. Problémom bola slabá komunikácia medzi podporenými účastníkmi projektov a úradmi PSVaR, ako aj vysoká administratívna a finančná záťaž spôsobená nastaveným implementačným mechanizmom. Problémom bola aj konkurencia národných projektov s lepšími podmienkami podpory z dôvodu prekryvania cieľových skupín medzi NP a DOP.

Odporúčania

Pre zvýšenie kvality poskytovania služieb v zamestnanosti je individuálny prístup k NEET kľúčový. Agentúry a spoločnosti mimo ÚPSVaR môžu prispieť ku zvýšeniu tejto kvality, ako aj kvantity poskytovaných služieb v rámci DOP, ak bude lepšie špecifikovaná ich cieľová skupina, ktorá zahrnie aj takú časť NEET, ktoré ÚPSVaR svojimi aktivitami neobsiahne. V budúcnosti je potrebné lepšie nastaviť vzťah medzi NP a DOP tak, aby si navzájom nekonkurovali a aby NP nevyraďovali záujemcov o DOP napríklad lepšie nastavenými podmienkami pre tie isté cieľové skupiny. Toto si vyžaduje lepšiu komunikáciu a spoluprácu medzi všetkými zainteresovanými zložkami už v období prípravy budúceho programu, kde sa presne vymedzí kompetencia jednotlivých typov nástrojov, vrátane nastavenia podporených aktivít a podporených cieľových skupín.

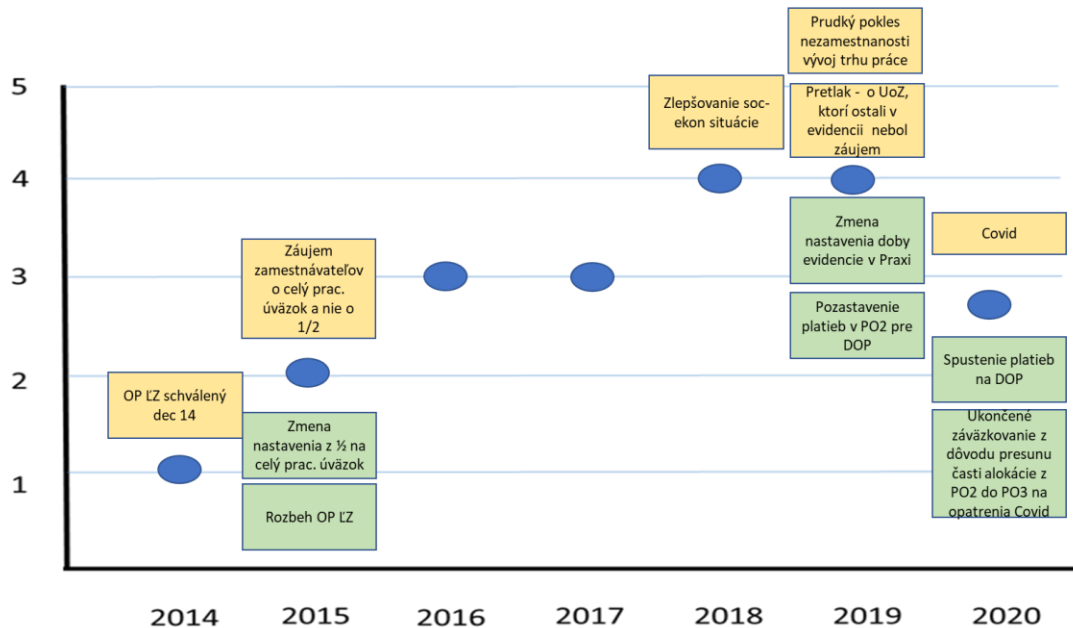
Dosahovanie očakávaných výsledkov PO2 použitými nástrojmi a naplnenie cieľa

Celkový vývoj PO2 OP ĽZ počas programového obdobia

Diskusia k celkovej implementácii PO2 OP ĽZ a dosahovaniu jej cieľov sa realizovala počas fokusovej skupiny (FS) 3.6.2021. Výsledok tejto diskusie je prezentovaný na obrázku nižšie. Obrázok pritom ilustruje nielen dynamiku implementácie PO2, ktorá vrcholila v rokoch 2018 a 2019, ale zároveň poukazuje aj na vonkajšie (žlté kartičky) alebo vnútorné faktory (zelené kartičky), ktoré ju najviac ovplyvňovali. Podľa toho z externých faktorov hralo veľkú úlohu jednak schválenie OP ĽZ v roku 2014, ale aj celkový vývoj sociálno-ekonomickej situácie a trhu práce, ktorý priaznivo ovplyvňoval aj vývoj zamestnanosti a trvalý pokles nezamestnaných až do roku 2019. V roku 2020 zasiahla do tohto priaznivého vývoja kríza COVID-19, ktorá spôsobila opätovný pokles zamestnanosti a nárast nezamestnanosti.

Z významných vnútorných faktorov bolo okrem postupného zavádzania jednotlivých nástrojov aj ich prispôbenie situácii na trhu práce a v roku 2020 aj ukončené záväzkovanie z dôvodu presunu časti alokácie z PO2 do PO3 na opatrenia COVID.

Obrázok 21: Výstup FS k celkovej implementácii PO2

LIKERT: 1 = žiadny, 2 = malý, 3 = stredný, 4 = veľký, 5 = veľmi veľký

Zdroj: FS hodnotenia PO2, 3/6/2021 v rámci hodnotenia Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Očakávané výsledky PO2

Pre PO2 boli stanovené nasledovné očakávané výsledky, ktorých naplnenie povedú k dosiahnutiu špecifického cieľa 2.1.1 **Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnatelnosť a účasť mladých ľudí na trhu prác** a následne aj zámerov prioritnej osi:

- zníženie miery neaktivity mladých do 29 rokov (NEET),
- zvýšenie zamestnanosti mladých,
- zvyšovanie zamestnatelnosti mladých, osobitne mladých s nízkou kvalifikáciou a DN,
- zavedenie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých s cieľom ich vzdelávania, hľadania zamestnania, stáže.

Tieto očakávané výsledky vyplývajú z logiky intervenčnej stratégie PO2 a jej začlenenia v celkovej intervenčnej logike OP ĽZ (viď obrázok 22 nižšie a obrázok v prílohe č. 4).

Inovativnosť foriem podpory

Vo vzťahu k výsledku „zavedenie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých s cieľom ich vzdelávania, hľadania zamestnania, stáže“ je možné skonštatovať, že podpora mladých sa zaviedla práve v programovom období 2014 – 2020, a to prostredníctvom Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a za súčasného uplatňovania Záruky pre mladých, ktorá mala prvýkrát garantovať zaradenie mladých do zamestnania, vzdelávania, alebo tréningu do 4 mesiacov. V zmysle tejto politiky bola tiež zakomponovaná prioritná os PO2 do OP ĽZ určená práve podpore zamestnávania mladých ľudí do 29 rokov. V tomto zmysle možno konštatovať, že väčšina nástrojov, ktoré sa postupne realizovali prostredníctvom PO2, bola inovatívna, alebo mala inovatívne prvky v rámci plnenia, podporovaných aktivít a definície cieľovej skupiny. Z tohto pohľadu, ako aj podľa informácií získaných z riadených rozhovorov, je možno skonštatovať, že zúčastnené strany považujú za inovatívne predovšetkým tieto nástroje PO2:

- **NP Praxou k zamestnaniu**, aktivita - Poskytovanie finančných príspevkov na podporu mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto,

- **NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenia:**
 - o Opatrenie č. 1 - Podpora rekvalifikácie MUoZ, (REPAS+),
 - o Opatrenie č. 2 - Podpora kľúčových kompetencií MUoZ, (KOMPAS+)- kompetenčných kurzov,
 - o Opatrenie č. 3 - Vzdelávanie z vlastnej iniciatívy MUoZ pre NEET do 29 rokov,
- **NP Úspešne na trhu práce, aktivita 2** - Poskytovanie finančného príspevku UoZ na podporu vytvorenia pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania (SZČ) a jeho nepretržité vykonávanie najmenej dva roky,
- **NP REŠTART pre MUoZ, opatrenia:**
 - o Opatrenie 1 – Poradenstvo MUoZ v rozsahu 30 hodín resp. 13 stretnutí,
 - o Opatrenie 2 – Finančný príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie a budú vyradení z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru a preukázaného nástupu do zamestnania.

Niektorí účastníci (menšina) riadených rozhovorov považujú za inovatívny aj NP Šanca pre mladých a DOP v rámci výzvy Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnávania mladých ľudí, či DOP v rámci výzvy Aktivizácia a podpora M NEET.

Plnenie očakávaných výsledkov: aktivita NEET, zamestnateľnosť (hlavne DN a nízko kvalifikovaných) a zamestnanosť

Ďalšie tri výsledky - zníženie miery **neaktivity** mladých do 29, zvyšovanie **zamestnateľnosti** mladých, osobitne mladých s nízkou kvalifikáciou a DN a zvýšenie **zamestnanosti** mladých, hodnotitelia sledovali v prepojení na ciele OP ĽZ na jednej strane a na strane druhej na nástroje, ktoré najviac prispievali k jednotlivým výsledkom na základe kvantitatívnych údajov, ako aj na základe informácií získaných z riadených rozhovorov a na základe zistení FS.

Východiskom pre posúdenie vplyvu jednotlivých nástrojov na dosahovanie očakávaných výsledkov bolo:

- revízia intervenčnej logiky PO2 OP ĽZ (obrázok č.22),
- informácie o plnení jednotlivých nástrojov z kvantitatívneho sledovania,
- výstupy z riadených rozhovorov,
- výstupy z FS.

Revízia intervenčnej logiky

V revízii intervenčnej logiky PO2 hodnotitelia priradzovali k vyššie uvedeným očakávaným výsledkom jednotlivé nástroje podľa ich opisu v dokumentoch prezentovaných na webe MPSVR. Táto revízia bola tiež konzultovaná s riadiacim orgánom OP ĽZ. Jej výstup je prezentovaný na obrázku č. 22. V prílohe č. 4 je táto intervenčná logika opäť znázornená z pohľadu teórie zmeny, vrátane uvedenia predpokladov, za akých sa cieľ PO2 naplní ako aj prepojením vstupov, výstupov, výsledkov, očakávaných krátkodobých a dlhodobých dosahov a ich prepojenia na Stratéziu EU 2020. Podľa tejto teórie zmeny je nevyhnutné, aby sa splnili nasledovné predpoklady:

Interné:

- pružnosť reagovania nástrojov na vývoj na trhu práce a v spoločnosti,
- efektívna časová a obsahová koordinácia nástrojov s ohľadom na cieľové skupiny,

Externé:

- záujem NEETS o nástroje PO2,
- funkčná sieť ÚPSVaR pre implementáciu NP,
- záujem uchádzačov o DOP,

- stabilné legislatívne prostredie umožňujúce a podporujúce intervencie v rámci PO2,
- dostatočný záujem DN MUoZ aktívne sa zapájať do aktivít v rámci projektov,
- intenzívna komunikácia a informovanosť.

Ak sa predpoklady naplnia, je možné očakávať splnenie vyššie uvedených výsledkov a dosiahnuť očakávané dosahy intervencií v rámci PO2 OP ĽZ.

Obrázok 22: Intervenčná logika prioritnej osi PO2 – ciele EU2020, OP ĽZ, PO2 a očakávané výsledky v prepojení na jednotlivé nástroje

Intervencia			Ukazovatele
EU 2020	Cieľové ukazovatele: Zvýšenie miery zamestnanosti populácie medzi 20 – 65 na 75 %		Miera zamestnanosti populácie medzi 20. – 75. rokom života Počet obyvateľov ohrozených chudobou
ESF ciele	Ustanovenia čl. 2 Nariadenia EU Rady a Parlamentu 1304/2013		
Ciele OP ĽZ	Stratégia Operačného programu Ľudské zdroje - výber		
OP ĽZ	Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72 % do roku 2020 (zo 65 % v rokoch 2011 až 2013),	Znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020 (z 20,5 % v roku 2012).	
Ciele PO2	<p><i>Investičná priorita 2.1 Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z MRK, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí</i></p> <p><i>Špecifický cieľ 2.1.1 Zavedením Záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce</i></p>		
Výsledky	Zníženie miery neaktivity mladých do 29 rokov (NEET)	Zvýšenie zamestnanosti mladých	Zvyšovanie zamestnateľnosti mladých, osobitne mladých s nízkou kvalifikáciou a DN
NP	<p>NP Vzdelávanie MUoZ: <u>Opatrenia</u> Opatrenie 1 – REPAS+ Opatrenie 2 – KOMPAS+ Opatrenie 3 – Vzdelávanie z vlastnej iniciatívy</p> <p>NP REŠTART pre MUoZ <u>Opatrenia</u> Opatrenie 1 – poradenstvo MUoZ Opatrenie 2 – finančný príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie</p> <p>NP Vybrané AOTP pre MUoZ <u>Aktivita</u> Podpora zamestnania, vzdelávania alebo odbornej prípravy MUoZ</p> <p>DOP Aktivizácia a podpora mladých NEET <u>Aktivita</u> Činnosti zamerané na aktivizáciu a podporu NEET</p> <p>DOP Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnávania mladých ľudí <u>Aktivita</u> Príprava na začatie podnikania a pomoc pri samozamestnávaní mladých ľudí Podnikateľský plán a vzdelávanie</p>	<p>NP Praxou k zamestnaniu: <u>aktivita</u> poskytovanie finančných príspevkov na podporu mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto</p> <p>NP REŠTART pre MUoZ <u>Opatrenia</u> Opatrenie 1 – poradenstvo pre MUoZ Opatrenie 2 – finančný príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie</p> <p>NP Vybrané AOTP pre MUoZ <u>Aktivita</u> Podpora zamestnania, vzdelávania alebo odbornej prípravy MUoZ</p> <p>NP Úspešne na trhu práce <u>Aktivita 1</u> – podpora samozamestnania (SZČ) a jeho nepretržité vykonávanie najmenej dva roky <u>Aktivita 2</u> – poskytovanie finančného príspevku UoZ na podporu vytvorenia pracovného miesta u zamestnávateľov</p> <p>NP Šanca pre mladých <u>Aktivita</u> Poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta pre DN MUoZ</p>	<p>NP Vzdelávanie MUoZ: <u>Opatrenia</u> Opatrenie 1 – REPAS+ Opatrenie 2 – KOMPAS+ Opatrenie 3 – Vzdelávanie z vlastnej iniciatívy</p> <p>NP Vybrané AOTP pre MUoZ <u>Aktivita</u> Podpora zamestnania, vzdelávania alebo odbornej prípravy MUoZ</p> <p>NP Abs. prax štartuje zamestnanie <u>Aktivita</u> Aktivita 1 – absolventská prax podľa § 51 Aktivita 2 – NEET do 29 rokov, absolventi školy v zmysle § 8 ods. 1 písm. a), s dôrazom na DN UoZ</p> <p>DOP Aktivizácia a podpora mladých NEET <u>Aktivita</u> Činnosti zamerané na aktivizáciu a podporu NEET</p> <p>DOP Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnávania mladých ľudí <u>aktivita</u> Príprava na začatie podnikania a pomoc pri samozamestnávaní mladých ľudí Podnikateľský plán a vzdelávanie</p>

Zdroj: Zostavenie intervenčnej logiky PO2 OP ĽZ v rámci hodnotenia Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Informácie o plnení jednotlivých nástrojov z kvantitatívneho sledovania

Tabuľka nižšie poskytuje prehľad príspevku NP k jednotlivým výsledkom na základe kvantitatívnych údajov:

Tabuľka 33: Prehľad príspevkov jednotlivých NP a ich opatrení vo výzvaniach k očakávaným výsledkom PO2

Výsledok	Veľký príspevek (pomerne vysoký alebo vyšší počet podporených a vysoký podiel mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory)	Stredný príspevek (pomerne menší alebo stredný počet podporených a stredný až vyšší podiel mimo evidencie 6 mesiacov po skončení podpory)	Malý príspevek (pomerne nízky počet podporených a stredný až vyšší podiel mimo evidencie 6 mesiacov po skončení projektu)
Neaktivita NEET:	NP Absolventská prax, Aktivita 1 NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – REPAS+, prvé vyzvanie NP REŠTART, opatrenie 1 v prvom vyzvaní	NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – REPAS+, druhé vyzvanie NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 2 – KOMPAS+, prvé vyzvanie	
Zvyšovanie zamestnanosti	NP Praxou k zamestnaniu NP REŠTART, v druhom vyzvaní NP Absolventská prax, aktivita 1	NP Úspešne na trhu práce NP REŠTART, opatrenie 2 v prvom vyzvaní NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – REPAS+, prvé vyzvanie	NP Šanca pre mladých NP Vybrané AOTP pre mladých NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – REPAS+, druhé vyzvanie
Zvyšovanie zamestnateľnosti mladých	NP Praxou k zamestnaniu NP Absolventská prax, aktivita 1 NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – REPAS+, prvé vyzvanie NP REŠTART, v druhom vyzvaní	NP Úspešne na trhu práce NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – REPAS+, druhé vyzvanie NP REŠTART, opatrenie 2 v prvom vyzvaní	NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – KOMPAS+, prvé vyzvanie
Zvyšovanie zamestnateľnosti mladých s nízkou kvalifikáciou a DN	NP Praxou k zamestnaniu	NP Úspešne na trhu práce	NP Šanca pre mladých NP Vzdelávanie MUoZ, opatrenie 1 – KOMPAS+, prvé vyzvanie

Poznámka: Kritériami k zaradeniu NP do tabuľky bol počet podporených vo svetle počtu MUoZ a DN MUoZ a podiel MUoZ alebo DN MUoZ mimo evidencie 6 mesiacov po skončení projektu. V tabuľke sa nenachádzajú NP a opatrenia vo výzvaniach, ktoré mali len minimálny príspevek (teda ani malý) vo vzťahu k výsledkom.

Výstupy z riadených rozhovorov

Hodnotitelia ďalej zisťovali v riadených rozhovoroch uskutočnených na úradoch PSVaR v okresoch Nitra, Trenčín, Lučenec, Stará Ľubovňa a Michalovce, ako sa v praxi javí príspevek jednotlivých NP k trom výsledkom uvedeným v obrázku. Tiež vykonali rozhovor s podporeným prijímateľom DOP. Výsledok týchto zistení je uvedený v tabuľke nižšie:

Tabuľka 34: Prehľad výstupov riadených rozhovorov k vplyvu jednotlivých NP na očakávané výsledky PO2

Okres	NP Praxou k zamestnaniu	NP Vzdelávanie MUoZ	NP Reštart pre MUoZ	NP Úspešne na trhu práce	NP Absolventská prax štartuje zamestnanie	NP Šanca pre mladých

	A ³⁹	Z ⁴⁰	Z/ DN ⁴¹	A	Z	Z/ DN	A	Z	Z/ DN	A	Z	Z/ DN	A	Z	Z/ DN	A	Z	Z/ DN
NR		x			x	x	x	x			x							x
TN		x				x					x				x			
LC		x				x	x		x		x				x			x
SL			x			x		x			x				x	x	x	x
MI	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x		x	x		x	

Zdroj: Výstupy z riadených rozhovorov v rámci hodnotenia Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Ako vyplýva z tabuľky, **k zvyšovaniu zamestnanosti** najviac prispievajú NP Úspešne na trhu práce, NP Praxou k zamestnaniu, prípadne NP Reštart pre MUoZ. **K zamestnatelnosti celkovo**, prípadne DN s nízkou kvalifikáciou najviac prispieva NP Vzdelávanie MUoZ, NP Absolventská prax štartuje zamestnanie, prípadne NP Šanca pre mladých. **K zníženiu neaktivity mladých NEET** prispievalo podľa respondentov málo nástrojov, prípadne nevedeli odpovedať.

Podľa informácií riadeného rozhovoru s podporeným prijímateľom DOP (OP ĽZ DOP 2016/2.1.1/02) - Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnania mladých ľudí projekt prispel najviac **k zvýšeniu aktivity NEET nájsť si zamestnanie a tiež k zamestnatelnosti DN** s nízkou kvalifikáciou.

Výstupy z FS

O vývoji napĺňania očakávaných výsledkov a o príspevku jednotlivých NP, DOP a vonkajších faktorov na uvedené 3 výsledky diskutovali účastníci aj počas FS zo dňa 3.6.2021.

Tabuľka nižšie ukazuje výsledky diskusie počas FS o priebehu vplyvu implementácie OP ĽZ v PO2 na jednotlivé očakávané výsledky⁴². Podľa metodiky MAPP⁴³, ktorá bola použitá počas diskusie FS, bol nárast výsledkov v priebehu implementácie použitých nástrojov preukazný a výrazný (+++).

Tabuľka 35: Priebeh dosahovania výsledkov počas implementácie OP ĽZ, PO2 podľa účastníkov FS

Výsledky	Rok							Trend (bez 2020)
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Zníženie miery neaktivity mladých do 29 rokov (NEET)	1	2	3	3	4	4	2	+++
Zvýšenie zamestnanosti mladých	1	2	3	4	5	4	2	+++
Zvyšovanie zamestnatelnosti mladých, osobitne	1	2	2	4	4	4	2	+++

³⁹ A – výsledok: Zníženie miery neaktivity mladých do 29 rokov (NEET)

⁴⁰ Z – výsledok: Zvýšenie zamestnanosti mladých

⁴¹ Z/DN - Výsledok: Zvyšovanie zamestnatelnosti mladých, osobitne mladých s nízkou kvalifikáciou a DN

⁴² V diskusii zúčastnení vylúčili z dosahovania výsledkov rok 2020, počas ktorého ovplyvnila priebeh implementácie programu kríza COVID-19.

⁴³ MAPP (Mobilising for Actions through Planning and Partnerships, napr.: <https://www.naccho.org/programs/public-health-infrastructure/performance-improvement/community-health-assessment/mapp>)

mladých s nízkou kvalifikáciou a DN								
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Zdroj: FS hodnotenia PO2, 3/6/2021 v rámci hodnotenia Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Podľa účastníkov FS najviac prispelo k dosahovaniu **znižovania neaktivity NEET** NP Praxou k zamestnaniu, NP Reštart pre MUoZ a NP Vzdelávanie MUoZ. Z ostatných vplyvov to bola hlavne celospoločenská situácia, ktorá ovplyvňovala aj trh práce a tiež štruktúru nezamestnaných, a v roku 2020 to bol výrazne COVID-19. Podobná situácia bola vo vzťahu k očakávanému výsledku zvyšovaniu zamestnanosti, kde mal veľký význam podľa účastníkov FS aj NP Šanca pre mladých.

Pri dosahovaní výsledku zamestnateľnosti mali všeobecne veľký vplyv podľa účastníkov FS hlavne NP Vzdelávanie MUoZ a Absolventská prax štartuje zamestnanie. Pri DN s nízkou kvalifikáciou to bol hlavne NP Praxou k zamestnaniu a REŠTART pre MUoZ.

Celkovo podľa účastníkov FS najviac prispel k výsledkom PO2 NP Reštart pre MUoZ, potom NP Praxou k zamestnaniu, NP Vzdelávanie MUoZ a NP Absolventská prax štartuje zamestnanie. NP Úspešne na trhu práce sa umiestnila až za týmito projektami s nižším počtom bodov.

Tabuľka 36: Príspevky jednotlivých nástrojov a ďalších faktorov na dosahovanie očakávaných výsledkov podľa účastníkov FS

Výsledky	NP Praxou k zamestnaniu 1 a 2	NP Vzdelávanie MUoZ 1 a 2	NP REŠTART pre MUoZ 1 a 2	NP Úspešne na trhu práce	NP Abs. prax štartuje zamestnanie	NP Šanca pre mladých	DOP Aktivizácia a podpora M NEET	DOP zlepšenie samozamestnávania mladých ľudí	COVID (len 2020)	Spoločenská situácia	Trh práce/znižovanie nezamestnanosti	ΣPasívny Bez Cov./s Cov.
Zníženie miery neaktivity MUoZ do 29 rokov (NEET)	5	4/5	5	3	4	3	2	2	5	4	3	35,5/40,5
Zvýšenie zamestnanosti MUoZ	5	4	5	3	3	4	1,5	1,5	5	4	3	34/39
Zvyšovanie zamestnateľnosti MUoZ	3,5	4,5	5	3	4,5		2	2	4	2	2	28,5/32,5
Zvyšovanie zamestnateľnosti mladých s nízkou kvalifikáciou a DN	4	3	4	3	3,5	2	2	2	5	2	2	27,5/32,5
ΣAktívny	17,5	16	19	12	15	9	7,5	7,5	19	12	10	

Zdroj: FS hodnotenia PO2, 3/6/2021 v rámci hodnotenia Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Záver k dosiahnutým očakávaným výsledkom PO2 použitými nástrojmi a naplneniu špecifického cieľa

Po porovnaní predbežnej revízie intervenčnej logiky, informácií z kvantitatívnych údajov, informácií z rozhovorov a FS je možné konštatovať, že predpoklad hodnotiteľov a RO o pôsobení nástrojov vo vzťahu k dosiahnutiu očakávaných výsledkov bol vo väčšine prípadov správny. Hodnotitelia po preskúmaní všetkých zdrojov zistili nasledovné:

K znižovaniu neaktivity NEET najviac prispieva NP Vzdelávanie MUoZ, hlavne REPAS+, Absolventská prax štartuje zamestnanie a Reštart pre MUoZ, opatrenie 1, v minimálnej miere kvôli dosahu dvoch DOP. Aj keď účastníci FS hovorili o pomerne vysokom príspevku NP Praxe k zamestnaniu, revízia intervenčnej logiky PO2, ako aj kvantitatívne a kvalitatívne výsledky toto nepotvrdili, rovnako ako u NP Úspešne na trhu práce. Výnimkou boli NP Šanca pre mladých a NP Absolventská prax štartuje zamestnanie, ktoré podľa respondentov neprispeli k zvyšovaniu aktivity mladých NEET, aj keď boli do výsledku pri revízii intervenčnej logiky zaradené.

K zvyšovaniu zamestnanosti najviac prispievajú NP Praxou k zamestnaniu, Reštart pre MUoZ v druhom vyzvaní, ale aj opatrenie 2 v prvom vyzvaní, Absolventská prax, Úspešne na trhu práce, ale aj Vzdelávanie, hlavne REPAS+ prvé vyzvanie, niečo menej druhé vyzvanie a čiastočne Šanca pre mladých a Vybrané AOTP pre mladých. NP Vzdelávanie nebol pôvodne priradený k výsledku počas revízie intervenčnej logiky PO2.

K zvyšovaniu zamestnatelnosti mladých celkovo prispievajú opäť nasledovné projekty – Praxou k zamestnaniu, Absolventská prax, REŠTART v druhom vyzvaní, o niečo menej Úspešne na trhu práce, REPAS+ v druhom vyzvaní a Reštart, opatrenia 2 v prvom vyzvaní. Čiastočne prispieva aj KOMPAS+ a tiež dve DOP.

K zvyšovaniu zamestnatelnosti mladých s nízkou kvalifikáciou a DN najviac prispieva projekt Praxou k zamestnaniu, o niečo menej Úspešne na trhu práce a čiastočne Šanca pre mladých, či KOMPAS+ prvé vyzvanie a DOP.

Pri revízii intervenčnej logiky neboli priradené k výsledku NP Praxou k zamestnaniu, Úspešne na trhu práce a REŠTART. Na druhej strane tu boli priradené AOTP pre mladých, ktoré k výsledku prispeli len minimálne.

Ako je vidieť z tabuľky a ďalších výsledkov, nastavenie intervenčnej logiky PO2 a jej implementácia najviac prispeli k zamestnanosti MUoZ a tiež aj k celkovej zamestnatelnosti. Z pohľadu zvyšovania aktivity NEET bol efekt projektov vzhľadom na očakávané výsledky nižší, rovnako ako v prípade zamestnatelnosti nízko kvalifikovaných DN, kde bol efekt ešte nižší ako pri aktivite NEET. Napríklad NP Šanca pre mladých, zameraný na DN MUoZ, sa veľmi nevydaril a hlavne v období, v ktorom sa implementoval, bola štruktúra DN nezamestnaných nepriaznivá voči jeho nastaveniu. Tento projekt totiž len veľmi ťažko zachytáva DN MUoZ bez vzdelania alebo so základným vzdelaním, o ktorých má len veľmi málo zamestnávateľov záujem.

Na základe vyššie uvedeného možno teda skonštatovať, že **špecifický cieľ 2.1.1 PO2: Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnatelnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce, bol do veľkej miery naplnený vďaka väčšine použitých nástrojov**, a to najmä v oblasti zvýšenia zamestnanosti a zamestnatelnosti mladých ľudí, ktoré veľmi dobre „zabrali“ hlavne v ťažších časoch na trhu práce v neskorších obdobiach (roky 2018 – 2019), v časoch hospodárskej konjunktúry sa ich účinnosť znižovala aj s ohľadom na zmeny v štruktúre MUoZ smerom k horšie zamestnatelným skupinám. Z tohto pohľadu dokázali mnohé nástroje svoje opodstatnenie ich pokračovania aj v budúcnosti po zvážení viacerých faktorov.

V budúcnosti je potrebné zvážiť, ako by sa použité nástroje mohli upraviť tak, aby bola ich účinnosť ešte väčšia v danom kontexte a ich flexibilita umožňovala podchytiť lepšie meniace sa podmienky na trhu práce i skladbu cieľovej skupiny - nezamestnaných mladých ľudí.

Hlavné zistenia a závery EO2

Pomoc v rámci PO2: **Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí** je zabezpečovaná prostredníctvom siedmich NP a troch dopytovo-orientovaných výziev, ktorých implementácia bola podrobne rozobratá v predchádzajúcej kapitole. Na základe údajov z DB ÚPSVaR a zistení z riadených rozhovorov a FS je možné skonštatovať, že väčšina použitých nástrojov bola veľmi vhodná z pohľadu dosahovania očakávaných výsledkov a plnenia špecifického cieľa PO2: Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce. Táto vhodnosť bola viditeľná hlavne v prvých obdobiach ich implementácie, kde bola v rámci programového obdobia najhoršia situácia na trhu práce v cieľovej skupine PO2. S postupom času a so zlepšovaním celkovej sociálno-ekonomickej situácie v spoločnosti a situácie na trhu práce sa účinnosť týchto nástrojov znižovala. Neboli však nahradené nástrojmi, ktoré by lepšie reflektovali zmeny v štruktúre nezamestnaných smerom k menej zamestnateľným skupinám.

Po analýze účinnosti nástrojov sa javia najúčinnjšími hlavne nasledovné projekty: NP Praxou k zamestnaniu, NP Reštart pre MUoZ, NP Absolventská prax štartuje zamestnanie a NP Vzdelávanie MUoZ, ktoré prispeli ku všetkým očakávaným výsledkom PO2. Podobný efekt mohli mať aj NP Úspešne na trhu práce, aktivita 1, a to kvôli nastaveniu na udržateľnosť pracovného miesta po skončení podpory a vyžadovanie preobsadenia v prípade predčasného odchodu MUoZ z podpory. Avšak v čase, keď sa implementoval, konkuroval mu hlavne svojím obsahom a efektami na zamestnanosť a zamestnateľnosť MUoZ súbežne implementovaný NP Praxou k zamestnaniu, kde tieto podmienky neboli a ľahšie plnenie preberalo MUoZ práve NP Úspešne na trhu práce. Podobne 2. aktivita NP Úspešne na trhu práce v oblasti samozamestnávania, kde jej zase konkuroval § 49 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.

Aj keď nástroje čiastočne podporili DN MUoZ s nízkou kvalifikáciou, práve ten, ktorý bol na to výhradne určený – NP Šanca pre mladých, mal iba malý efekt, a to hlavne preto, že v čase, kedy sa začal plne realizovať, sa štruktúra DN MUoZ zmenila smerom k vyššiemu podielu horšie zamestnateľných MUoZ, pre ktorých svojím obsahom nebol presne určený. Celkovo možno skonštatovať, že práve takýto nástroj v skladbe projektov chýbal, pretože nastavenia DOP, ktoré boli tiež určené pre podobné skupiny MUoZ, neumožňovali ich plnú realizáciu (opäť konkurencia s viacerými NP a tiež sťažené podmienky a administratívna náročnosť pre podporených prijímateľov).

Záverom je potrebné skonštatovať, že hoci mnohé nástroje fungovali dobre, je možné ďalej zvýšiť ich účinnosť, a to ich lepšou kombináciou podmienenou efektívnejšou komunikáciou a spoluprácou medzi zúčastnenými stranami, ústiacou do menšieho počtu nástrojov s lepšie špecifikovanou cieľovou skupinou, ktoré zohľadňujú regionálne charakteristiky, sociálno-ekonomickú situáciu a situáciu na trhu práce, ako aj štruktúru nezamestnaných.

4.2 Vyhodnotenie plnenia výkonnostného rámca

EO3: Do akej miery je dosahované priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia ukazovateľov?

EO4: Existuje riziko nenaplnenia výkonnostného rámca OP ĽZ? Aké navrhujete opatrenia na elimináciu prípadného rizika?

Priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca PO2 je pomerne na vysokej úrovni, najmä pri ukazovateli O0085 je už dosiahnuté 174,65 % plnenie hodnoty zámeru pre rok 2023. Finančný MU F0002 k 31.12.2020 plní cieľovú hodnotu pre rok 2023 na 83 %. Nakoľko čisté kontrahovanie v rámci PO2 bolo k 31.12.2020 nad 100 % (VSV za rok 2020: brutto zazmluvnenie za EU/IZM zdroj k 31.12.2020 je 268 365 395,84 EUR, čo je 155,78 % alokácie (netto 206 540 094,58 EUR, 119,89 %)), plnenie zámeru by nemalo byť ohrozené a je možné predpokladať, že bude dosiahnuté na 100 %.

Tabuľka 37: Priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca PO2 OP ĽZ k 31.12.2020

Kód	Názov MU	Čiastkový cieľ (12/2018)	Skutočnosť (12/2020)	Zámer (2023)	Plnenie zámeru (%) (12/2020)
F0002	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii certifikačným orgánom a predložení žiadostí o platbu Európskej komisii, v EUR	144 350 518,00	154 686 088,40	187 471 320,00	82,51 %
O0085	Osoby vo veku do 29 rokov	52 014	124 752	71 430	174,65 %

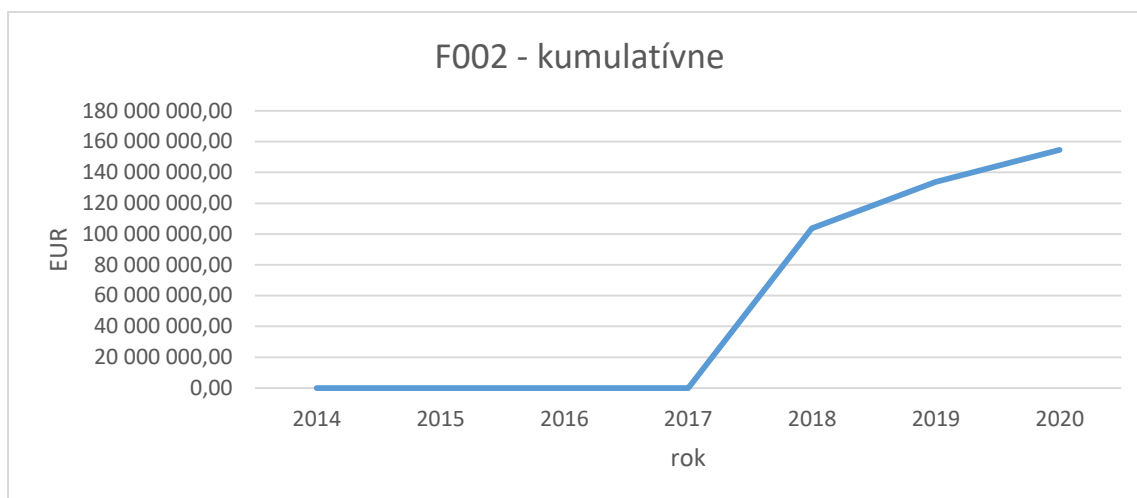
Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP ĽZ za rok 2020

Z dôvodu COVID-19 sa uskutočnili zmeny v OP ĽZ s cieľom zmierniť dopady pandémie na trh práce a ekonomickú situáciu obyvateľstva. Hlavnou zmenou bola realizácia nových opatrení, zameraných najmä na podporu udržania pracovných miest (projekt Prvá pomoc). Z tohto dôvodu prišlo k realokácii finančných prostriedkov v rámci prioritných osí. V roku 2020 sa v rámci prvej revízie OP ĽZ presunulo 36 039 788,00 EUR z PO2 do PO3 v súvislosti s COVID-19. Na základe rozhodnutia RO bolo dňom 31.10.2020 ukončené prijímanie nových žiadostí a následné uzatváranie dohôd v rámci NP PO2. Od 1.11.2020 nebolo možné uzatvárať nové dohody a vytvárať ďalšie záväzky, prebieha už len dofinancovanie nasledovných NP:

- NP Praxou k zamestnaniu 2,
- NP Úspešne na trhu práce,
- NP Absolventská prax štartuje zamestnanie (aktivita 1 do 31.8.2021, aktivita 2 bola ukončená k 11/2020),
- NP Reštart pre MUoZ 2,
- NP Vzdelávanie MUoZ – 2,

Z uvedeného vyplýva, že prebiehajúce dofinancovanie vybraných NP by malo zabezpečiť naplnenie cieľovej hodnoty finančného MU F0002 na 100 % a prípadné riziko nenaplnenia ukazovateľa F002 je tým eliminované.

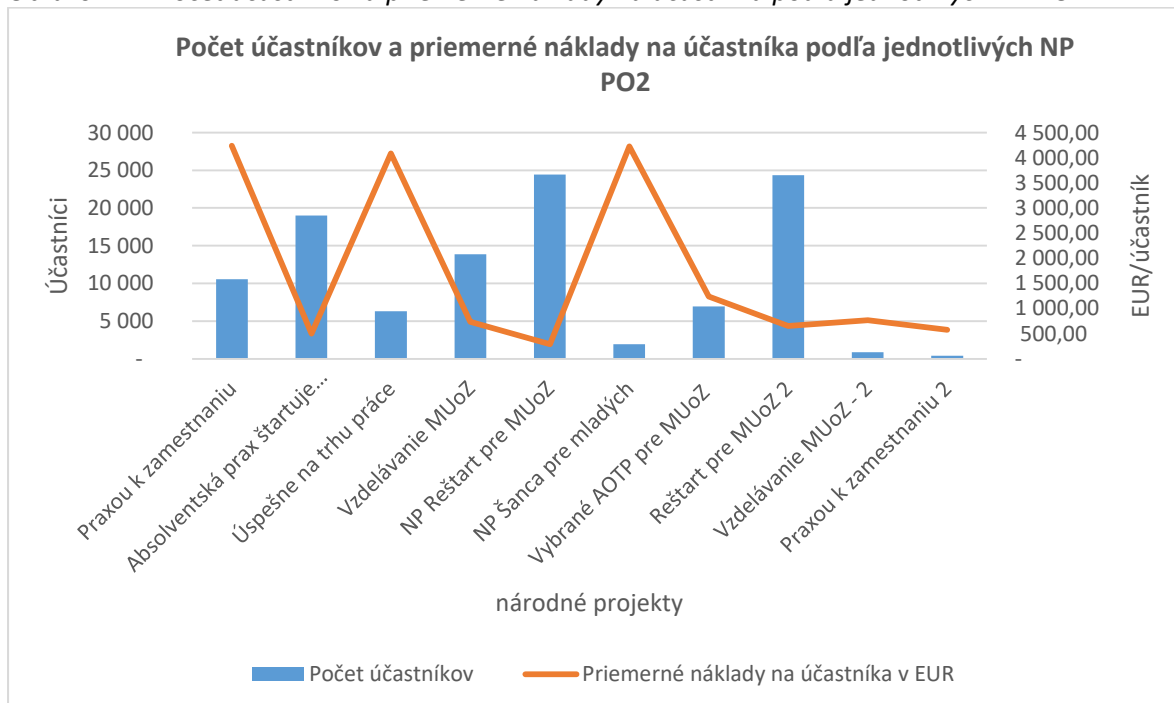
Obrázok 23: Kumulatívne plnenie MU F002

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP ĽZ za rok 2020

Z rozhovorov, ktoré realizoval hodnotiteľ vyplýva, že RO OP ĽZ reagoval na problémy s implementáciou prvých troch NP, ktoré sa začali realizovať v roku 2015 (Praxou k zamestnaniu, Absolventská prax štartuje zamestnanie, Úspešne na trhu práce) a realizoval potrebné zmeny, prostredníctvom ktorých sa zlepšilo čerpanie rozpočtu pre PO2. Problém s čerpaním alokácie verejných prostriedkov v prvých troch rokoch 2015 - 2017 bol vykompenzovaný aj so zavedením nových NP, ako napr. NP Vzdelávanie MUoZ, NP Reštart pre MUoZ, ktoré prispeli k plneniu cieľovej hodnoty MU O0085 za nižšie priemerné náklady na jedného účastníka (pozri obrázok 24).

Obrázok 24: Počet účastníkov a priemerné náklady na účastníka podľa jednotlivých NP PO2

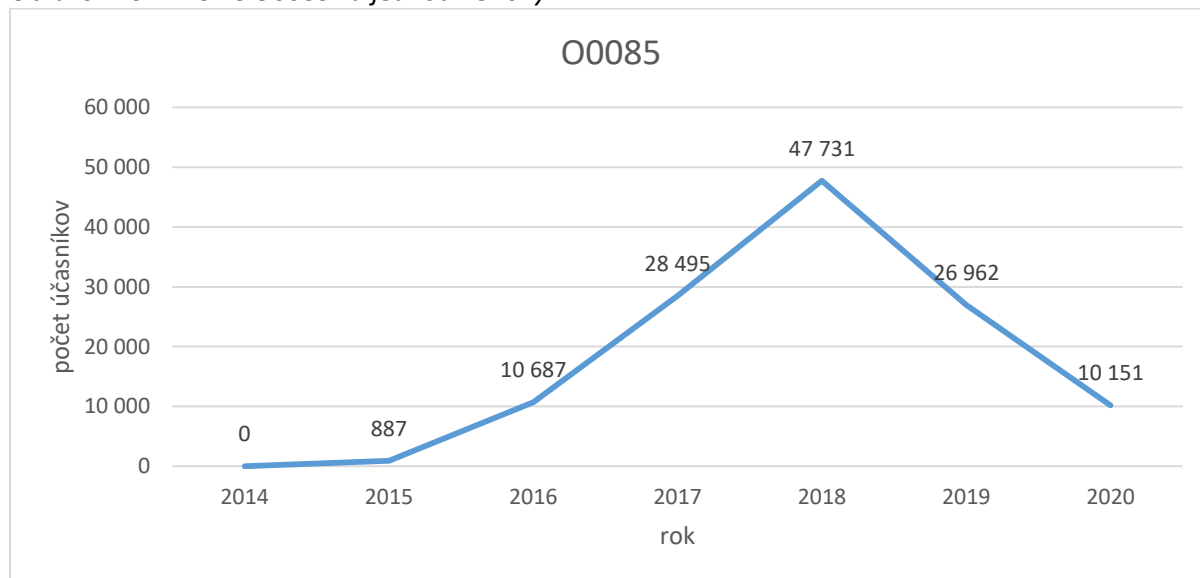

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP ĽZ za rok 2020

Fyzický ukazovateľ O0085 bol prekročený o 174 %. Pre výpočet cieľovej hodnoty sa vychádzalo z odhadovanej hodnoty nákladov na podporu jedného účastníka vo výške 2 230,00 EUR (t. j. cca 2 625,00 EUR pri miere spolufinancovania 85 %).

Ide o výraznejšie prekročenie cieľovej hodnoty. Hlavným dôvodom je zavedenie nových NP s nižšími nákladmi na účastníka v porovnaní s plánovanými nákladmi 2 624,55 EUR na jedného účastníka, ktoré vyplývajú z pomeru oboch MU F002/O0085 zahrnutých do výkonnostného rámca. Ako napr. pri NP Reštart pre MUoZ boli dosiahnuté priemerné náklady na účastníka vo výške 287,78 EUR. Najvyššie plnenie MU O0085 bolo dosiahnuté v roku 2018, následne ročné prírastky začali klesať. V roku 2019 sa na vývoji ročných prírastkov MU O0085 začalo prejavovať prehrievanie ekonomiky a v roku 2020 mala silný negatívny vplyv na prírastky sledovaného ukazovateľa pandémie COVID-19 (pozri obrázok 25).

Obrázok 25: Plnenie O0085 za jednotlivé roky

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP ĽZ za rok 2020

Obrázok 26: Plnenie O0085 kumulatívne za jednotlivé roky

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP ĽZ za rok 2020

Hlavné zistenia a závery EO3 a EO4

Celkovo je možné uviesť, že PO2 sa úspešne podieľa na implementácii OP ĽZ. Priebežné plnenie cieľovej hodnoty MU O0085 je už dosahované na úrovni 174,65 %. Plánovaná hodnota zámeru pre MU F002 by do konca programového obdobia mala byť dosiahnutá, k 31.12.2020 bola dosiahnutá na úrovni 83 %.

Pri stanovení hodnoty zámeru pre MU O0085 bol zvolený konzervatívny prístup, čo súvisí aj s tým, že na začiatku programovacieho obdobia nie sú známe všetky opatrenia, ktoré budú použité pri implementácii programu. Výber a zavádzanie jednotlivých opatrení súvisí aj s hospodárskym cyklom a vývojom na trhu práce. Za takýchto podmienok je ťažšie presne predikovať cieľové hodnoty, čo si vyžaduje určitú mieru flexibility a priebežnú úpravu v nadväznosti na vývoj kontextu a implementované nové opatrenia, prostredníctvom ktorých RO reagoval počas programovacieho obdobia na vývoj čerpania rozpočtu PO2, a tým aj na napĺňanie čiastkových cieľov a zámerov výkonnostného rámca. V budúcnom programovom období bude pre lepšie nastavenie hodnôt MU výkonnostného rámca, ktoré by boli ambicióznejšie a zároveň aj dosiahnuteľné, potrebné zaviesť flexibilný systém aktualizácie cieľových hodnôt MU, ktorý bude priebežne prehodnocovať meniace sa východiskové hodnoty kontextu, ako aj parametre nových opatrení (najmä priemerné náklady na účastníka).

4.3 Zhodnotenie hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vykonávania PO2

EO5: Do akej miery je vhodne nastavený systém zberu dát vo vzťahu k účastníkom, prípadne do akej miery je možné zefektívniť a zjednodušiť proces získania týchto informácií?

Ústredným prvkom zberu dát vo vzťahu k účastníkom je karta účastníka. Karta účastníka je formulár definovaný Prílohou 4 MP č. 17 CKO a vychádza z legislatívnych požiadaviek EÚ na údaje o účastníkoch, ktoré majú byť členskými štátmi zbierané. Karta účastníka obsahuje nasledujúce údaje:

- základné údaje osoby
- kontaktné údaje osoby
- údaje o zamestnaneckom postavení
- údaje o dosiahnutom vzdelaní
- údaje o znevýhodnení
- ďalšie údaje – najmä údaje súvisiace s účasťou osoby na aktivite projektu
- typ záznamu – udalosť, ktorá vyvolala záznam v karte účastníka (vstup do aktivity, riadny alebo mimoriadny výstup z aktivity, meranie 6 mesiacov po výstupe)

Proces zberu údajov definovaných kartou účastníka pri vstupe účastníka na aktivitu projektu obsahuje nasledujúce kroky:

1. Proces začína zaradením účastníka na projekt.
2. Účastník vyplní kartu účastníka.
3. Ak účastník nie je schopný vyplniť kartu účastníka, čo nastáva vo väčšine prípadov, kartu účastníka vyplní spolu s pracovníkom úradu PSVaR.
4. Pracovník úradu PSVaR údaje z karty účastníka prepíše do ISSZ, pri údajoch, kde sa vyžaduje len odpoveď v tvare „áno/nie“ zapisuje len kladné odpovede, záporné odpovede sú predvyplnené.

5. Proces zápisu údajov pri vstupe účastníka do aktivity je ukončený.

Počas skupinových rozhovorov s pracovníkmi rôznych úradov PSVaR zodpovednými za vyplnenie a prepis karty účastníka boli zistené nasledujúce skutočnosti, ktoré boli prezentované prakticky na všetkých stretnutiach v podobnom rozsahu (frekvencia uvádzaných problémov s vyplňaním karty účastníka umožňuje tieto zistenia zovšeobecniť):

- Otázky sú v karte účastníka formulované komplikovane, väčšina účastníkov nie je schopná samostatne zodpovedať dané otázky, čo platí často aj o účastníkoch s VŠ vzdelaním. Napr. požiadavka na výber najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania s výberom možností stupňov vzdelania podľa ISCED vyžaduje podrobnejšiu znalosť stupňov vzdelania podľa ISCED, ktoré nie sú v mnohých prípadoch kompatibilné so zaužívanými pojmami používanými bežnou populáciou, do ktorej patria účastníci (napr. ISCED 2 nižšie sekundárne vzdelanie vyžaduje bližšie vysvetlenie účastníkovi, aby vedel, o aký typ dosiahnutého stupňa vzdelania ide).
- Vypĺňanie karty účastníka s účastníkom zaberie zamestnancom úradov PSVaR približne 5 až 10 minút. Pri priemernom čase 7,5 minúty, podiele účastníkov, ktorým treba pomôcť vo výške 66 % a počte účastníkov cez 100 000 presahuje čas (počas trvania programu), ktorý venujú zamestnanci úradov PSVaR vyplňaniu kariet účastníkov, 10 000 pracovných hodín (cieľom výpočtu nie je stanoviť presné číslo, ale odhadnúť rádovo možnú úsporu času pri lepšej formulácii otázok).
- Prepis údajov z karty účastníka v papierovej forme do ISSZ trvá približne 2 - 3 minúty.
- Karta účastníka obsahuje údaje, ktoré je potrebné doplniť 6 mesiacov po ukončení účasti na aktivite. Ak nie je účastník v evidencii UoZ, pracovníci úradov PSVaR nemajú možnosť tieto údaje doplniť. Uvedené údaje 6 mesiacov po ukončení účasti na aktivite získava ÚPSVaR z údajov z rôznych systémov.
- Časť údajov potrebných pre vyplnenie karty účastníka alebo potrebných na overenie pravdivosti údajov poskytnutých účastníkom sa nachádza v iných informačných systémoch štátnej správy, najmä Sociálnej poisťovne a ÚPSVaR. Príslušní zamestnanci často nemajú prístup do uvedených systémov, musia si zisťovať potrebné údaje na iných oddeleniach úradu PSVaR, ktorých pracovníci majú k daným údajom prístup (údaje o vymeriavacích základoch, o rôznych dávkach poskytovaných účastníkom, ktoré sú predpokladom pre stanovenie znevýhodnenia účastníka a pod.). O prepojení systémov je vedená diskusia už viac ako 5 rokov, no zatiaľ bez výsledku.
- Osobitnou kategóriou systému zberu dát sú „iné údaje“, ktoré v zmysle MP CKO č. 17 majú pridelený prefix „D“ nasledovaný jedinečným 4-čísľom. Pre implementáciu PO2 bolo definovaných v uvedenom MP CKO č. 17 ukazovateľov pre iné údaje. Tabuľka č. 38 obsahuje hodnoty daných ukazovateľov k 31.12.2020 za všetky projekty, či už ukončené alebo neukončené.

Tabuľka 38: Zoznam iných údajov definovaných pre PO 2 vrátane skutočných dosiahnutých hodnôt

Kód	Názov	Ženy	Muži	Spolu
D0115	Počet novovytvorených pracovných miest pre mladých ľudí (do 25 rokov) (MJ: FTE)	0,0	0,0	0,0
D0116	Počet novovytvorených pracovných miest pre mladých ľudí (do 25 rokov) obsadených ženami (MJ: FTE)	0,0	0,0	0,0
D0249	Počet pracovníkov, pracovníčok refundovaných z projektu mimo technickej pomoci OP/OP TP (MJ: FTE)	7,7	2,6	10,3
D0250	Počet pracovníkov, pracovníčok so zdravotným postihnutím refundovaných z projektu mimo technickej pomoci OP/OP TP (MJ: FTE)	0,0	0,0	0,0
D0259	Počet pracovníkov, pracovníčok – príslušníkov, príslušníčok tretích krajín, refundovaných z projektu mimo technickej pomoci OP/OP TP (MJ: FTE)	0,0	0,0	0,0

D0261	Mzda mužov refundovaná z projektu (priemer) (MJ: EUR)	0,0	0,0	1 346,5
D0262	Mzda mužov refundovaná z projektu (medián) (MJ: EUR)	0,0	0,0	2 583,0
D0263	Mzda žien refundovaná z projektu (priemer) (MJ: EUR)	0,0	0,0	898,3
D0264	Mzda žien refundovaná z projektu (medián) (MJ: EUR)	0,0	0,0	1 822,2
D0266	Podiel žien na riadiacich pozíciách projektu (MJ: %)	175,0	25,0	200,0
D0267	Podiel žien na iných ako riadiacich pozíciách projektu (MJ: %)	181,7	68,3	250,0
D0268	Počet absolventov vzdelávacích aktivít projektu (MJ: počet)	0,0	0,0	0,0
D0269	Počet absolventov vzdelávacích aktivít projektu zo znevýhodnených skupín (MJ: počet)	0,0	0,0	0,0
D0311	Počet účastníkov, ktorí nie sú sledovaní prostredníctvom karty účastníka (MJ: osoby)	0,0	0,0	0,0
D0315	Miera zeleného verejného obstarávania pri nákupe kopírovacieho a grafického papiera (MJ: %)	0,0	0,0	0,0
D0316	Miera zeleného verejného obstarávania pri nákupe kancelárskych zariadení (MJ: %)	0,0	0,0	0,0
D0317	Miera zeleného verejného obstarávania pri nákupe zobrazovacích zariadení (tlačiarne, kopírovacie stroje a multifunkčné zariadenia) (MJ: %)	0,0	0,0	0,0

- Ako je zrejme z tabuľky č. 38, len 7 ukazovateľov iných údajov majú vyplnené hodnoty. Navyše väčšina uvedených hodnôt je agregovaná nesprávne, nakoľko napr. hodnoty podielu presahujú 100 % a priemerné alebo mediánové mzdy sú sčítané, čo ilustruje príklad ukazovateľa „D0262 - Mzda mužov refundovaná z projektu (medián)“ a jeho hodnoty rozpísané na individuálne projekty v nasledujúcej tabuľke č. 39:

Tabuľka 39: Hodnoty pre ukazovateľ D0262 - Mzda mužov refundovaná z projektu (medián) podľa projektov

Názov projektu	Hodnota meraná kumulatívne spolu
Centrá pracovnej záruky mladých	6,90
Podpora MUoZ	1 337,12
Reštart pre MUoZ 2	1 239,00
Praxou k zamestnaniu 2	0,00

- Ukazovateľ „D0262 - Mzda mužov refundovaná z projektu (medián)“ bola vykázaná len pri 4 projektoch, no pri žiadnom z projektov sa nedá považovať za hodnovernú, nakoľko je výrazne iná ako napr. medián mzdy v národnom hospodárstve, pričom pri MUoZ je pravdepodobné, že dosiahnutá mediánová mzda by mala byť nižšia ako medián mzdy v národnom hospodárstve.
- Rovnaké problémy sú spojené aj zo zvyšnými hodnotami iných údajov na individuálnej úrovni projektov a preto nie je možné iné údaje v ich aktuálnom stave použiť pre predkladané hodnotenie.

EO6: Do akej miery je možné zintenzívniť implementáciu PO?

Vzhľadom na fakt, že implementácia NP bola v priebehu roka 2020 pozastavená, voľné finančné zdroje realokované a implementácia fakultatívnych AOTP v rámci PO2 prerušená, hodnotiteľ nepovažuje za potrebné formulovať odporúčania pre OP ĽZ.

Nižšie uvedené odporúčania sú orientované na zvýšenie intenzity a kvality podpory mladých ľudí v programovom období 2021 - 2027 v OP Slovensko, pričom zohľadňujú odporúčania Rady posilniť implementáciu Záruky pre mladých ľudí (30. október 2020). Pandémia COVID-19 a jej dôsledky sa začali negatívne prejavovať na trhu práce v celej EÚ. Mladí ľudia sú rizikovou skupinou vo všetkých členských štátoch EÚ, ktorá veľmi citlivo reaguje na nerovnováhy na trhu práce. Slovensko nie je výnimkou, a preto je nevyhnutné začať so systematickou prípravou implementácie posilnenej Záruky pre mladých a predovšetkým opatrení, ktoré pomôžu riešiť reálne problémy mladých ľudí mimo zamestnania, vzdelávania a odbornej prípravy (tzv. NEET).

- **Kapitalizácia poznatkov a skúseností s implementáciou IZM a jednotlivých opatrení pre mladých ľudí** – Prostredníctvom OP ĽZ bol na podporu zamestnávania mladých ľudí investovaný významný objem verejných zdrojov. Do konca roka 2020 sa NP zúčastnilo viac ako 100 000 MUoZ, čo tvorí jedinečnú vzorku pre detailné posúdenie účinnosti a efektívnosti podporovaných intervencií. Sme presvedčení, že príprava nových nástrojov musí zohľadňovať nielen záujem zamestnávateľov a počet účastníkov (t. j. absorpčnú kapacitu), ale aj čistú účinnosť a efektívnosť opatrení pre rôzne skupiny MUoZ. Zároveň je potrebné zohľadniť kontext intervencií, keďže ekonomický rast bol do roku 2020 sprevádzaný vysokým dopytom po pracovnej sile vo všetkých regiónoch.
- **Systematické budovanie kapacít pre verejné politiky zamerané na zamestnanosť a trh práce** – Slovenská republika každoročne vynakladá významnú časť verejných zdrojov (EÚ a ŠR) na politiky zamestnanosti. Napriek posilneniu analytických kapacít rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, programy a opatrenia implementované v PO 2014 - 2020 len v obmedzenej miere vychádzali z overiteľných faktov. Účelom budovania kapacít je prostredníctvom výskumu systematicky zhodnocovať poznatky o fungovaní podporených intervencií (napr. pre MUoZ) a využívať najnovšie poznatky na efektívnejšiu podporu zamestnanosti a vyššiu kvalitu verejných služieb zamestnanosti. Skupina mladých ľudí (vrátane NEET) predstavuje ľudský kapitál, ktorý má zásadný význam pre rozvoj celej spoločnosti. Tomuto významu má zodpovedať úroveň poznatkov dostupných pre tvorbu a implementáciu verejných politík.
- Napriek rýchlo sa meniacej situácii v hospodárstve a na trhu práce v nadväznosti na priebeh pandémie COVID-19 **odporúčame využívať strednodobé a dlhodobé prognózy vývoja trhu práce**. Predikcia vývoja trhu práce na Slovensku a v jednotlivých regiónoch by mala tvoriť základné východisko pre prípravu priorít, cieľov a opatrení financovaných zo zdrojov ESF v PO 2021 - 2027. Prognózy vývoja trhu práce je potrebné na pravidelnej báze aktualizovať, aby mohli slúžiť na podporu riadenia verejných politík a programov v rezorte práce. Pre lepšie nastavenie služieb zamestnanosti, špecificky pre mladých ľudí, považujeme za vysoko relevantné **vypracovanie profilov regionálnych trhov práce**. Účelom je získať ucelené informácie o požiadavkách zamestnávateľov vo vzťahu k zručnostiam (kompetenciám) a o prekážkach pri uplatnení sa na trhu práce (napr. mladých ľudí).
- **Dôkladné poznanie cieľovej skupiny je základným predpokladom pre návrh účinných intervencií**, preto považujeme za dôležité vytvoriť platformu pre systematickú a odbornú spoluprácu s relevantnými partnermi. Potreby, preferencie a správanie mladých ľudí sa veľmi rýchlo menia. Ak majú byť navrhované opatrenia účinné a zároveň dostupné pre cieľovú skupinu, musia vychádzať z poznania NEET. Ústredné orgány štátnej správy, ale aj úrady práce sú často príliš vzdialené od mladých ľudí. Spolupráca s relevantnými partnermi umožňuje

prepojenie poznatkov z rôznych oblastí (vzdelávanie, práca s mládežou, sociálne služby) a zapojenie aktérov, ktorí dlhodobo pracujú s mladými ľuďmi v ich prirodzenom prostredí (školy, mimovládne organizácie, komunity, neformálne skupiny). Poznatky a skúsenosti je potrebné využiť v prospech návrhu takých intervencií, ktoré reagujú na reálne potreby cieľovej skupiny.

- **Navrhnúť a zaviesť preventívne opatrenia na minimalizáciu dlhodobých NEET.** Odporúčame vybudovať systém včasnej identifikácie mladých ľudí, ktorí čelia vážnym životným situáciám, ktoré môžu vyústiť do predčasného ukončenia školskej dochádzky, marginalizácie na trhu práce a v spoločnosti. Je potrebné zabezpečiť priebežnú komunikáciu a úzku spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, úradov práce a miestnych samospráv pri podpore ohrozených jednotlivcov a skupín mladých ľudí. Zvýšenie kvality vzdelávania a odbornej prípravy spolu s cieľovými opatreniami na podporu mladých ľudí ešte v procese vzdelávania majú preventívny charakter. Pre mladých ľudí (a ich rodiny) je potrebné vytvoriť štandardizované a integrované služby, ktoré sa sústreďia na klienta už v rámci vzdelávacieho systému a následne v ďalších životných situáciách. Služby je potrebné poskytovať pro-aktívne a minimalizovať administratívnu záťaž klientov.
- **Odborne pripraviť inštitúcie a pracovníkov, ktorí majú poskytovať služby pre NEET.** Práca s mladými ľuďmi si vyžaduje významné zmeny vo fungovaní verejných inštitúcií. Od poskytovateľov služieb pre mladých ľudí sa očakáva otvorenosť, komunikácia, flexibilita a orientácia na klienta. Väčšina verejných inštitúcií stále kladie dôraz na formálny súlad, administratívne náročné postupy a pôsobí uzavreto. Úspešnosť poskytovania služieb závisí od prípravy a odbornosti pracovníkov, ktorí sú v kontakte s mladými ľuďmi. Poskytovatelia Záruky pre mladých ľudí musia zabezpečiť kontinuálny rozvoj vlastných zamestnancov. To si bude vyžadovať popri dodatočných finančných prostriedkoch zmenu prístupu k rozvoju ľudských zdrojov vo verejnom sektore.
- **Zabezpečiť informovanosť cieľovej skupiny o štandardizovaných službách,** ktoré môžu využívať v rôznych životných situáciách. Obsah a formu komunikácie je potrebné prispôbiť cieľovej skupine, v opačnom prípade môže vyvolať negatívne reakcie. Komunikačné stratégie a nástroje odporúčame pilotne testovať v prípravnej fáze a kontinuálne vyhodnocovať ich účinnosť.
- Prerušenie implementácie NP a fakultatívnych nástrojov spôsobilo, že momentálne má cieľová skupina obmedzený prístup ku komplexnej podpore zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. To znamená, že primárne sa využívajú obligatórne nástroje vyplývajúce z platnej legislatívy, fakultatívne nástroje podporované z PO2 sú dočasne pozastavené⁴⁴. **Odporúčame zintenzívniť prípravu PO 2021 – 2027, špecificky využívanie zdrojov ESF+ na implementáciu Záruky pre mladých ľudí.** S ohľadom na vývoj na trhu práce zväžiť čo najskoršie začatie implementácie podpory pre mladých ľudí (a iné rizikové skupiny).
- **Štandardizovať opatrenia a služby určené pre MUoZ.** Ponuka úradov PSVaR pre zamestnávateľov a UoZ bude závisieť od NP financovaných z ESF+. Odporúčame už v prípravnej fáze posúdiť možné duplicity a vzájomnú konkurenciu národných projektov. Obdobné odporúčanie platí pre zosúladenie nástrojov podporovaných cez NP a dopytovo-orientované výzvy. Zastávame názor, že je možné vybrať najúčinnnejšie/najefektívnejšie AOTP pre špecifické skupiny do 29 rokov a sprehľadniť celý systém služieb zamestnanosti pre zamestnávateľov a MUoZ, aj s ohľadom na regionálne špecifiká. Za účelom implementácie

⁴⁴ V reakcii na pandémiu COVID-19 boli voľné finančné prostriedky NP realizované v rámci PO2 presmerované do nástrojov na udržanie zamestnanosti, tzv. Prvá pomoc.

Záruky pre mladých ľudí vhodne prepojiť financovanie z dostupných zdrojov: Plán obnovy a odolnosti, REACT, ESF+, EFRR a štátny rozpočet.

- **Pri tvorbe modelov poskytovania služieb a verejných intervencií pre mladých ľudí podrobne rozpracovať teóriu zmeny.** Pochopenie vzájomných súvislostí a predpokladov pre dosiahnutie želanej zmeny je vhodným východiskom pre nastavenie funkčných verejných intervencií. V pravidelných intervaloch je potrebné overiť platnosť základných predpokladov a funkčnosti intervencie.
- **Vytvoriť systém priebežného sledovania pokroku v implementácii Záruky pre mladých ľudí.** Iniciovať špecifické hodnotenie zamerané na posúdenie systému monitorovania OP LŽ a kvality vykazovaných údajov. Na základe získaných poznatkov zlepšiť kvalitu zberu, spracovania a vykazovania merateľných ukazovateľov a iných údajov ako nástrojov strategického riadenia programu.

E07: Do akej miery sú finančné prostriedky a nástroje použité na plnenie cieľov využívané efektívne a hospodárne?

Posúdenie efektívnosti a hospodárnosti NP

Prístup k hodnoteniu

Pri posudzovaní efektívnosti a hospodárnosti NP sme aplikovali rovnakú metodiku a využili výsledky predchádzajúceho hodnotenia s názvom „Hodnotenie vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce“. Hodnotenie efektívnosti a hospodárnosti berie do úvahy výsledky čistej účinnosti finančnej návratnosti opatrení podporovaných v rámci PO2, ktoré sú prezentované v kontexte celkových účinkov intervencií (hrubej účinnosti).

Čistá účinnosť bola v uvedenom hodnotení stanovená pre jednotlivé mesiace vybraného časového obdobia (podľa dostupnosti údajov v rozsahu 18 až 36 mesiacov) po začiatku kontrafaktuálneho scenára, t. j. po začiatku účasti na hodnotenom AOTP. Čistá účinnosť je teda vyjadrená časovým radom hodnôt a pre jej posúdenie treba zhodnotiť vývoj celého radu hodnôt, nakoľko účinky rôznych AOTP sa prejavujú v čase rôznym spôsobom. Napríklad podpora vytvorenia pracovného miesta dosahuje čistú účinnosť (pri relatívne vysokých nákladoch) ihneď po začiatku účasti na AOTP, kým účinky AOTP zameraných na zvýšenie kvalifikácie sa dostavia až po určitom čase (po niekoľkých mesiacoch).

Čistá účinnosť bola vypočítaná pre každý sledovaný mesiac pomocou kontrafaktuálnej metódy Propensity Score Matching (PSM) ako rozdiel podielu zamestnaných podporených UoZ na celkovom počte podporených UoZ vo vzorke a podielu zamestnaných nepodporených UoZ na celkovom počte nepodporených UoZ vo vzorke po spárovaní podporených a nepodporených UoZ na základe niekoľkých desiatok rôznych charakteristík (napr. vek, stupeň dosiahnutého vzdelania, pohlavie, kraj trvalého pobytu, rôzne typy znevýhodnenia, predchádzajúce pracovné skúsenosti, ovládanie cudzích jazykov, PC a pod.) tak, aby porovnávané vzorky podporených a nepodporených UoZ vykazovali čo najmenšie rozdiely v charakteristikách použitých pre párovanie a následne pre výpočet čistej účinnosti.

Positívna čistá účinnosť znamená, že s pomocou AOTP sa podporení UoZ uplatňujú na trhu práce lepšie, ako keby sa na hodnotenom AOTP nezúčastnili. Negatívna čistá účinnosť naopak znamená, že s pomocou AOTP sa podporení UoZ uplatňujú na trhu práce horšie, ako keby sa na hodnotenom AOTP nezúčastnili.

Pre konečné zhodnotenie hospodárnosti AOTP je však kľúčová finančná návratnosť, ktorá vychádza z čistej účinnosti a porovnáva náklady na hodnotené AOTP s finančnými prínosmi daného AOTP. Napriek pozitívnej čistej účinnosti AOTP môžu finančné náklady prevýšiť finančné prínosy daného AOTP, čo má za následok konštatovanie, že použitie finančných prostriedkov na dané AOTP bolo neekonomické. Do hodnotenia hospodárnosti podľa citovaného hodnotenia (v uvedenom hodnotení bol pre hospodárnosť použitý pojem čistá finančná efektívnosť) vstupovali nasledujúce faktory (poradie faktorov odzrkadľuje zároveň význam ich dopadu na výslednú hospodárnosť/čistú finančnú efektívnosť):

1. Náklady na AOTP
2. Čistá účinnosť AOTP
3. Trvalosť čistých účinkov AOTP
4. Odvody na sociálne a zdravotné poistenie a daň z príjmov po uplatnení sa na trhu práce
5. Výdavky na pasívne politiky trhu práce
6. DPH zo zvýšenej spotreby
7. Náklady úradov PSVaR na poskytovanie služieb zamestnanosti
8. Diskontná sadzba pre stanovenie čistej súčasnej hodnoty AOTP

Metodika výpočtu finančných prínosov je podrobne popísaná v citovanom hodnotení. Pre posúdenie čistej finančnej efektívnosti (t. j. hospodárnosti) boli v citovanom hodnotení použité 2 nasledujúce ukazovatele:

- Čistá súčasná hodnota finančných prínosov hodnotených AOTP, ktorá je vyjadrená v EUR a jej pozitívna hodnota znamená, že je hodnotené AOTP finančne efektívne. ČSH bola kalkulovaná len počas sledovaného obdobia, nakoľko dôraz bol kladený na ďalší ukazovateľ finančnej efektívnosti (finančná návratnosť), ktorý zrozumiteľnejšie komunikuje úroveň finančnej efektívnosti.
- Finančná návratnosť, ktorá vyjadruje počet rokov potrebných na zaplatenie nákladov hodnoteného opatrenia tokom čistých finančných prínosov diskontovaných do obdobia vzniku nákladov na hodnotené AOTP.

NP ABSOLVENSKÁ PRAX ŠTARTUJE ZAMESTNANIE

NP sa zamerával na podporu zamestnateľnosti a zamestnanosti absolventov škôl evidovaných na úradoch PSVaR prostredníctvom získania pracovných zručností. V rámci NP sa realizovali dve hlavné aktivity zamerané na cieľovú skupinu NEET do 29 rokov:

- i) vykonávanie absolventskej praxe u zamestnávateľa a poskytovanie finančného paušálneho príspevku na vykonávanie absolventskej praxe podľa § 51 zákona o službách zamestnanosti,
- ii) poskytovanie finančného príspevku (v zmysle § 54 ods. 1 písm. a)) na podporu vytvárania pracovných miest zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru MUoZ, ktorý u zamestnávateľa vykonával absolventskú prax.

Tabuľka 40: Prehľad základných údajov o NP Absolventská prax štartuje zamestnanie

ABSOLVENSKÁ PRAX ŠTARTUJE ZAMESTNANIE			
Kód projektu:	312021A051	Vyzvanie:	OP LŽ NP 2015/2.1.1/03
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 51 a § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	08/2015	Koniec realizácie:	08/2021 (plánovaný)

Alokácia:	17 717 025,00 EUR	Čerpanie:	10 892 808,75 EUR
Počet účastníkov:	§ 51: 21 589 § 54: 44	Počet DN:	§ 51: 409 § 54: 0
Náklady účastníci:	§ 51: 11 138 593,11 EUR § 54: 59 002,05 EUR	Náklady DN:	§ 51: 215 053,32 EUR § 54: 0 EUR
Náklady na účastníka:	§ 51: 515,93 EUR § 54: 1 340,96 EUR	Náklady na DN:	§ 51: 525,80 EUR § 54: 0 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	§ 51: 16 517 § 54: 44	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	§ 51: 235 § 54: n/a
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	§ 51: 17 136 § 54: 43	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	§ 51: 261 § 54: n/a

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

NP sa začal realizovať v roku 2015 ako prvý z NP určených na plnenie cieľov PO2. Do 31.12.2020 bolo vyčerpaných približne 10,89 mil. EUR, čo predstavuje 61,48 % z pôvodnej alokácie pre NP.

Prevažná časť finančných zdrojov bola využitá na realizáciu aktivity 1 – vykonávanie absolventskej praxe. **Absolventskú prax ukončilo spolu 21 589 MUoZ a 409 DN MUoZ.** Dosiahnuté hodnoty poukazujú na záujem o nástroj ako na strane MUoZ, tak aj u zamestnávateľov. **Z regionálneho hľadiska sa nástroj najviac využíval v Prešovskom kraji (4 192 účastníkov) a Košickom kraji (4 489 účastníkov).** V ostatných oprávnených krajoch dosiahol priemerný počet účastníkov na § 51 úroveň 2 277 účastníkov. Priemerný náklad na jedného účastníka bol 515,93 EUR (525,80 EUR pri DN UoZ).

Na základe dostupných údajov môžeme konštatovať, že finančný príspevok v rámci aktivity 2 zamestnávateľa využili na vytvorenie 44 pracovných miest. To znamená, že tento nástroj sa prakticky vôbec nevyužíval, resp. nebol o takto nastavený nástroj záujem zo strany zamestnávateľov. Pre vytváranie pracovných miest využívali zamestnávateľa výhodnejšie nástroje ponúkané úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci ostatných NP PO2.

Celková (hrubá) účinnosť vykonávania absolventskej praxe, t. j. podiel účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch a po 12 mesiacoch od ukončenia účasti na aktivite 1 mimo evidencie UoZ, je vysoká. **Po 6 mesiacoch od ukončenia účasti na absolventskej praxi bolo mimo evidencie približne 75 % účastníkov absolventskej praxe a po 12 mesiacoch sa ich podiel dokonca zvýšil na viac ako 77 %.** **Vykonávanie absolventskej praxe vykazuje pri DN MUoZ o niečo nižšiu účinnosť: 57 % po 6 mesiacoch a 64 % po 12 mesiacoch od ukončenia účasti na intervencii.** Pri oboch skupinách je podiel účastníkov, ktorí sa po 12 mesiacoch nevrátili do evidencie, vyšší ako po 6 mesiacoch. Vysoká miera umiestnenia účastníkov NP na trhu práce bola ovplyvnená dopytom na trhu práce.

V rámci NP Absolventská prax štartuje zamestnanie sme posudzovali čistou účinnosťou opatrenia podľa § 51 Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe⁴⁵. Z vykonanej kontrafaktuálnej analýzy vyplýva, že čistý efekt opatrenia po 9 mesiacoch dosiahol 15,2 %. **To znamená, že účastníci predmetnej aktivity mali o 15,2 % vyššiu úspešnosť pri uplatnení sa na trhu práce v porovnaní so skupinou MUoZ, ktorí sa opatrenia nezúčastnili. Čisté efekty opatrenia na účastníkov sú významné do 12. mesiaca po účasti (8,8 %), následne sa efekt opatrenia výrazne znižuje.**

⁴⁵ Pre opatrenie podľa § 54 - poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania pracovných miest zamestnávateľovi, ktorý príjme do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ktorý u zamestnávateľa vykonával absolventskú prax v zmysle § 51 zákona o službách zamestnanosti (ďalej len „absolventská prax“) nebolo možné vzhľadom na nízky počet účastníkov stanoviť čistou účinnosť a finančnú efektívnosť opatrenia.

Tabuľka 41: Čistá účinnosť opatrenia (%)

§ 51 Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti				
	po 9 m.	po 12 m.	po 18 m.	po 24 m.	po 36 m.
Spolu (15 – 29 rokov)	15,2	8,8	3,7	2,3	1,4

Pri aktuálnych priemerných nákladoch na účasť MUOZ na opatrení je čistá súčasná hodnota 367,68 EUR. To znamená, že pri dosiahnutej čistej účinnosti opatrenia a VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy na Slovensku budú **náklady na opatrenie po 3 rokoch stále prevyšovať ich prínosy (vyjadrené v ČSH).**

Tabuľka 42: Finančná efektívnosť nástroja

§ 51 Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe	Náklady v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu (15 - 29 rokov)	-594,93	-367,68	7,6

Ekonomickú návratnosť nákladov spojených s účasťou MUOZ na opatrení je možné očakávať po 7,5 roku, za predpokladu, že účastník ostane nepretržite mimo evidencie. Dosiahnutú finančnú návratnosť nákladov na opatrenie realizované podľa § 51 Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe považujeme za akceptovateľnú.

NP PRAXOU K ZAMESTNANIU

Cieľom NP bolo vytvoriť možnosť pre UoZ získať odborné zručnosti, vedomosti a praktické skúsenosti zodpovedajúce dosiahnutému stupňu a typu vzdelania formou mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa. Cieľovou skupinou boli UoZ vo veku do 25 rokov v evidencii UoZ minimálne 3 mesiace a UoZ vo veku do 29 rokov v evidencii UoZ minimálne 6 mesiacov, ktorí zároveň neboli v procese vzdelávania a nezúčastňovali sa na odbornej príprave (NEET).

Finančné príspevky boli poskytované na mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvoril pracovné miesto na dobu minimálne 9 mesiacov. Oprávnené boli náklady na mentorovanie, na úhradu časti celkovej ceny práce zamestnanca, ktorý bol prijatý do pracovného pomeru na mentorované zapracovanie a prax a na úhradu nákladov súvisiacich s mentorovaným zapracovaním a praxou. Realizácia NP sa začala v roku 2015 a NP bol formálne ukončený k 31.12.2019.

Tabuľka 43: Prehľad základných údajov o NP Praxou k zamestnaniu

PRAXOU K ZAMESTNANIU I.			
Kód projektu:	312021A017	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2015/2.1.1/01
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	06.11.2015	Koniec realizácie:	31.12.2019
Alokácia:	50 000 000,00 EUR	Čerpanie:	46 433 416,67 EUR
Počet účastníkov:	10 555	Počet DN:	3 021

Náklady účastníci:	45 700 330,07 EUR	Náklady DN:	12 406 827,49 EUR
Náklady na účastníka:	4 330,21 EUR	Náklady na DN:	4 107,42 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	8 183	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	1 929
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	8 682	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	2 116

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Na realizáciu NP bolo alokovaných celkovo 50 mil. EUR, z ktorých bolo do 31.12.2019 vyčerpaných viac ako 46 mil. EUR. Vysoká miera čerpania poukazuje na vysoký záujem o predmetný nástroj. Počas 4 rokov implementácie sa intervencie zúčastnilo celkovo 13 576 účastníkov, z tohto počtu takmer tretinu tvorili DN UoZ (3 021). Záujem o nástroj bol regionálne diferencovaný: počet účastníkov mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa stúpala smerom od západu na východ Slovenska. **Podiel účastníkov v Košickom a Prešovskom kraji predstavoval 50 % celkového počtu MUoZ, resp. 57 % DN MUoZ. Priemerné náklady na jedného účastníka NP dosiahli 4 266,88 EUR a pri DN účastníkoch to bolo o niečo menej – 3 982,43 EUR.**

Z pohľadu udržateľnosti pracovných miest (uplatnenia sa na trhu práce) vykazuje intervencia veľmi vysoké hodnoty. **Z celkového počtu účastníkov (mimo DN) bolo po 6 mesiacoch mimo evidencie viac ako 77 % účastníkov, po 12 mesiacoch to bolo dokonca viac ako 82 % účastníkov.** Vysoká hrubá účinnosť opatrenia bola podporená pozitívnym vývojom na trhu práce, ktorý bol sprevádzaný vysokým dopytom po pracovnej sile. **Tomu zodpovedá aj vysoká miera uplatnenia DN účastníkov aktivity: po 6 mesiacoch bola takmer 64 % a po 12 mesiacoch prekročila 70 %.** Celkové efekty mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa sa zvyšovali s časom od ukončenia účasti, čo znamená, že časť účastníkov, ktorí sa neuplatnili na trhu práce po 6 mesiacoch, si našli zamestnanie v nasledujúcom období.

Vzhľadom na pozitívne výsledky NP Praxou k zamestnaniu začal ÚPSVaR v roku 2019 realizovať pokračovanie NP s alokáciou 30 mil. EUR. Na mentorované zapracovanie a prax zamestnávateľ vytvoril pracovné miesto na dobu minimálne 6 mesiacov, resp. na neurčitý čas, pričom finančné príspevky sa poskytujú mesačne najviac počas 9 mesiacov.

Tabuľka 44: Prehľad základných údajov o NP Praxou k zamestnaniu 2.

PRAXOU K ZAMESTNANIU 2.			
Kód projektu:	312021X470	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2019/2.1.1/02
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z. z. § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	08/2019	Koniec realizácie:	08/2023
Alokácia:	29 999 996,00 EUR	Čerpanie:	11 043 709,73 EUR
Počet účastníkov:	4 064	Počet DN:	518
Náklady účastníci:	19 453 266,06 EUR	Náklady DN:	2 326 559,17 EUR
Náklady na účastníka:	4 876,72 EUR	Náklady na DN:	4 491,43 EUR

Zamestnaní po 6 mesiacoch:	2 792	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	199
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	2 792	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	199

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Do prerušenia NP Praxou k zamestnaniu 2. z dôvodu pandémie COVID-19 a presunu voľných finančných zdrojov bolo vyčerpaných približne 11 mil. EUR. Intervencie sa zúčastnilo spolu 4 582 MUoZ, z čoho bolo 518 DN. Priemerné náklady na účastníka sa v porovnaní s NP Praxou k zamestnaniu zvýšili o približne 12 %. **Naopak, v pokračovaní NP došlo k zníženiu udržateľnosti účastníkov na trhu práce: 68 % a pri DN 38 %, predovšetkým v dôsledku negatívnych dopadov pandémie COVID-19 v roku 2020.**

Dostatočný počet účastníkov opatrenia realizovaného podľa § 54 - mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa pre MUoZ umožnil bližšie analyzovať čisté efekty opatrenia na podskupiny účastníkov. Čistá účinnosť opatrenia na jednotlivé podskupiny bola limitovaná, v rozmedzí od 2,8 % do 7,4 %⁴⁶.

Kedže pri uvedenom AOTP dochádza k vytváraniu pracovného miesta pre MUoZ a MUoZ sú prvých 9 mesiacov zamestnaní, najvyššia čistá účinnosť je dosiahnutá hneď po začiatku účasti na opatrení až do 8. mesiaca po začiatku účasti. Tým, že sa porovnávaná skupina nepodporených MUoZ postupne zamestnáva, čistá účinnosť klesá a okolo 9. mesiaca sa miera zamestnania približne vyrovná.

Tabuľka 45: Čistá efektívnosť opatrenia (%)

§ 54 Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti				
	po 9 m.	p 12 m.	po 18 m.	po 24 m.	po 36 m.
Spolu (15 - 29), z toho:	0,0	0,0	4,2	5,0	4,7
do 25 rokov	0,0	2,8	4,6	3,9	3,7
25 - 29 rokov	3,4	0,0	4,1	7,4	5,9
ženy	0,0	0,0	2,9	4,1	5,1
DN	5,4	0,0	6,4	6,3	4,9
základné vzdelanie	0,0	0,0	5,2	0,0	5,3

Na druhej strane, čisté efekty – vyššia šanca účastníkov ostať mimo evidencie úradov PSVaR – v priebehu času neoslabovali. Čisté efekty účasti na opatrení pretrvávali aj po 36 mesiacoch a prispeli k udržateľnosti vytvorených pracovných miest, resp. k zlepšeniu postavenia účastníkov na trhu práce. Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa vykazuje najvyššiu čistú účinnosť pre vekovú skupinu 25 - 29 rokov, ženy a DN MUoZ. To poukazuje na fakt, že predmetné opatrenie bolo najrelevantnejšie práve pre tieto skupiny MUoZ.

Čistá súčasná hodnota priemerného nákladu na účastníka opatrenia podľa § 54 - mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa pre MUoZ, bola po 36 mesiacoch negatívna pri všetkých podskupinách. Inými slovami, celkové náklady spojené s účasťou MUoZ na opatrení prevyšujú prínosy, ktoré dokáže opatrenie generovať pre štátny rozpočet počas nasledujúcich 3 rokov od účasti na opatrení. **Čistá súčasná hodnota intervencie pre celú skupinu MUoZ (15 - 29 rokov) pri vymeriavacom základe na úrovni 1. decilu hrubej mzdy dosiahla zápornú hodnotu: – 2 603,55 EUR.**

⁴⁶ Ak je hladina štatistickej významnosti pod 95 %, potom je čistá účinnosť 0,0.

Tabuľka 46: Finančná efektívnosť nástroja

§ 54 Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa	Náklady v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu 15 - 29 rokov, z toho:	-4 599,13	-2 603,55	12,1
do 25 rokov	-4 637,03	-2 689,95	15,2
25 - 29 rokov	-4 558,40	-2 399,65	9,6
ženy	-4 507,70	-2 689,17	11,7
DN	-4 652,40	-2 027,98	9,8
základné vzdelanie	-4 602,84	-2 085,18	9,4

Priemerná návratnosť investície do opatrenia je 12,1 roka. **Najkratšiu návratnosť nákladov sledujeme v podskupinách MUoZ so základným vzdelaním a vo vekovej skupine 25 - 29 rokov, na úrovni približne 9,5 roka.** Naopak, návratnosť investícií z verejných zdrojov do podskupiny MUoZ do 25 rokov odhadujeme až na viac ako 15 rokov.

Záverom môžeme konštatovať, že ekonomická návratnosť podpory mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa je nízka, keďže návratnosť investície z verejných zdrojov je v priemere viac ako 12 rokov, pričom existujú významné rozdiely medzi špecifickými skupinami MUoZ.

NP REŠTART PRE MUoZ

V polovici roka 2017 sa začal implementovať ďalší z NP v rámci PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí NP Reštart pre MUoZ sa realizoval prostredníctvom 2 aktivít:

- individuálne poradenstvo podľa § 54 ods. 1 písm. a) zákona o službách zamestnanosti,
- poskytovanie motivačného príspevku pre MUoZ počas prvých 12 mesiacov po nástupe do zamestnania, ktorí boli vedení v evidencii najmenej 1 mesiac. Podmienkou bolo, že si MUoZ nájdu zamestnanie a budú vyradení z evidencie UoZ, pričom nástup do zamestnania a zotrvanie v zamestnaní museli preukázať.

Cieľom národného projektu bolo zlepšenie postavenia NEET do 29 rokov na trhu práce, zvýšenie ich zamestnateľnosti prostredníctvom motivácie k zvýšenej aktivite pri riešení ich nezamestnanosti. Súčasne sa tým podporil aj rozvoj miestnej a regionálnej zamestnanosti, okrem Bratislavského kraja, ktorý nebol oprávnený na financovanie z ESF. Do konca roka 2018 bolo z projektu vyčerpaných viac ako 8,5 mil. EUR, čo predstavuje približne 85 % schválenej alokácie.

Individuálne poradenstvo bolo v priebehu 18 mesiacov poskytnuté celkovo 20 747 MUoZ, z toho bolo 3 285 DN (15,83 %). V porovnaní s ostatnými opatreniami podporovanými v PO2 predstavuje individuálne poradenstvo nástroj s nízkymi priemernými nákladmi na jedného účastníka. Priemerné náklady dosiahli úroveň približne 50 EUR na účastníka, čo v kontexte dosiahnutých výsledkov možno považovať za vysoko efektívne opatrenie.

Tabuľka 47: Prehľad základných údajov o NP Reštart pre MUoZ

REŠTART PRE MUoZ			
Kód projektu:	312021J587	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/02
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	13.07.2017	Koniec realizácie:	31.12.2018

Alokácia:	9 994 542,77 EUR	Čerpanie:	8 536 642,23 EUR
Počet účastníkov:	§ 54(P): 17 462 § 54(D): 7 425	Počet DN:	§ 54(P): 3 285 § 54(D): 598
Náklady účastníci:	§ 54(P): 852 284,78 EUR § 54(D): 6 594 157,71 EUR	Náklady DN:	§ 54(P): 173 039,52 EUR § 54(D): 476 304,64 EUR
Náklady na účastníka:	§ 54(P): 47,34 EUR § 54(D): 897,93 EUR	Náklady na DN:	§ 54(P): 49,66 EUR § 54(D): 816,52 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	§ 54(P): 11 000 § 54(D): 6 732	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	§ 54(P): 1 297 § 54(D): 441
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	§ 54(P): 12 421 § 54(D): 6 859	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	§ 54(P): 1 511 § 54(D): 462

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Podľa dostupných údajov z ISSZ sa z celkového počtu 17 462 MUoZ po 6 mesiacoch uplatnilo 63 %, a po 12 mesiacoch až 71 % účastníkov. Pri interpretácii údajov je potrebné upozorniť na fakt, že dosiahnuté výsledky nie je možné pripísať výlučne podpore z NP Reštart pre MUoZ. Čisté efekty intervencie a ekonomickú efektívnosť analyzuje v ďalších častiach. Pri podskupine DN dosahovalo individuálne poradenstvo nadpriemerné celkové efekty, ktoré vzhľadom na vývoj na trhu práce v čase posilňovali. **Z 3 285 DN účastníkov sa uplatnilo 40 % po 6 mesiacoch od ukončenia účasti a 54 % sa uplatnilo po 12 mesiacoch.**

Finančný príspevok sa poskytoval mesačne, po overení trvania pracovného pomeru zamestnanca, počas obdobia minimálne 1 a maximálne 12 mesiacov, vo výške 126,14 EUR mesačne počas prvých 6 mesiacov, a následne 63,07 EUR mesačne počas ďalších 6 mesiacov. V oprávnených regiónoch bol finančný príspevok čerpaný na podporu 8 023 MUoZ pri nástupe do zamestnania. V prevažnej väčšine sa využíval pri MUoZ s krátkym časom evidencie, pri DN MUoZ bol využitý len v 598 prípadoch. Priemerné náklady na jedného účastníka sa pohybovali od 816,52 EUR do 897,93 EUR. **Podporované intervencie dosiahli veľmi vysokú celkovú účinnosť, keď sa na trhu práce dokázalo po 6 mesiacoch udržať 90 % účastníkov a takmer 74 % DN. Podobne ako pri ostatných nástrojoch sme zaznamenali zvyšujúce sa efekty po 12 mesiacoch od ukončenia účasti (92 %, resp. 77 %).**

Na základe pozitívnych skúseností a dosiahnutých výsledkov bolo spracované pokračovanie NP. Na rozdiel od pôvodného NP Reštart pre MUoZ 2. neposkytoval individuálne poradenstvo, ale len finančný príspevok. Do 31.12.2020 bolo vyčerpaných takmer 87 % z pôvodnej alokácie 29,94 mil. EUR. Počas 16 mesiacov implementácie získalo finančný príspevok viac ako 30 000 MUoZ, čo svedčí o vysokom záujme o predmetný nástroj zo strany cieľovej skupiny. V porovnaní s predchádzajúcim NP sa priemerné náklady na účastníka zvýšili o viac ako 100 EUR.

Tabuľka 48: Prehľad základných údajov o NP Reštart pre MUoZ 2.

REŠTART PRE MUoZ 2.			
Kód projektu:	312021R111	Vyzvanie:	OP LZ NP 2018/2.1.1/01
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	28.08.2018	Koniec realizácie:	01.06.2022 (plánovaný)
Alokácia:	29 942 400,00 EUR	Čerpanie:	25 978 689,45 EUR
Počet účastníkov:	§ 54(D): 28 362	Počet DN:	§ 54(D): 1 737

Náklady účastníci:	§ 54(D): 27 433 620,94 EUR	Náklady DN:	§ 54(D): 1 549 598,37 EUR
Náklady na účastníka:	§ 54(D): 983,16 EUR	Náklady na DN:	§ 54(D): 889,95 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	§ 54(D): 25 421	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	§ 54(D): 1 176
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	§ 54(D): 25 567	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	§ 54(D): 1 181

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Celková účinnosť finančného príspevku pri udržaní pracovného miesta/uplatnení účastníkov na trhu práce po 6 a 12 mesiacoch ostala na porovnateľnej úrovni ako pri NP Reštart pre MUoZ.

Intenzita využívania nástrojov poskytovaných v rámci NP reagovala na východiskovú situáciu na regionálnych trhoch práce. Najviac účastníkov opatrení v NP Reštart pre MUoZ a 2. bolo v Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom kraji. Účastníci zo spomenutých krajov tvorili viac ako 60 % účastníkov.

Predmetom kontrafaktuálnej analýzy bolo opatrenie podľa § 54 - príspevok aktívnym MUoZ do 29 rokov, ktorí si nájdu zamestnanie⁴⁷. Na základe štatistického spracovania údajov môžeme konštatovať, že **čisté efekty opatrenia boli najvyššie počas prvých 6 mesiacov (15,8 %) a následne klesali, i keď sú identifikovateľné aj 24 mesiacov od začatia účasti na opatrení (4,2 %)**. Vysoká čistá účinnosť súvisí s podmienkou, že účastníci opatrenia sú od prvého dňa vyradení z evidencie, a teda efekt vstupu do intervencie sa prejavuje okamžite. Zároveň MUoZ zaradení do kontrolnej skupiny si boli schopní nájsť zamestnanie postupne počas prvých 6 mesiacov od vstupu do evidencie (84 %), čo následne eliminovalo čistú účinnosť opatrenia.

Tabuľka 49: Čistá efektívnosť opatrenia (%)

§ 54 Príspevok aktívnym MUoZ do 29 rokov, ktorí si nájdu zamestnanie	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti			
	po 6 m.	po 12 m.	po 18 m.	po 24 m.
Spolu (15 – 29 rokov)	15,8	6,3	5,1	4,2

Nízke náklady na účastníka a relatívne vysoká čistá účinnosť opatrenia počas úvodných 6 mesiacov od vstupu do opatrenia sa pozitívne prejavili na ekonomickej efektívnosti finančného príspevku pre MUoZ, ktorí si našli zamestnanie. **Čistá súčasná hodnota priemerných nákladov na účastníka je po 36 mesiacoch kladná: 460,74 EUR, čo sa prejavuje aj na vysokej návratnosti investícií z verejných zdrojov na opatrenie. Náklady na účasť MUoZ na opatrení sa vrátia do štátneho rozpočtu prostredníctvom zvýšených odvodov a daní už počas 9 mesiacov od nástupu na opatrenie. Finančný príspevok poskytovaný MUoZ, ktorí si našli zamestnanie v rámci NP, považujeme za ekonomicky vysoko efektívny.**

Tabuľka 50: Finančná efektívnosť nástroja

§ 54 Príspevok aktívnym MUoZ do 29 rokov, ktorí si nájdu zamestnanie	Náklady na AOTP v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu (15 - 29 rokov)	-1 038,85	460,74	0,7

⁴⁷ Ďalšie opatrenie NP nebolo predmetom analýzy z dôvodu, že veľkosť vzorky účastníkov, ktorí sa neúčastnili iných AOTP, aby bolo možné izolovať efekt hodnoteného AOTP, bola nedostatočná.

NP ŠANCA PRE MLADÝCH

NP Šanca pre mladých sa sústredil na poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania nových pracovných miest pre cieľovú skupinu projektu podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti (ods. 1 písm. a)). **Z pôvodnej alokácie takmer 50 mil. EUR bolo do konca roka 2020 využitých približne 19 %. Hlavným dôvodom bol nízky záujem zo strany cieľovej skupiny, ktorý vyplýval z faktu, že boli dostupné výhodnejšie nástroje na podporu vytvárania nových pracovných miest** ponúkané regionálnymi úradmi PSVaR. Avšak celkové priemerné náklady na účastníka predstavovali približne 4 500 EUR.

Projekt bol primárne určený pre DN. **Po 6 mesiacoch od ukončenia intervencie bolo mimo evidencie 50 % účastníkov, po 12 mesiacoch sa úspešnosť intervencie zvýšila na takmer 61 %.** Na druhej strane, pri porovnaní s ostatnými nástrojmi vykazuje poskytovaný príspevok na vytvorenie pracovného miesta NP nižšiu celkovú účinnosť ako iné nástroje.

Tabuľka 51: Prehľad základných údajov o NP Šanca pre mladých

ŠANCA PRE MLADÝCH			
Kód projektu:	312021J355	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/03
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	15.01.2016	Koniec realizácie:	1.12.2022 (plánovaný)
Alokácia:	49 981 644,80 EUR	Čerpanie:	9 334 648,44 EUR
Počet účastníkov:	1 948	Počet DN:	1 920
Náklady účastníci:	8 221 067,32 EUR	Náklady DN:	8 108 370,67 EUR
Náklady na účastníka:	4 567,76 EUR	Náklady na DN:	4 571,09 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	974	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	956
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	1 200	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	1 176

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Najintenzívnejšie sa finančný príspevok na podporu vytvárania nových pracovných miest v rámci NP Šanca pre mladých využíval v Košickom a Prešovskom kraji. V Košickom kraji to bolo 1 190 účastníkov a v Prešovskom kraji 1 398 účastníkov, čo spolu predstavuje približne 67 % všetkých čerpaných finančných príspevkov. V krajoch stredného a predovšetkým západného Slovenska bol o tento nástroj minimálny záujem. Dôvodom bola odlišná situácia na trhu práce a atraktivnosť príspevku pre zamestnávateľov.

Pre predmetné opatrenie nebola hodnotená čistá účinnosť a finančná efektívnosť/návratnosť.

NP ÚSPEŠNE NA TRHU PRÁCE

V úvode roka 2016 začal ÚPSVaR s implementáciou NP Úspešne na trhu práce, ktorý sa zameriava na zlepšenie postavenia mladých ľudí do 29 rokov na trhu práce, zvýšenie ich zamestnateľnosti a zamestnanosti. V rámci projektu sa realizujú 2 hlavné aktivity:

- poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania a následného udržania pracovných miest pre MUoZ, ktorí pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nemali svoje prvé

pravidelne platené zamestnanie (nemali pravidelne platené zamestnanie po dobu najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov),

- poskytovanie finančného príspevku na podporu zamestnávania MUoZ, ktorí si vytvoria pracovné miesto, na ktorom budú prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť.

Z pôvodnej alokácie 50 mil. EUR bolo do konca roka 2020 vyčerpaných približne 52 %. Podobne v prípade ostatných NP boli voľné finančné prostriedky realokované v prospech opatrení na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19. **Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní bol využitý celkovo 7 346-krát, z toho 1 743-krát v prípade DN. Záujem zo strany cieľovej skupiny o finančný príspevok na prevádzkovanie samostatnej zárobkovej činnosti bol viditeľne nižší, keď ho využilo celkovo 1 468 MUoZ, pričom DN tvorili približne 20 %.**

Tabuľka 52: Prehľad základných údajov o NP Úspešne na trhu práce

ÚSPEŠNE NA TRHU PRÁCE			
Kód projektu:	312021A139	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2015/2.1.1/04
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 51 a § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	15.01.2016	Koniec realizácie:	1.12.2022 (plánovaný)
Alokácia:	50 000 000,00 EUR	Čerpanie:	26 514 869,58 EUR
Počet účastníkov:	§ 51: 5 603 § 54: 1 150	Počet DN:	§ 51: 1 743 § 54: 318
Náklady účastníci:	§ 51: 25 449 025,20 EUR § 54: 3 896 442,79 EUR	Náklady DN:	§ 51: 8 012 106,01 EUR § 54: 1 087 677,96 EUR
Náklady na účastníka:	§ 51: 4 346,68 EUR § 54: 3 444,99 EUR	Náklady na DN:	§ 51: 4 339,95 EUR § 54: 3 458,81 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	§ 51: 4 881 § 54: 1 027	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	§ 51: 1 415 § 54: 279
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	§ 51: 4 971 § 54: 1 030	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	§ 51: 1 440 § 54: 281

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Priemerný finančný príspevok pre zamestnávateľa na podporu vytvorenia a následného udržania 1 pracovného miesta dosahoval približne 4 340 EUR. Priemerný finančný príspevok na prevádzkovanie samostatne zárobkovej činnosti bol nižší, na úrovni 3 450 EUR. **Najvyšší záujem o finančný príspevok na vytvorenie pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní bol najvyšší v okresoch Košického a Prešovského kraja, počet účastníkov tvoril až 52 %. Pri DN bol tento podiel na porovnateľnej úrovni. Smerom na západ počet účastníkov v predmetnej aktivite klesal, pričom najnižší bol v Trnavskom kraji, kde ho počas celej doby implementácie projektu využili na podporu vytvorenia 270 miest pre MUoZ a 61 miest pre DN.** Odlišne to je v prípade druhého nástroja podľa § 54 financovaného prostredníctvom NP Úspešne na trhu práce. **Z geografického hľadiska záujem o finančný príspevok na začatie a prevádzkovanie samostatnej zárobkovej činnosti bolo relatívne rovnomerne rozložený v oprávnených regiónoch. Najvyšší počet čerpaných príspevkov vykazujú Trenčiansky a Žilinský kraj, a to aj pri cieľovej skupine DN. Tento stav je možné vysvetliť aj vyšším príspevkom na samostatne zárobkovú činnosť, ktorú mohli MUoZ z východných regiónov získať prostredníctvom § 49.**

Oba nástroje možno považovať za vysoko účinné s ohľadom na dosiahnuté efekty pri udržaní účastníkov na trhu práce. **V prípade prvého pravidelne plateného zamestnania sa až 87 % účastníkov nevrátilo do evidencie po 6 mesiacoch od ukončenia účasti a po 12 mesiacoch to bolo takmer 89 %. V skupine DN účinnosť intervencie bola o niečo nižšia, stále však nad úrovňou 80 %.** Z MUoZ, ktorí získali finančný príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť, sa až 90 % nevrátilo do evidencie po 12 mesiacoch.

Opatrenie podľa § 51a - Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní malo okamžité a veľmi vysoké čisté efekty na skupinu podporených MUoZ počas prvých 12 mesiacov od vstupu do opatrenia spojeného s vyradením z evidencie. Úrad poskytoval príspevok počas 6 kalendárnych mesiacov a najviac počas 12 kalendárnych mesiacov MUoZ mladším ako 25 rokov, vedeným v evidencii UoZ najmenej tri mesiace, alebo občanom mladším ako 29 rokov, vedeným v evidencii UoZ najmenej šesť mesiacov. Podmienkou bolo, že pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nikdy nemali pravidelne platené zamestnanie. **Čistý efekt opatrenia sa po 12. mesiaci znižoval najmä v dôsledku zvyšovania miery uplatnenia sa na trhu práce nepodporených MUoZ z porovnávacej skupiny, ale čistá účinnosť opatrenia bola aj po 36 mesiacoch viditeľná (4,5 % - 8,0 %).** Na základe získaných údajov môžeme konštatovať, že opatrenie bolo vysoko relevantné pre rizikové skupiny na trhu práce: DN MUoZ a MUoZ so základným vzdelaním. Zapojenie sa do predmetného opatrenia zásadne zvýšilo týmto podskupinám MUoZ šancu uplatniť sa na trhu práce a čistá účinnosť prevyšovala efekty, ktoré prinieslo opatrenie pre ostatné skupiny⁴⁸.

Tabuľka 53: Čistá efektívnosť opatrenia (%)

§ 51a - Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti				
	po 9 m.	po 12 m.	po 18 m.	po 24 m.	po 36 m.
Spolu (15 - 29), z toho:	27,4	18,5	8,2	5,7	5,9
do 25 rokov	25,5	16,5	6,8	4,2	4,5
25 - 29 rokov	27,5	19,7	8,4	6,0	5,4
ženy	24,3	16,1	6,0	4,8	4,7
DN	42,2	33,5	13,6	7,2	7,4
základné vzdelanie	44,3	31,5	11,1	0,0	8,0

Očakávané ekonomické prínosy opatrenia po 36 mesiacoch od začiatku účasti prevyšujú prínosy finančného príspevku na podporu vytvárania a následného udržania pracovných miest pre MUoZ. **Ekonomická efektívnosť opatrenia podľa § 51a je podpriemerná, keď sa návratnosť investovaných verejných zdrojov (ESF a ŠR) očakáva v priemere po takmer 10 rokoch.** Výrazne vyššia efektívnosť investícií sa ukazuje v prípade UoZ so základným vzdelaním (5,8 roka) a DN (6,7 roka). Naopak, najdlhšiu návratnosť pri predpoklade, že sa po 36 mesiacoch nezmenia základné parametre, vykazuje skupina UoZ do 25 rokov a ženy, ktoré sa zúčastnili predmetného opatrenia.

Tabuľka 54: Finančná efektívnosť nástroja

§ 51a - Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní	Náklady v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch

⁴⁸ Pre finančný príspevok podľa § 54 – nástroj na samozamestnanie nebolo možné vzhľadom na nízky počet podporených UoZ stanoviť čistú účinnosť a finančnú efektívnosť/návratnosť.

Spolu 15 - 29 rokov, z toho:	-4 895,85	-2 206,96	9,8
do 25 rokov	-4 817,33	-2 317,41	12,4
25 - 29 rokov	-4 963,13	-2 289,04	10,8
ženy	-4 843,89	-2 418,19	12,5
DN	-5 191,11	-1 509,10	6,7
základné vzdelanie	-4 471,03	-1 248,24	5,8

V súvislosti s posudzovaním efektívnosti realizácie opatrenia podľa § 51a - Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní je potrebné upozorniť, že **tvorí až v 75 % medzi 100 najnákladnejšími účasťami podporenými v rámci PO2. Náklady na vytvorenie pracovného miesta v tejto špecifickej skupine sa pohybujú od 8 365,43 EUR až po 79 159,46 EUR.** Predmetné opatrenie patrí k jedným s najvyššími priemernými nákladmi na účastníka. Celkové náklady 75 najvyšších finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní tvorí takmer 6 % celkových nákladov opatrenia. Zaujímavosťou je, že najnákladnejšie účasti sa objavujú v okresoch východného Slovenska, v ktorých sú mzdy dlhodobo pod úrovňou slovenského priemeru.

NP VYBRANÉ AKTÍVNE OPATRENIA TRHU PRÁCE PRE MUoZ

Tento NP bol pripravený za účelom zvýšenia absorpčnej kapacity PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých. Výdavky AOTP pôvodne implementované v PO3 Zamestnanosť, na ktorých sa zúčastnili MUoZ do 29 rokov, boli formálne vykázané v rámci nového projektu. NP zahŕňa celkovo 9 rôznorodých opatrení, pričom počet účastníkov sa pri niektorých pohybuje rádovo v desiatkach. Vzhľadom na heterogénnosť podporovaných intervencií nižšie uvádzame prehľad základných údajov o NP a v ďalšej časti sa venujeme posúdeniu čistej účinnosti a efektívnosti 2 vybraných opatrení.

Tabuľka 55: Prehľad základných údajov o NP Vybrané opatrenia pre MUoZ

VYBRANÉ AOTP PRE MUoZ			
Kód projektu:	312021N146	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/04
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z.	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	05.12.2017	Koniec realizácie:	31.12.2018
Alokácia:	11 999 988,00 EUR	Čerpanie:	9 232 791,18 EUR
Počet účastníkov:	7 109	Počet DN:	3 179
Náklady účastníci:	8 947 367,11 EUR	Náklady DN:	5 675 661,35 EUR
Náklady na účastníka:	2 114,28 EUR	Náklady na DN:	2 092,47 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	5 391	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	2 126
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	5 895	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	2 396

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Čisté efekty príspevku na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj podľa § 52 sa zvyšujú od začiatku účasti do 14. mesiaca až na úroveň približne 11 %, následne dochádza k zníženiu na 5,2 % v 18. mesiaci. So zvyšujúcim sa časom od účasti sa čisté efekty v porovnaní s nepodporenými účastníkmi zvyšujú až na 19,6 % po 36 mesiacoch.

Tabuľka 56: Čistá účinnosť opatrenia (%)

Príspevek na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti				
	po 9 m.	po 12 m.	po 18 m.	po 24 m.	po 36 m.
Spolu (15 – 29 rokov)	5,7	9,3	5,2	13,2	19,6

Predmetné opatrenie sa javí ako efektívne z pohľadu návratnosti finančných prostriedkov. Na základe prepočtov sa investície na aktivačnú činnosť vrátia po približne 2 rokoch, čo považujeme v porovnaní s ostatnými opatreniami za vysoko uspokojivé.

Tabuľka 57: Finančná efektívnosť nástroja

Príspevek na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj	Náklady v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu (15 – 29 rokov)	-628,86	686,67	2,1

Opatrenie podľa § 52a – Príspevek na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby vykazuje do 10. mesiaca zápornú čistú účinnosť, t. j. porovnateľní MUoZ, ktorí neboli zapojení do dobrovoľníckej služby, mali väčšiu šancu na zamestnanie sa. Od 10. mesiaca sú identifikovateľné čisté efekty opatrenia, ktoré sa v čase zvyšujú až na úroveň 12,4 % po 36 mesiacoch.

Tabuľka 58: Čistá účinnosť opatrenia (%)

Príspevek na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti				
	po 9 m.	po 12 m.	po 18 m.	po 24 m.	po 36 m.
Spolu (15 – 29 rokov)	-5,2	3,9	4,9	11,3	12,4

Efektívnosť opatrenia na základe posúdenia čistej súčasnej hodnoty a návratnosti nákladov spojených s účasťou na opatrení považujeme za nadpriemernú. Priemerné náklady na účastníka vo výške 1 171,84 EUR sa vo forme zvýšených odvodov a daní vrátia do štátneho rozpočtu po približne 4 rokoch (vymeriavací základ je na úrovni 1. decilu hrubej mzdy na Slovensku).

Tabuľka 59: Finančná efektívnosť nástroja

Príspevek na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby	Náklady v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu (15 – 29 rokov)	-1 171,84	-859,07	4,2

NP VZDELÁVANIE MUoZ a 2.

Projekt nadväzuje na skúsenosti s podporou vzdelávania UoZ v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia v PO 2007 - 2013. NP sa sústreďuje na podporu zamestnateľnosti MUoZ prostredníctvom:

- i) rekvalifikácie (REPAS+),
- ii) posilnenia kľúčových kompetencií (KOMPAS+),
- iii) vzdelávania z vlastnej iniciatívy.

Prvý NP Vzdelávanie MUoZ sa začal realizovať v polovici roka 2017 a bol ukončený 31.12.2018. Počas implementácie bolo využitých 12,36 mil. EUR, čo predstavuje 40 % zo schválenej alokácie pre projekt vo výške približne 31 mil. EUR. Možnosť na rekvalifikáciu využilo v rámci REPAS+ spolu 6 991 MUoZ a 1 041 DN. **Najvyšší záujem o nástroj mali MUoZ v Prešovskom a Košickom kraji, kde tvorili 44 % všetkých účastníkov (resp. v skupine DN to bolo až 69 %). Tri štvrtiny účastníkov REPAS+ po 6 mesiacoch od ukončenia vzdelávania ostalo mimo evidencie, po 12 mesiacoch ostalo mimo evidencie 82 % účastníkov. Hrubá účinnosť rekvalifikácie DN pri uplatnení na trhu práce bola výrazne nižšia: po 6 mesiacoch ostalo mimo evidencie 49 % a po roku 56 % účastníkov.**

O posilnenie kľúčových kompetencií prostredníctvom nástroja KOMPAS+ prejavilo záujem viac MUoZ v porovnaní s opatrením REPAS+. Počas implementácie NP Vzdelávanie MUoZ sa ho zúčastnilo 9 010 účastníkov, z toho 1 665 DN. Tradične najvyšší počet účastníkov evidujeme v Košickom a Prešovskom kraji. KOMPAS+ bol intenzívne využívaný aj v Nitrianskom kraji, kde sa vzdelávania na posilnenie kľúčových kompetencií zúčastnilo 1 344 MUoZ. Priemerné náklady na účastníka vzdelávania v rámci KOMPAS+ boli 694,79 EUR, resp. 623, 63 EUR v skupine DN. **Z pohľadu účinnosti môžeme konštatovať, že na základe dostupných údajov si zamestnanie aj s príspevom finančnej podpory z NP udržalo po 6 mesiacoch od účasti na vzdelávaní takmer 59 % účastníkov a po 12 mesiacoch sa tento podiel zvýšil na 68 % účastníkov. V skupine DN vykazuje tento typ výrazne nižšiu účinnosť pri uplatnení na trhu práce v porovnaní s REPAS+ (o takmer 25 %).** V dostupných údajoch neregistrujeme účastníkov vzdelávania z vlastnej iniciatívy podľa § 46 ods. 7.

Tabuľka 60: Prehľad základných údajov o NP Vzdelávanie MUoZ

VZDELÁVANIE MUoZ			
Kód projektu:	312021J580	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2017/2.1.1/01
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 46 a § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	13.07.2017	Koniec realizácie:	31.12.2018
Alokácia:	30 983 991,45 EUR	Čerpanie:	12 359 384,24 EUR
Počet účastníkov:	§ 54+(REPAS+): 6 991 § 54+(KOMPAS+): 7 345	Počet DN:	§ 54+(REPAS+): 1 041 § 54+(KOMPAS+): 1 665
Náklady účastníci:	§ 54+(REPAS+): 6 091 097,12 EUR § 54+(KOMPAS+): 5 077 821,55 EUR	Náklady DN:	§ 54+(REPAS+): 866 420,09 EUR § 54+(KOMPAS+): 1 111 69,66 EUR
Náklady na účastníka:	§ 54+(REPAS+): 859,65 EUR § 54+(KOMPAS+): 694,79 EUR	Náklady na DN:	§ 54+(REPAS+): 841,70 EUR § 54+(KOMPAS+): 623,65 EUR

Zamestnaní po 6 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 5 205 § 54+(KOMPAS+): 4 327	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 510 § 54+(KOMPAS+): 606
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 5 770 § 54+(KOMPAS+): 5 017	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 583 § 54+(KOMPAS+): 754

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

NP Vzdelávanie MUoZ - 2 je prirodzeným pokračovaním predchádzajúceho projektu. Zameranie projektu bolo v princípe identické, v niektorých prípadoch sa rozšíril okruh typov vzdelávania oprávnený na financovanie (napr. IT). Kontinuita v poskytovaní podpory na zvyšovanie zamestnateľnosti prostredníctvom vzdelávania bola čiastočne narušená, keď sa NP Vzdelávanie MUoZ – 2 začal realizovať s určitým časovým odstupom od skončenia predchádzajúceho NP. Implementácia projektu bola, podobne pri ostatných NP, v úvode roka 2020 pozastavená z dôvodu pandémie COVID-19.

Do 31.12.2020 sa vzdelávania zameraného na rekvalifikáciu zúčastnilo spolu 2 575 MUoZ, z toho 343 DN. Priemerné náklady na školenie/kurz v rámci REPAS+ boli porovnateľné s predchádzajúcim NP. **Najviac sa nástroj využíval v Prešovskom, Banskobystrickom a Košickom kraji. Počet účastníkov v týchto krajoch predstavuje 70 % všetkých účastníkov (resp. 84 % DN). Účinnosť podpory rekvalifikácie v NP sa znížila v dôsledku vývoja na trhu práce v spojení s pandemiou.** Podobný vývoj môžeme sledovať pri vzdelávaní v rámci KOMPAS+.

Tabuľka 61: Prehľad základných údajov o NP Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie - 2

VZDELÁVANIE MUoZ - 2			
Kód projektu:	312021X150	Vyzvanie:	OP ĽZ NP 2019/2.1.1/01
Legislatívne východiská:	Zákon č. 5/2004 Z.z. § 46 a § 54	Oprávnené územie:	MRR
Začiatok realizácie:	14.08.2019	Koniec realizácie:	01.09.2023 (plánovaný)
Alokácia:	7 081 935,78 EUR	Čerpanie:	1 728 535,95 EUR
Počet účastníkov:	§ 54+(REPAS+): 2 049 § 54+(KOMPAS+): 493	Počet DN:	§ 54+(REPAS+): 343 § 54+(KOMPAS+): 89
Náklady účastníci:	§ 54+(REPAS+): 1 919 260,46 EUR § 54+(KOMPAS+): 421 875,86 EUR	Náklady DN:	§ 54+(REPAS+): 288 926,98 EUR § 54+(KOMPAS+): 76 923,83 EUR
Náklady na účastníka:	§ 54+(REPAS+): 841,36 EUR § 54+(KOMPAS+): 871,68 EUR	Náklady na DN:	§ 54+(REPAS+): 820,34 EUR § 54+(KOMPAS+): 812,55 EUR
Zamestnaní po 6 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 649 § 54+(KOMPAS+): 148	Zamestnaní DN po 6 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 30 § 54+(KOMPAS+): 11
Zamestnaní po 12 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 649 § 54+(KOMPAS+): 148	Zamestnaní DN po 12 mesiacoch:	§ 54+(REPAS+): 30 § 54+(KOMPAS+): 11

Zdroj: Databáza ÚPSVaR, monitorovacie správy NP, vlastné spracovanie

Čistá účinnosť opatrenia podľa § 54 - Príspevok na rekvalifikačný kurz REPAS+ má stúpajúcu tendenciu do 8. mesiaca od účasti na intervencii, kedy dosahuje 10 %. Následne sa výhody spojené s účasťou na opatrení znižujú na úroveň približne 5 % a pretrvávajú až do konca sledovaného obdobia (18 mesiacov).

Tabuľka 62: Čistá efektívnosť opatrenia (%)

REPAS+	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti		
	po 6 m.	po 12 m.	po 18 m.
Spolu (15 – 29 rokov)	8,3	5,6	4,7

Účasť na vzdelávaní zameranom na rekvalifikáciu UoZ hodnotíme ako efektívnu intervenciu. Priemerné náklady spojené s účasťou MUoZ na REPAS+ sú návratné do 3 rokov od začiatku účasti na vzdelávaní.

Tabuľka 63: Finančná efektívnosť nástroja

REPAS+	Náklady v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu (15 – 29 rokov)	-861,30	-382,26	2,8

Kontrafaktuálna analýza, v rámci ktorej boli posudzované efekty príspevku na kompetenčný kurz KOMPAS+, poukázala na zaujímavé zistenie. **KOMPAS+ spomedzi hodnotených opatrení vykazuje ako jediné opatrenie nižšiu účinnosť v porovnaní so skupinou, ktorá sa nezúčastnila žiadnej intervencie.** To znamená, že účastníci opatrenia mali v priemere nižšiu šancu na získanie a udržanie zamestnania, s výnimkou 4. – 5. mesiaca od začiatku účasti.

Tabuľka 64: Čistá efektívnosť opatrenia (%)

KOMPAS+	Čistá účinnosť (%) od ukončenia účasti		
	po 6 m.	po 12 m.	po 18 m.
Spolu (15 – 29 rokov)	0,0	-5,0	-4,0

Z vyššie uvedeného vyplýva, že príspevky na kompetenčný kurz KOMPAS+ boli neefektívne z dôvodu, že neboli finančne návratné. Náklady spojené s realizáciou opatrenia prevyšujú prínosy pre účastníkov opatrenia.

Tabuľka 65: Finančná efektívnosť nástroja

KOMPAS+	Náklady na AOTP v EUR	VZ na úrovni 1. decilu hrubej mzdy v SR	
		ČSH po 36 mesiacoch v EUR	Splatenie nákladov v rokoch
Spolu (15 – 29 rokov)	-648,59	-848,29	Bez finančnej návratnosti

Hlavné zistenia a závery

Opatrenia realizované v rámci NP PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí vykazujú vysokú celkovú (hrubú) účinnosť po 6 mesiacoch od ukončenia účasti. **Pri opatreniach zameraných na tvorbu pracovných miest sa po 12 mesiacoch celková účinnosť ešte zvýšila.**

Zásadnou otázkou pri posudzovaní aktívnych opatrení trhu práce je: aký bol čistý efekt/príspevok podporovaných opatrení k celkovej účinnosti, resp. do akej miery by boli ovplyvnené dosiahnuté výsledky, ak by sme predmetné opatrenia nerealizovali? Ku kvantifikácii čistých efektov vybraných opatrení NP v PO2 sme použili kontrafaktuálnu analýzu a aplikovali metódu „propensity score

matching“. Pozitívnym zistením je, že všetky podporované opatrenia vykazujú čisté efekty na zamestnanosť, okrem KOMPAS+. **To znamená, že účasť MUoZ na opatreniach podporovaných v PO2 zvýšila ich šance uplatniť sa na trhu práce a udržať si pracovné miesto v porovnaní s MUoZ, ktorí sa opatrení nezúčastnili.**

Intenzita čistých účinkov časti opatrení s časom od nástupu do intervencie klesala (Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe, Príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie, Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní a REPAS+). Opačný priebeh sledujeme pri „klasických a dlhodobo realizovaných“ opatreniach zameraných na najrizikovejšie skupiny MUoZ. V tomto prípade čisté prínosy účasti na opatrení v čase rastú. Po 36 mesiacoch dosiahla čistá účinnosť Príspevku na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj 19,6 % a účinnosť Príspevku na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby 12,4 %. Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa vykazujú obmedzené, ale stabilné hodnoty čistej účinnosti opatrenia (4,2 % po 18 mesiacoch a 4,7 po 36 mesiacoch). **Čisté efekty na zamestnanosť účastníkov opatrení podporovaných v rámci PO2 sú po 18 mesiacoch konzistentné. Pohybujú sa v intervale 3,7 % - 5,2 %, s výnimkou Príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (8,2 %) a KOMPAS+ (-4,0 %). Najvyššiu čistú účinnosť do 18 mesiacov od nástupu na opatrenie vykazuje Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (až 27,4 % po 9 mesiacoch).**

Veľkosť podporenej skupiny nám pri 2 opatreniach umožnila analyzovať čistú účinnosť na viacerých podskupinách MUoZ. Opatrenie podľa § 54 Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa malo po 18 mesiacoch porovnateľné čisté efekty na všetky sledované kategórie. V prípade opatrenia podľa § 51a Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní sa výrazne prejavili rozdiely v efektoch opatrenia na rôzne skupiny MUoZ. Od začiatku nástupu na opatrenie až do konca sledovaného obdobia (36 mesiacov) najviac profitovali skupiny DN a MUoZ so základným vzdelaním.

Čistá účinnosť ako jeden z dôležitých vstupov ovplyvňuje efektívnosť opatrení, ktorú sme posudzovali na základe finančnej návratnosti investovaných verejných zdrojov do AOTP realizovaných v rámci PO2. **Z vykonanej kvantifikácie návratnosti môžeme konštatovať, že medzi realizovanými opatreniami existujú výrazné rozdiely v ekonomickej efektívnosti. Finančná návratnosť opatrení s vysokými priemernými nákladmi na účastníka (Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa a Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní) je výrazne nižšia ako pri ostatných opatreniach.** Inými slovami, investície do opatrení s nižšími nákladmi na účasť sa vrátili do štátneho rozpočtu vo forme vyšších daní a odvodov výrazne rýchlejšie.

Najvyššiu efektívnosť dosiahlo opatrenie Príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie s návratnosťou verejných zdrojov do 0,7 roka. Veľmi vysokú efektívnosť vykazuje opatrenie Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (2,1 roka) a REPAS+ (2,8 roka). Naopak, najnižšiu finančnú návratnosť spomedzi podporených opatrení sme zistili pri opatrení Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa (12,1 roka) a Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (9,8 roka). Negatívnym zistením je, že náklady spojené so vzdelávaním orientovaným na kľúčové kompetencie prostredníctvom KOMPAS+ neboli efektívne vynakladané, keďže nie sú návratné. To vyplýva zo zápornej čistej účinnosti opatrenia, keď sa MUoZ dokázali na trhu práce uplatniť lepšie ako účastníci KOMPAS+.

Tabuľka 66: Prehľad čistej účinnosti, priemerných nákladov a finančnej návratnosti vybraných opatrení PO2 Iniciatíva na podporu zamestnania mladých

Národný projekt	Opatrenie podľa	Názov opatrenia	Po 9 m.	Po 12 m.	Po 18 m.	Po 24 m.	Po 36 m.	Náklady (EUR)	Návratnosť
Absolventská prax štartuje zamestnanie	§ 51	Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe	15,2	8,8	3,7	2,3	1,4	594,93	7,6
Praxou k zamestnaniu	§ 54	Mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa	0,0	0,0	4,2	5,0	4,7	4 599,13	12,1
Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie	§ 54	Príspevok aktívnym MUoZ, ktorí si nájdu zamestnanie	15,8*	6,3	5,1	4,2	-	1 038,85	0,7
Úspešne na trhu práce	§ 51a	Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní	27,4	18,5	8,2	5,7	5,9	4 895,85	9,8
Vybrané AOTP	§ 52	Príspevok na akt. činnosť formou menších obecných služieb alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj	5,7	9,3	5,2	13,2	19,6	628,86	2,1
Vybrané AOTP	§ 52a	Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby	-5,2	3,9	4,9	11,3	12,4	1 171,84	4,2
Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie	§ 54	REPAS+	8,3*	5,6	4,7	-	-	861,30	2,8
Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie	§ 54	KOMPAS+	0,0*	-5,0	-4,0	-	-	648,59	-

Pozn.: Ak je hladina štatistickej významnosti pod 95 %, potom je čistá účinnosť 0,0.

*sledované obdobie 6 mesiacov

Vývoj finančnej návratnosti na úrovni PO2

Výpočet finančnej návratnosti na úrovni PO2 vychádzal z finančnej návratnosti jednotlivých AOTP NP realizovaných v rámci PO2, ktorá bola stanovená v predchádzajúcom hodnotení⁴⁹. Finančná návratnosť na úrovni PO2 bola vypočítaná ako vážený priemer finančných návratností jednotlivých AOTP PO2⁵⁰. Ako váhy boli použité finančné prostriedky čerpané jednotlivými AOTP. Nasledujúca tabuľka obsahuje vývoj finančnej návratnosti AOTP (v rámci NP) počas trvania PO2 v 2 variantoch hrubej mzdy, ktorú dosiahne podporený UoZ po zamestnaní sa.

Tabuľka 67: Vývoj finančnej návratnosti AOTP PO2, pre ktoré bola stanovená kladná finančná návratnosť

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Návratnosť v rokoch (1. kvartil*)	7,3	6,7	6,4	5,2	4,3	6,6	5,6
Návratnosť v rokoch (1. decil**)	10,3	9,9	9,2	7,5	6,2	9,4	8,1
Podiel nákladov s vypočítanou návratnosťou	24,1 %	62,3 %	80,3 %	73,4 %	92,5 %	90,0 %	78,7 %
Návratnosť s najlepším zacielením (1. kvartil*)	5,6	4,2	4,5	3,9	3,1	4,9	4,0
Návratnosť s najlepším zacielením (1. decil**)	8,1	6,5	6,8	5,8	4,8	7,3	6,0
Zlepšenie návratnosti po zacielení v % (1. kvartil*)	23,8 %	36,4 %	29,3 %	25,7 %	27,4 %	25,9 %	28,6 %
Zlepšenie návratnosti po zacielení v % (1. decil**)	20,8 %	33,9 %	26,2 %	22,6 %	23,8 %	22,5 %	25,5 %

Zdroj: Výsledky hodnotenia finančnej návratnosti AOTP v ZHS „Hodnotenie vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce“ a vlastné výpočty s údajmi DB ÚPSVaR

Vysvetlivky: *Pre výpočet finančných prínosov ŠR ako podklad pre výpočet finančnej návratnosti bol použitý predpoklad, že priemerný podporený UoZ po zamestnaní dosiahne mzdu na úrovni 1. kvartilu (t. j. na úrovni 25 % najnižšie zarábajúcich pracovníkov v SR) hrubej mzdy v SR.

**Pre výpočet finančných prínosov ŠR ako podklad pre výpočet finančnej návratnosti bol použitý predpoklad, že priemerný podporený UoZ po zamestnaní dosiahne mzdu na úrovni 1. decilu (t. j. na úrovni 10 % najnižšie zarábajúcich pracovníkov v SR) hrubej mzdy v SR.

Pri finančnej návratnosti „s najlepším zacielením“ bola pre výpočet celkovej finančnej návratnosti za PO2 použitá namiesto celkovej finančnej návratnosti za celé AOTP najnižšia finančná návratnosť vypočítaná za podskupinu MUoZ s významnou charakteristikou (do 25 rokov, DN, základné vzdelanie, ženské pohlavie a pod.). Lepšie zacielenie bolo použité pri nasledujúcich 2 AOTP: Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní podľa § 51 a Príspevok na mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa pre MUoZ podľa § 54.

V oboch prípadoch dosiahla najlepšiu finančnú návratnosť podskupina MUoZ so základným vzdelaním. Len o málo horšiu, no významne lepšiu finančnú návratnosť ako za celé AOTP, dosiahla v oboch

⁴⁹ Hodnotenie vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce

⁵⁰ Okrem opatrení Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe podľa § 51 a Príspevok na kompetenčný kurz KOMPAS+ podľa § 54, ktoré dosiahli zápornú finančnú návratnosť.

prípadoch podskupina DN. Pri takomto zacielení by teoreticky mohlo byť dosiahnuté celkové zlepšenie finančnej návratnosti o 25 %. Limitujúcim faktorom by bolo množstvo MUoZ v daných podskupinách umiestniteľných na trhu práce cez dané AOTP.

4.4 Posúdenie, ako prispieva OP k stratégii Európa 2020

EO8: Do akej miery prispievajú PO k hodnotám výsledkových ukazovateľov a následne k napĺňaniu stratégie Európa 2020?

Východiská pre implementáciu PO2 Iniciatíva na podporu zamestnávania mladých

Stratégia Európa 2020

Stratégia Európa 2020 je spoločným strategickým dokumentom EÚ na zabezpečenie udržateľného ekonomického rastu a tvorby pracovných miest. Je pokračovaním tzv. Lisabonskej stratégie, zameranej na ekonomický rast a zamestnanosť. Reaguje na potrebu zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ a súčasne posilniť sociálnu súdržnosť, aby bola Únia schopná čeliť globálnej konkurencii, technologickým zmenám a problému starnúceho obyvateľstva. Zohľadňuje vysokú prepojenosť ekonomík EÚ a potrebu zvyšovania efektívnosti fungovania prostredníctvom koordinácie štrukturálnych politík na úrovni EÚ.

Stratégia bola prijatá Európskou radou v roku 2010 a stanovuje 3 hlavné ciele do roku 2020:

- Inteligentný rast – vytvorenie ekonomiky založenej na znalostiach a inováciách,
- Udržateľný rast – ekologickejšie a konkurencieschopnejšie hospodárstvo, ktoré dokáže efektívnejšie využívať zdroje,
- Inkluzívny rast – podpora ekonomiky s vysokou mierou zamestnanosti, ktorá zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Následne boli stanovené a kvantifikované ciele na úrovni EÚ v nasledujúcich oblastiach:

- zamestnanosť,
- výskum a vývoj,
- zmena klímy a energetika,
- vzdelávanie,
- sociálna inklúzia.

Pre oblasť zamestnanosti bol stanovený cieľ, **aby sa miera zamestnanosti obyvateľov EÚ vo veku 20 – 64 rokov do roku 2020 zvýšila zo 69 % na minimálne 75 %, navyše by malo byť o 20 miliónov menej ľudí ohrozených chudobou.** Ciele na úrovni EÚ sa premietli do národných cieľov jednotlivých členských štátov tak, aby odrážali ich rozdielne východiskové pozície a rozmanitosť v rámci EÚ. **Slovensko sa zaviazalo v oblasti zamestnanosti do roku 2020 zvýšiť mieru zamestnanosti žien a mužov vo veku 20 - 64 rokov na 72 % a znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti na 3 %.** Pre realizáciu opatrení a sledovania pokroku členských štátov v plnení dohodnutých cieľov bol vytvorený špecifický mechanizmus. Vo všeobecnosti, členské štáty EÚ sú povinné na ročnej báze predkladať národný program reforiem spolu s akčným plánom, v ktorých uvádzajú podrobný popis plánovaných opatrení za účelom plnenia cieľov. Rada v rámci európskeho semestra vydáva tzv. špecifické odporúčania pre krajinu, kde hodnotí dosiahnutý pokrok a formuluje odporúčania pre ďalšie obdobie. Hlavným finančným nástrojom na plnenie stratégie Európa 2020 je politika súdržnosti EÚ, vrátane Európskeho sociálneho fondu.

Záruka pre mladých ľudí a jej implementácia v Slovenskej republike

Rada v roku 2013 reagovala na pretrvávajúce negatívne dopady finančnej a hospodárskej krízy v EÚ, špecificky na mladých ľudí. V tomto čase bolo v únii 7,5 milióna mladých ľudí mimo zamestnania,

vzdelávacieho systému a odbornej prípravy (tzv. NEET), čo predstavovalo 12,9 % mladých Európanov vo veku od 15 do 24 rokov. Z celkového počtu mladých nezamestnaných ľudí v EÚ bola približne tretina, ktorá bola mimo trhu práce viac ako 12 mesiacov. Navyše sa zvyšoval počet mladých ľudí, ktorí si z rôznych dôvodov aktívne nehľadali zamestnanie. Tento stav predstavuje reálnu hrozbu pre ďalší hospodársky rast a sociálnu súdržnosť nielen Únie, ale aj jednotlivých členských štátov.

Na zmiernenie negatívnych dopadov krízy odporučila Rada členským štátom zaviesť „Záruku pre mladých ľudí“. Záruka vyjadruje záväzok, aby mladí ľudia - NEET dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže v lehote štyroch mesiacov po tom, čo prídu o prácu alebo ukončia formálne vzdelanie. Špecificky bola táto výzva určená krajinám a regiónom s mierou nezamestnanosti mládeže vyššou ako 25 %. Tie mali formálne predložiť plán na realizáciu záruk pre mladých ľudí. Záruka pre mladých ľudí by mala na európskej úrovni prispieť k naplneniu troch cieľov stratégie Európa 2020, a to zvýšiť zamestnanosť u ľudí vo veku od 20 do 64 rokov, predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a predchádzať sociálnemu vylúčeniu mladých ľudí. V reakcii na odporúčanie Rady vypracovalo Slovensko v spolupráci s ekonomickými a sociálnymi partnermi Národný plán implementácie Záruky pre mladých ľudí v SR. Národný plán prerokovala a vzala na vedomie vláda SR na svojom rokovaní dňa 5.2.2014.

Prioritou pre implementáciu Záruky bolo zabezpečiť mladým ľuďom najneskôr do 4 mesiacov od zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie alebo ukončenia sústavnej prípravy na povolanie a zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie ponuku jednej z týchto aktivít:

- vhodné zamestnanie,
- vzdelávanie a prípravu pre trh práce,
- odborné poradenské služby, informačné a poradenské služby,
- účasť na absolventskej praxi v odbore alebo účasť na projektoch a programoch podľa zákona o službách zamestnanosti,
- účasť na iných aktívnych opatreniach na trhu práce (AOTP),
- informácie o možnosti zamestnania prostredníctvom služieb a systémov, akými sú napr. EURES⁵¹.

Národný plán vo vzťahu k cieľovej skupine zdôrazňuje a navrhuje konkrétne opatrenia na zabezpečenie: i) spolupráce a partnerstva, ii) včasnej intervencie a aktivácie a iii) integrácie na trh práce. Implementačný mechanizmus Záruky pre mladých ľudí na Slovensku kladie do popredia iniciatívy a aktivity pre mladých ľudí, ktorí sa dostali do evidencie UoZ.

Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí a OP ĽZ

Európska rada vo februári 2013 súhlasila s vytvorením Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, aby posilnila finančnú podporu v rámci existujúcich fondov EÚ. Cieľom bolo znížiť nezamestnanosť mladých ľudí, ktorá je rizikovým faktorom pre budúcu nezamestnanosť, úroveň budúcich zárobkov, stratu ľudského kapitálu, prenos chudoby z generácie na generáciu, demografický vývoj.

Prioritou je nadviazať na progresívne a fungujúce prvky podpory účasti mladých ľudí na trhu práce a realizovať opatrenia na podporu účasti mladých ľudí na trhu práce prepojené na bezodkladnú podporu vytvárania pracovných miest, najmä v malých a stredných podnikoch, a na stimulovanie prijímania mladých ľudí do zamestnania, nadviazať aj na doterajšie aktívne opatrenia na trhu práce – Absolventská prax. Táto iniciatíva sa sústreďuje na regióny s mimoriadne vysokou mierou nezamestnanosti mladých ľudí a na mladých ľudí vo veku 15 – 24 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, ani zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET).

⁵¹ Zdroj: Národný plán implementácie Záruky pre mladých ľudí

V slovenskej republike sa Iniciatíva realizuje prostredníctvom OP LZ. V rámci programu bola vytvorená samostatná PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí. PO2 obsahuje jediný špecifický cieľ, ktorý sa zameriava na zvýšenie zamestnanosti, zamestnatelnosti a účasti mladých ľudí na trhu práce prostredníctvom implementácie Záruky pre mladých ľudí. Aktivitami v rámci špecifického cieľa 2.1.1 sa reaguje na vysokú mieru evidovanej nezamestnanosti mladých ľudí, a tých mladých ľudí, ktorí majú menej ako 29 rokov veku, nie sú zamestnaní, ani zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy – NEET. PO2 sa doteraz realizovala primárne prostredníctvom projektov.

Finančná alokácia pre PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa v priebehu PO 2014 - 2020 upravovala. Pôvodná alokácia PO2 vo výške 215,91 mil. EUR pozostávala zo zdrojov Iniciatívy, vyčlenených na roky 2014 a 2015 (72,18 mil. EUR), zdrojov ESF (122,18 mil. EUR) a národných zdrojov (21,56 mil. EUR). K 31.12.2020 bolo v OP LZ verzia č. 7.0 na implementáciu PO2 alokovaných 172,27 mil. EUR zo zdrojov EÚ, v rovnakom pomere medzi ESF a IZM, a 15,20 mil. zo zdrojov štátneho rozpočtu. Implementácia NP bola pozastavená implementáciou fakultatívnych opatrení a voľné finančné prostriedky boli presmerované do PO3. V roku 2020 došlo k realokácii 36 039 788 EUR do PO3 na riešenie dopadov pandémie COVID-19.

Plnenie cieľa zvýšiť zamestnanosť obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov na 72 %

Slovenská republika si v rámci stratégie Európa 2020 stanovila relatívne ambiciózne ciele pre oblasť trhu práce a zamestnanosti. **Zaviazala sa, že do roku 2020 zvýši podiel zamestnaných obyvateľov na celkovej populácii na 72 %, čím by sa významne priblížila celoeurópskemu cieľu (75 %).** V čase kvantifikácie národných cieľov sa miera zamestnanosti na Slovensku pohybovala na úrovni približne 65 %. V predkrízovom období dosiahla maximum v roku 2008, keď bola miera zamestnanosti 68 %. Stav na trhu práce sa vplyvom negatívnych dopadov globálnej finančnej a hospodárskej krízy v nasledujúcich rokoch výrazne zhoršil. Dôsledkom bolo zníženie miery zamestnanosti, nárast nezamestnanosti, vrátane dlhodobej nezamestnanosti.

Tabuľka 68: Miera zamestnanosti (%) a počet zamestnaných osôb vo veku 20 - 64 rokov (tis.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Cieľ
Miera zamestnanosti	65,9	67,7	69,8	71,1	72,4	73,4	72,5	72,0
Počet zamestnaných	2 341	2 396	2 460	2 491	2 519	2 535	2 483	-

Zdroj: Eurostat

Napriek ambicióznosti cieľa pre zamestnanosť bola Slovenská republika schopná už v roku 2018 dosiahnuť stanovený cieľ, kedy miera zamestnanosti bola 72,4 % a počet pracujúcich osôb prekonal hranicu 2,5 mil. Miera zamestnanosti v tomto roku bola identická s mierou zamestnanosti v EU 27. **Rast počtu zamestnaných ľudí bol prerušený nástupom pandémie COVID-19 a prijatými opatreniami, ktoré mali priamy vplyv na fungovanie ekonomiky. V roku 2020 bolo podľa Eurostatu zamestnaných 2,48 mil. ľudí, čo predstavuje 72,5 % mieru zamestnanosti.**

Podľa VSV o vykonávaní OP LZ za rok 2020 bolo 28 446 účastníkov opatrení realizovaných v rámci PO2 po 6 mesiacoch mimo evidencie. Za predpokladu, že sa ich postavenie na trhu práce nezmenilo (t. j. ostali v zamestnaní), môžeme tento počet účastníkov považovať za celkový príspevok k zvýšeniu zamestnanosti. Inými slovami, implementácia PO2 prispela k vytvoreniu 28 446 pracovných miest, ktoré boli obsadené účastníkmi podporovaných AOTP.

Tabuľka 69: Počet účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch po odchode z opatrenia zamestnaní (15 – 29 rokov)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Celkový počet:	0	0	2 527	7 170	18 683	66	0	28 446
Muži	0	0	1 014	2 604	8 927	25	0	12 570

Ženy	0	0	1 513	4 566	9 756	41	0	15 876
-------------	---	---	-------	-------	-------	----	---	--------

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP Ľudské zdroje za rok 2020

Časť AOTP bola zameraná na podporu samostatnej zárobkovej činnosti. **Od roku 2016, keď sa začala implementácia prvých NP, do roku 2020 si založilo a prevádzkovalo živnosť celkovo 1 897 MUoZ. Túto skupinu takisto považujeme za skupinu, ktorá sa uplatnila na trhu práce a získala zamestnanie.**

Tabuľka 70: Počet účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch po odchode samostatne zárobkovo činní (15 – 29 rokov)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Celkový počet:	0	0	73	187	1 635	2	0	1 897
Muži	0	0	47	101	1 143	1	0	1 292
Ženy	0	0	26	86	492	1	0	605

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP Ľudské zdroje za rok 2020

To znamená, že celkový počet účastníkov, ktorí 6 mesiacov po účasti na AOTP implementovanom v rámci PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí boli zamestnaní, alebo samostatne zárobkovo činní, dosiahol 30 343 osôb. Podstatná väčšina účastníkov, ktorí sa uplatnili na trhu práce, bola vykazovaná v rokoch 2016 - 2018. Na základe dostupných údajom sa javí, že implementované opatrenia prispeli viac ženám (54,32 %).

Tabuľka 71: Počet účastníkov, ktorí boli po 6 mesiacoch po odchode zamestnaní, alebo samostatne zárobkovo činní (15 – 29 rokov)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Celkový počet:	0	0	2 600	7 357	20 318	68	0	30 343
Muži	0	0	1 061	2 705	10 070	26	0	13 862
Ženy	0	0	1 539	4 652	10 248	42	0	16 481

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP Ľudské zdroje za rok 2020, vlastné výpočty

Od roku 2014 do roku 2020 sa počet zamestnaných vo veku 20 - 64 rokov na Slovensku zvýšil o približne 142 tis. osôb. Pre zjednodušenie kvantifikácie príspevku PO2 k plneniu národných cieľov stratégie Európa 2020 berieme všetkých účastníkov, ktorí po 6 mesiacoch boli mimo evidenciu UoZ a spĺňajú podmienku dosiahnutia 20 rokov. Vzhľadom na priebeh implementácie, keď je väčšina úspešných účastníkov vykazovaná v rokoch 2016 - 2018 a za predpokladu, že sa nezmenilo ich postavenie na trhu práce, by mal byť počet účastníkov v tejto skupine mladších ako 20 rokov minimálny. **Celkový (hrubý) príspevok PO2 k zvýšeniu počtu zamestnaných ľudí v období 2014 - 2020 bol 21,67 %. Počet 30 343 účastníkov, ktorí sa uplatnili po 6 mesiacoch na trhu práce, predstavuje 0,88 % celkovej zamestnanosti v roku 2020. To znamená, že prostredníctvom AOTP realizovaných v PO2 sa zvýšila miera zamestnanosti o 0,88 %. Záverom môžeme konštatovať, že aj vďaka Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa miera zamestnanosti v roku 2020 dostala nad úroveň 72 %.**

Plnenie cieľa znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti na 3 %

Nepriaznivá situácia na trhu práce v pokrízovom období (do roku 2013) sa prejavovala vysokým počtom a podielom DN na aktívnom obyvateľstve. Podľa údajov Eurostatu bolo v roku 2013 na Slovensku 271 tis. v evidencii UoZ viac ako 12 mesiacov. Miera dlhodobej nezamestnanosti predstavovala 10 %, to znamená, že každý desiaty človek vo veku 15 – 74 rokov bol DN. Podiel DN dosahoval v tomto čase 70 % evidovaných UoZ.

Tabuľka 72: Miera dlhodobej nezamestnanosti (%) a počet DN (tis.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Cieľ
Miera DN	9,3	7,6	5,8	5,1	4,0	3,4	3,2	3,0
Počet DN	252	207	160	140	111	92	87	-

Zdroj: Eurostat

V kontexte nezamestnanosti sú špecifickou skupinou mladí ľudia. Slovensko v čase spracovania Národného plánu pre implementáciu Záruky pre mladých ľudí vykazovalo jednu z najvyšších mier nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15 - 24 rokov v celej EÚ. V roku 2013 bola jedna tretina všetkých mladých ľudí nezamestnaná. Mladí ľudia sú jednou z najrizikovejších skupín na trhu a veľmi citlivo reagujú na nerovnováhu medzi dopytom a ponukou na trhu práce.

Tabuľka 73: Miera nezamestnanosti mladých ľudí 15 – 24 rokov (%)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Miera DN	29,7	26,5	22,2	18,9	14,9	16,1	19,3

Zdroj: Eurostat

V rámci stratégie Európa 2020 si Slovensko určilo cieľ, že do roku 2020 zníži dlhodobú nezamestnanosť na 3 %. K tomuto cieľu mali zásadne prispieť prostriedky ESF a implementácia OP ĽZ. Od roku 2014 registrujeme postupné oživovanie trhu práce. V dôsledku pozitívneho vývoja začala miera dlhodobo evidovaných UoZ postupne klesať. **V roku 2020 sa miera dlhodobej nezamestnanosti dostala na úroveň 3,2 %.** **Dosiahnutý stav, napriek miernemu odklonu od cieľovej hodnoty, môžeme považovať vzhľadom na východiskovú pozíciu za úspech.** Oproti východiskovej situácii sledujeme výrazné zlepšenie postavenia mladých ľudí na trhu práce. V roku 2018 klesla miera nezamestnanosti mladých ľudí na 14,9 % (z 33,1 % v roku 2013). V nasledujúcich rokoch dochádza k miernemu rastu a v roku 2020 dosiahla miera nezamestnanosti mladých ľudí 19,3 %.

MU pre PO2 špecificky nesledujú uplatnenie DN po 6 mesiacoch od účasti na opatrení. Preto sme pre účely posúdenia príspevku PO2 k plneniu cieľa v oblasti znižovania dlhodobej nezamestnanosti použili údaje ISSZ. Na základe spracovaných údajov vieme, že AOTP sa v NP PO2 zúčastnilo celkovo 19 874 DN vo veku 15 - 29 rokov. Z celkového počtu účastníkov bolo po 6 mesiacoch od účasti na opatrení mimo evidencie 11 215 UoZ.

Pre kvantifikáciu príspevku PO2 k zvolenému cieľu stratégie Európa 2020 sme zvolili rovnaký predpoklad - stav účastníkov po 6 mesiacoch od účasti sa nemenil a ostali zamestnaní. Od roku 2014 sa do roka 2020 znížil počet DN o 165 tis. UoZ. **Úspešne umiestnení účastníci PO2 predstavujú 6,8 % z celkového počtu, o ktorý sa znížil počet dlhodobo evidovaných na úradoch PSVaR . Celkový (hrubý) príspevok implementácie PO2 k zníženiu miery dlhodobej nezamestnanosti je 0,4 %.** Bez implementácie PO2 a NP by bola miera dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku v roku 2020 na úrovni 3,6 %.

Hlavné zistenia a závery

V rámci PO2 po 6 mesiacoch od ukončenia účasti na AOTP ostalo mimo evidencie 30 343 MUoZ. Za predpokladu, že sa ich postavenie na trhu práce nezmenilo a udržali si zamestnanie, **celkový (hrubý) príspevok implementácie NP bol v roku 2020 na úrovni 0,88 % miery zamestnanosti. Aj vďaka prínosom Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa miera zamestnanosti dostala na úroveň 72,5 % a Slovenská republika bola schopná splniť národný cieľ stratégie Európa 2020.**

V prípade cieľa znížiť dlhodobú mieru nezamestnanosti na úroveň 3 % môžeme konštatovať, že Slovensku sa v roku 2020 podarilo podiel DN na celkovej populácii zredukovať na 3,2 %. Vzhľadom na východiskový stav v pokrízovom období považujeme dosiahnutú hodnotu za významný pokrok, i keď

nebol splnený cieľ. **Odhadujeme, že celkový príspevok PO2 k dosiahnutému stavu je na úrovni 0,4 %. Bez implementácie AOTP v rámci PO2 zameraných na DN by sa odklon od cieľovej hodnoty pravdepodobne zvýšil a odklon od cieľovej hodnoty by sa zväčšil.**

5 Odporúčania

Operatívne opatrenia pre programové obdobie (2014 – 2020)

1. V prípade ponechania súčasného systému zberu údajov aj v budúcnosti zjednodušiť a preformulovať otázky v karte účastníka tak, aby neboli doslovným prekladom legislatívnych formulácií, ktoré sú formulované tak, aby pokryli všetky výnimočné situácie a stavy. Taktiež by bolo vhodné obmedziť odvolávky na ustanovenia zákonov, najmä zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pôvodné formulácie a odkazy na legislatívu by bolo vhodné uviesť v metodike k vyplňaniu takto zjednodušenej karty účastníka. Pri údajoch o zamestnaneckom postavení by bolo možné vytvoriť dotazník s jednoduchými odpoveďami, na základe ktorých by ISSZ následne zaradil účastníka do príslušnej kategórie zamestnaneckého postavenia. Podobný postup by pomohol aj pri vyplňaní dosiahnutého stupňa vzdelania, znevýhodnení atď.
2. Prepojiť informačné systémy Sociálnej poisťovne (údaje o vymeriavacích základoch a pod.) a MPSVR SR (Register sociálnych dávok a pod.) tak, aby buď ISSZ automaticky predvypíňal, alebo aby umožnil zobrazíť rôzne údaje o účastníkoch pre príslušných pracovníkov úradov PSVaR.
3. Zabezpečiť korektné napĺňanie a sumarizáciu ukazovateľov „iných údajov“

Strategické (pre programové obdobie 2021 – 2027)

1. Zlepšiť koordináciu a komunikáciu zapojených strán: RO OP ĽZ, vecných sekcií MPSVR, Ústredia PSVaR a jeho úradov PSVaR, implementačnej agentúry MPSVR SR a ďalších pri skladbe a príprave obsahu a implementačných pravidiel nástrojov v prepojení na ciele budúcej Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a Záruky pre mladých tak, aby sa zvýšila synergia medzi nimi a účinnosť vo vzťahu k dosahovaniu cieľov a očakávaných výsledkov.
2. Pri príprave budúcich nástrojov využiť skúsenosti s implementáciou tých, ktoré sa realizovali v programovom období 2014 - 2020, hlavne pozitívne skúsenosti s nástrojmi typu NP Praxou k zamestnaniu, NP REŠTART pre MUoZ, NP Vzdelávanie MUoZ, NP Absolventská prax a NP Úspešne na trhu práce adaptovať ich na nové podmienky, prípadne vytvárať nové nástroje, ktoré budú reflektovať zmeny na trhu práce.
3. Streamovať počet nástrojov na menší počet s vymedzením na isté cieľové skupiny a dbať na to, aby boli všetky pokryté účinnými nástrojmi, bez zbytočnej konkurencie medzi nimi.
4. Zabezpečiť dlhšie trvanie nástrojov v rámci programového obdobia tak, aby kopírovali dynamiku vývoja spoločenského kontextu. Nástroje by mali byť v použití, dokým trvá situácia na trhu práce, pre ktoré boli pripravené. V prípade zmeny situácie na trhu práce flexibilne zvažovať úpravy nástrojov tak, aby sa prispôbovali kontextu.
5. V budúcnom programovom období bude pre lepšie nastavenie hodnôt MU výkonnostného rámca, ktoré by boli ambicióznejšie a zároveň aj dosiahnuteľné, potrebné zaviesť flexibilný systém aktualizácie cieľových hodnôt MU, ktorý bude priebežne prehodnocovať meniace sa

východiskové hodnoty kontextu, ako aj parametre nových opatrení (najmä priemerné náklady na účastníka).

6. Zohľadniť sociálno-ekonomické podmienky regiónov (napr. počet a štruktúru zamestnávateľov, vzdelávací systém, štruktúru nezamestnaných, hlavne znevýhodnených, a pod.) pri príprave a implementácii nástrojov, prípadne aj vytvárať nástroje šité na mieru konkrétnym regiónom a ich štruktúre UoZ vrátane znevýhodnených, ak to bude potrebné.
7. Zameranie DOP by malo byť doplnkové k NP, aby si navzájom nekonkurovali. Projekty DOP by mali byť zamerané najmä na neaktívnych mladých ľudí mimo evidenciu. Takýto typ projektov by mali realizovať hlavne subjekty, ktoré majú skúsenosti na lokálnej úrovni s neaktívnymi mladými ľuďmi, vedia ich identifikovať, budú im vedieť poskytovať cieleň poradenské a odborné služby s tým, aby ich priblížili k trhu práce. Získané skúsenosti z implementácie DOP je potrebné využiť na ich lepšie výsledkovo orientované nastavenie a zjednodušenie administratívnej záťaže prijímateľov.

6 Prílohy

Príloha 1 – Logický rámec/matica

Príloha 2 – Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor

Príloha 3 – Použité zdroje informácií

Príloha 4 – Teória zmeny pre PO2

6.1 Príloha 1 – Logický rámec/matica

Rámec pre hodnotenie a monitorovanie

Cieľ	Hodnotiaca otázka	Kritériá posúdenia úspechu	Ukazovatele	Zdroje dát a informácií
Špecifický cieľ 2.1.1 Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí, ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu práce	3.d.1 Do akej miery prispievajú PO k hodnotám výsledkových ukazovateľov a následne k napĺňaniu stratégie Európa 2020?	Miera zamestnanosti populácie medzi 20 - 29 rokov sa zvýšila Počet obyvateľov vo veku 20 - 29 rokov sa znížil	Miera zamestnanosti populácie medzi 20-75 rokov života, z toho vo veku od 20 do 29 rokov Počet obyvateľov ohrozených chudobou vo veku od 20 do 29 rokov	Eurostat, národná štatistika ITMS2014+ DB ÚPSVaR Prieskum Interview Fokusová skupina
	3.a.2 Do akej miery prispieva implementácia pomoci poskytovanej v rámci prioritnej osi k plneniu stanovených cieľov a dopadov prioritnej osi?	Mladí patriaci k NEET <ul style="list-style-type: none"> - zvýšili aktivitu na trhu práce - zvýšili schopnosť zamestnať sa - zamestnali sa 	Nezamestnaní DN Neaktívni, nie sú v procese vzdelávania a prípravy (všetci podľa kategórií: zamestnaného, vyčleneného mimo NEET po skončení, mimo NEET pred skončením), Účastníci – vzdelávanie, zamestnanie, SZČO (6 mes.)	ITMS2014+ DB ÚPSVaR Prieskum Interview Fokusová skupina
	3.a.1 Do akej miery sú napĺňané spoločné a programovo špecifické ukazovatele PO?			

Cieľ	Hodnotiaca otázka	Kritériá posúdenia úspechu	Ukazovatele	Zdroje dát a informácií
	<p>3.b.1 Do akej miery je dosahované priebežné plnenie ukazovateľov výkonnostného rámca a je možné minimalizovať prípadné riziko nenaplnenia ukazovateľov?</p>	<p>Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii certifikačným orgánom a po predložení žiadostí o platbu Európskej komisii sa naplnila (plnenie čiastkových cieľov)</p> <p>Zapojili sa osoby vo veku do 29 rokov (plnenie čiastkových cieľov)</p> <p>Predpokladaný vývoj plnenia priebežných hodnôt ukazovateľov VR</p> <p>Identifikácia rizík neplnenia plánovaných čiastkových hodnôt VR a možností ich eliminácie</p>	<p>Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii certifikačným orgánom a predložení žiadostí o platbu Európskej komisii</p> <p>Osoby vo veku do 29 rokov</p>	<p>ITMS2014+</p> <p>Kvalitatívne informácie interview</p>
	<p>3.b.2 Existuje riziko nenaplnenia výkonnostného rámca OP ĽZ? Aké navrhujete opatrenia na elimináciu prípadného rizika?</p>	<p>Odhad plnenia zámerov VR na rok 2023</p> <p>Identifikácia rizík nenaplnenia plánovaných hodnôt zámerov VR na rok 2023 a možností ich eliminácie</p>	<p>Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikácii certifikačným orgánom a predložení žiadostí o platbu Európskej komisii</p> <p>Osoby vo veku do 29 rokov</p>	<p>ITMS2014+</p> <p>Kvalitatívne informácie interview</p>

Cieľ	Hodnotiaca otázka	Kritériá posúdenia úspechu	Ukazovatele	Zdroje dát a informácií
	3.c.3 Do akej miery boli finančné prostriedky a nástroje použité na plnenie cieľov využívané efektívne a hospodárne?	Dosiahnuté výstupy a výsledky boli získané hospodárne	Dotácia na účastníka (zamestnaného, vyčleneného mimo NEET po skončení, mimo NEET pred skončením), celkovo a podľa NP/DOP	ITMS2014+ DB ÚPSVaR Kvalitatívne informácie – interview
	3.c.1 Do akej miery je vhodne nastavený systém zberu dát vo vzťahu k účastníkom, prípadne do akej miery je možné zefektívniť a zjednodušiť proces získania týchto informácií?	Systém zberu dát je nastavený tak, že je možné získať údaje na účastníka v požadovanom čase a štruktúre pre relevantné merateľné ukazovatele Administratívna záťaž pre prijímateľov v súvislosti so zberom dát pri relevantných merateľných ukazovateľoch Kvalita karty účastníka	Dotácia na účastníka (zamestnaného, vyčleneného mimo NEET po skončení, mimo NEET pred skončením), celkovo a podľa NP/DOP	ITMS2014+ DB ÚPSVaR Prieskum Interview
	3.c.2 Do akej miery je možné zintenzívniť implementáciu PO?	Implementácia PO2 sa zintenzívnila Načasovanie výziev a súlad indikatívneho harmonogramu výziev s termínmi vyhlásených výziev Absorpčná kapacita prijímateľov	Všetky ukazovatele podľa tabuľky 3B, 4B a 5B OP ĽZ (str. 62 – 64) Podiel schválených ŽoNFP z celkového množstva prijatých žiadostí	ITMS2014+ DB ÚPSVaR Kvalitatívne informácie – interview

Cieľ	Hodnotiaca otázka	Kritériá posúdenia úspechu	Ukazovatele	Zdroje dát a informácií
		Administratívna záťaž Dôvody neschválenia/nezazmluvnenia ŽoNFP Podmienky nastavené vo vyhlásených výzvach	Dodržanie indikatívneho harmonogramu výziev	

6.2 Príloha 2 – Zoznam osôb, s ktorými bol vedený rozhovor

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR		
Mgr. Dominika Garajová	hlavný štátny radca, sekcia práce, odbor politiky trhu práce	10.5.2021
Mgr. Eva Masárová	riaditeľka odboru, odbor programovania a hodnotenia, sekcia fondov EÚ	26.5.2021
Ing. Martin Drahoš	manažér programovania, odbor programovania a hodnotenia, sekcia fondov EÚ	26.5.2021
Marek Alexander Korec	manažér programovania, odbor programovania a hodnotenia, sekcia fondov EÚ	26.5.2021
Ing. Beáta Predajnianská	manažérka programovania, odbor hodnotenia a programovania, oddelenie programovania pre oblasť sociálneho začlenenia, sekcia fondov EÚ	26.5.2021
Mgr. Monika Leščáková	manažér hodnotenia, odbor programovania a hodnotenia, sekcia fondov EÚ	26.5.2021
Mgr. Dagmar Litterová	riaditeľka odboru horizontálnych princípov	2.6.2021
Ing. Iveta Novomestská	gestorka HP, horizontálny princíp Rovnosť medzi mužmi a ženami, horizontálny princíp Nediskriminácia, odbor horizontálnych princípov	2.6.2021
PhDr. Magdaléna Celnarová	odbor horizontálnych princípov	2.6.2021
Implementačná agentúra MPSVR SR		
Mgr. Solgovič Olajošová Iveta	koordinátorka auditov a CO, oddelenie prierezových činností/odbor podporných aktivít	12.5.2021
Ing. Bc. Denisa Klecová	riaditeľka odboru implementácie	12.5.2021
Ing. Patrícia Tóthová	manažérka pre monitorovanie a hodnotenie, oddelenie prierezových činností/odbor podporných aktivít	12.5.2021
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY		
PhDr. Helena Furindová	riaditeľka odboru, odbor aktívnych opatrení na trhu práce, sekcia služieb zamestnanosti	11.5.2021
Ing. Desanka Jablonická	riaditeľka odboru koordinácie národných projektov	11.5.2021
ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY Nitra		
PhDr. Miriam Hlinková, PhD.	riaditeľka odboru služieb zamestnanosti	17.5.2021
Ing. Elena Galová	vedúca oddelenia služieb pre občanov	17.5.2021
Mgr. Janka Sárázová	vedúca oddelenia služieb pre občanov	17.5.2021
ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY Trenčín		

Ing. Dita Vavrušová	vedúca oddelenia AOTP a ESF, odbor služieb zamestnanosti	18.5.2021
Mgr. Renáta Robotová	riadiateľka odboru služieb zamestnanosti	18.5.2021
ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY Lučenec		
Ing. Renáta Farkašová	odbor služieb zamestnanosti	20.5.2021
Ing. Miroslava Tuktamyševová	oddelenie poradenstva a vzdelávania, odbor služieb zamestnanosti	20.5.2021
Ing. Henrieta Oxana Chlupková	oddelenie AOTP a ESF, odbor služieb zamestnanosti	20.5.2021
PhDr. Miroslava Adámyová	oddelenie služieb pre občana, odbor služieb zamestnanosti	20.5.2021
ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY Michalovce		
PhDr. Ladislav Mitterpák	riadiateľ odboru zamestnanosti	25.5.2021
Mgr. Lenka Ružinská	vedúca oddelenia aktívnej politiky trhu práce	25.5.2021
Ing. Marta Šátková	oddelenie aktívnej politiky trhu práce	25.5.2021
Ing. Blanka Falisová	oddelenie aktívnej politiky trhu práce	25.5.2021
ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY Stará Ľubovňa		
Ing. Miroslav Redaj	riadiateľ odboru služieb zamestnanosti	26.5.2021
Ing. Vladimír Čokina	vedúci oddelenia AOTP a ESF, odbor služieb zamestnanosti	26.5.2021
Ing. Dušana Dudzíková	finančné riadenie ESF, oddelenie AOTP a ESF, odbor služieb zamestnanosti	26.5.2021
Mgr. Adriana Kopinská	oddelenie AOTP a ESF, odbor služieb zamestnanosti	26.5.2021
Mgr. Viktória Martoňaková	oddelenie AOTP a ESF, odbor služieb zamestnanosti	26.5.2021
Prijímateľ DOP		
Mgr. Monika Štefanišinová	Prijímateľ: MARBIS, s.r.o. Názov projektu: Uplatnenie mladých ľudí na trhu práce v regióne Horný Šariš Kód projektu: 312021K310	7.6.2021

6.3 Príloha 3 – Použité zdroje informácií

- Hodnotiaca správa - Posúdenie účinnosti, efektívnosti a vplyvu spoločnej podpory z ESF a osobitne vyčlenených prostriedkov na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí, r. 2018. Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/izm/hodnotenie-izm-2018-final.pdf>
- Hodnotenie aktívnych opatrení trhu práce, r. 2021. Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/monitorovanie-hodnotenie/hodnotenia-op-lz/>

6.4 Príloha 4 – Teória zmeny pre PO2

